

**UCHWAŁA NR XXI/177/2016
RADY GMINY WIŃSKO**

z dnia 31 marca 2016 r.

w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Wińsko na lata 2016 - 2026”.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (j. t. Dz. U. z 2015 r., poz. 1515 z późn. zm.), **Rada Gminy w Wińsku uchwala co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się „*Strategię Rozwoju Lokalnego Gminy Wińsko na lata 2016 - 2026*” stanowiącą załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Wińsko.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w Biuletynie Informacji Publicznej oraz przez wywieszenie na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy Wińsko.

Przewodniczący Rady Gminy
Wińsko

Maciej Kiałka

STRATEGIA ROZWOJU LOKALNEGO GMINY WIŃSKO NA LATA 2016-2026

WIŃSKO 2015

SPIS TREŚCI

1	WSTĘP	3
2	PROCES AKTUALIZACJI STRATEGII	5
2.1	Procedura	5
2.2	Uczestnicy	7
3	PODSTAWOWE INFORMACJE O GMINIE	9
4	GMINA WIŃSKO W OCENIE MIESZKAŃCÓW	12
5	WIZJA ROZWOJU GMINY, CELE STRATEGICZNE I ZADANIA DO REALIZACJI	24
5.1	Wizja Gminy	24
6	SPÓJNOŚĆ STRATEGII Z DOKUMENTAMI O SZERSZYM ZASIĘGU	32
7	SYSTEM WDRAŻANIA, MONITORINGU I EWALUACJI STRATEGII	38
7.1	Wdrażanie Strategii	39
7.2	Monitoring i ewaluacja Strategii	40

1 WSTĘP

Przedkładany dokument zaktualizowanej Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Wińsko na lata 2016-2026 jest efektem współpracy i zaangażowania trzech stron: reprezentantów wspólnoty samorządowej – mieszkańców Gminy Wińsko, jej władz i grupy ekspertów zaproszonych do poprowadzenia tego procesu.

Wszystkim nam towarzyszyła myśl, że Strategia jest potrzebna nie tylko po to, aby zabiegać o zewnętrzne środki pomocowe, lecz głównie, aby przełamywać wieloletnie zaniedbania i niemoc, jakie były w przeszłości udziałem wielu środowisk. Byliśmy świadomi, że w strategicznej perspektywie liczyć się będzie zdolność Strategii do uruchomienia kapitału społecznego, który stanie się – mamy nadzieję – dźwignią rozwoju społecznego Gminy.

Przystępując do działań, podjęliśmy decyzję o połączeniu prac nad aktualizacją Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy oraz Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych. Kierowało nami przekonanie, że w warunkach niewielkiej wspólnoty lokalnej, jaką tworzą mieszkańcy Wińska, jest to optymalny sposób wykorzystania istniejącego potencjału aktywności społecznej. Oba dokumenty powstały więc w toku tego samego procesu i są wzajemnie powiązane, ale jednocześnie zachowują względną samodzielność. W naszej ocenie warto, aby ten sposób podejścia do Strategii był kontynuowany przy wdrażaniu, ocenie i kolejnych aktualizacjach obu dokumentów.

Naszym zamiarem było opracowanie Strategii konkretnej i treściwej, lecz w miarę możliwości krótkiej, aby dała się ona łatwo zakomunikować mieszkańcom, pracownikom samorządowym i wszystkim, którzy będą chcieli z niej korzystać. Dlatego też zdecydowaliśmy się przenieść liczne informacje do załączników. Dociekliwy Czytelnik będzie mógł znaleźć tam szczegóły, które nie są niezbędne do zrozumienia zasadniczego przesłania Strategii.

Strategia ze swej natury powinna być żywa i elastyczna. W układzie zapisanych celów i zadań do realizacji wskazany jest taki poziom ogólności, aby dokument nie działał jak krępujący ruchy gorset, lecz dawał się dostosować do zmieniających się warunków i potrzeb społecznych. Oznacza to jednak konieczność cyklicznego przeglądu realizacji dokumentu, rezygnacji z tego, co zbędne lub nietrafione w naszym planie, zachowania tego, co ważne i adekwatne do potrzeb społeczności, uzupełniania listy zadań o nowe pomysły. Temu służyć ma zaproponowany model monitoringu i ewaluacji realizacji Strategii, obejmujący zarówno coroczne oceny, jak i gruntowną ewaluację na półmetku, a finalnie ponowną aktualizację całego dokumentu.

Jako współtwórcy Strategii pragniemy podziękować za zaangażowanie wszystkim, którzy dołożyli cząstkę swojej pracy do ostatecznego kształtu dokumentu i wspierali nas w tym dziele swoją życzliwością.

Andrzej Ferens,
Agata Bulicz,
Beata Springer,
Arkadiusz Drukier

2 PROCES AKTUALIZACJI STRATEGII

2.1 PROCEDURA

Prace nad aktualizacją Strategii Rozwoju Lokalnego, odbywające także aktualizację Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych, odbywały się w kilku etapach.

W pierwszej kolejności poddano ewaluacji obowiązujący dokument. W tym celu przeprowadzono: 1) indywidualne wywiady pogłębione z wybranymi pracownikami Urzędu Gminy dotyczące stopnia osiągnięcia celów zawartych w dokumencie oraz warunków i sposobu wdrażania jego zapisów; 2) grupowy wywiad z liderami lokalnymi, który posłużył do zebrania opinii o wdrażaniu Strategii i towarzyszących temu okolicznościach. Wywiady zostały przeprowadzone przez studentów V roku politologii Uniwersytetu Wrocławskiego¹.

Następnie przeprowadzono badania ankietowe na reprezentatywnej próbie dorosłych mieszkańców gminy (N=250, kwotowy dobór próby z uwzględnieniem rozkładu w populacji dwóch cech: płci oraz miejsca zamieszkania – sołectwa). Ich celem było poznanie opinii mieszkańców na temat warunków życia w gminie. Kwestionariusz ankiety został przygotowany przez zespół ekspertów. Realizacja badań była możliwa dzięki zaangażowaniu pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, którzy wykonali pracę ankieterską oraz wprowadzili dane z ankiet do bazy, oraz wsparciu członków Młodzieżowej Rady Gminy.

Badania ilościowe zostały uzupełnione jakościowymi. Przeprowadzono zogniskowany wywiad grupowy z młodzieżą, podczas którego badani zostali poproszeni o wyrażenie opinii o gminie, jej potencjale i szansach rozwoju, a także o własnych planach na przyszłość. Ponadto zrealizowano pogłębione wywiady indywidualne z wójtem oraz skarbnikiem gminy, a także z kierownikiem i pracownikami Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Zasadniczą częścią prac nad aktualizacją dokumentów strategicznych gminy Wińsko były warsztaty z mieszkańcami. Od września do grudnia 2015 roku odbyły się cztery otwarte spotkania poświęcone następującym tematom:

- analizie zasobów i potencjału gminy Wińsko (23 września),
- dyskusji nad wynikami ankiety i interpretacji otrzymanych wyników (9 października),
- aktualizacji wizji rozwoju gminy, określeniu priorytetów rozwoju i wypracowaniu zadań do realizacji (9 listopada),

¹ Podsumowaniem tej części pracy jest *Raport z ewaluacji strategii rozwoju Gminy Wińsko na lata 2010-2015*, stanowiący Załącznik nr 1 do niniejszego dokumentu.

- konsultacji głównych założeń opracowywanych dokumentów: wizji gminy, obszarów priorytetowych dla rozwoju gminy i zadań do realizacji w latach 2016-2026 (15 grudnia).

Prace warsztatowe realizowano zgodnie z założeniem, że to społeczność lokalna, szczególnie w gminie wiejskiej, powinna być kreatorem i animatorem rozwoju gminy. Tylko bowiem zaangażowanie mieszkańców gminy i wzięcie przez nich odpowiedzialności za warunki życia w gminie pozwoli na rzetelne przeprowadzenie procesu odnowy wsi i jej rewitalizacji. W uspołecznionych pracach nad Strategiami realizowano zatem model, który można nazwać 3xP:

PARTYCYPACJA – włączenie społeczności lokalnej w prace nad strategią. Dokument był tworzony z udziałem mieszkańców, którzy stali się autorami zasadniczych kierunków rozwoju gminy.

PROCES – aktualizacja strategii to nie tylko jednorazowe przedsięwzięcie. To element dłuższego procesu, wymagający na wstępie refleksji między innymi nad tym, co się udało zrealizować z zamierzeń poprzedniej strategii, co zachować, a co zmienić, jak wykorzystać lokalne zasoby, jak zainicjować i skoordynować wysiłki różnych organizacji, instytucji i osób. Dokument strategiczny ma w prosty i przejrzysty sposób informować o przyjętych priorytetach na kolejne lata oraz o sposobie ich wdrażania i ewaluacji, lecz jego uchwalenie przez radę gminy nie kończy procesu, lecz rozpoczyna zasadniczą część pracy: wdrażanie zapisów strategii, monitorowanie i ewaluację. Wdrażanie, monitoring i ewaluacja powinny się odbywać również w sposób uspołeczniony.

PARTNERSTWO – głównymi realizatorami postanowień strategii tworzonej wspólnie z liderami społecznymi i mieszkańcami jest grupa przedstawicieli czołowych instytucji w gminie. To liderzy procesu, którzy powinni współpracować ze sobą, wdrażając zapisy strategii. Koordynatorem procesu powinien być Urząd Gminy w Wińsku. Strategia nie jest bowiem dokumentem, który wyznacza tylko i wyłącznie priorytety władzy lokalnej; to zapis wartości cenionych przez mieszkańców i wynikających z nich głównych kierunków rozwoju całej wspólnoty lokalnej. Strategia powinna po pewnym czasie zostać poddana rzetelnemu przeglądowi – ponownie przy udziale społeczności i specjalistów z różnych dziedzin – i jeżeli okaże się to konieczne, zmodyfikowana w zależności od tego, jakie przyniesie życie społeczne.

Pracom warsztatowym nad aktualizacją Strategii Rozwoju Lokalnego towarzyszyły dodatkowo dwa przedsięwzięcia. Pierwszym z nich było uruchomienie przez wójta gminy „Banku pomysłów lokalnych”. Inicjatywa ta polega na udostępnieniu mieszkańcom możliwości stałego i łatwego zgłaszania propozycji zadań, które ich zdaniem warto zrealizować na terenie gminy. Drugim przedsięwzięciem był konkurs plastyczny dla dzieci i młodzieży pt. „Wińsko za 10 lat”. Wystawa prac zgłoszonych do konkursu, przedstawiających Wińsko w roku 2025, została

zaprezentowana w holu głównym Wińskiego Ośrodka Kultury. Można było ją obejrzeć między innymi podczas spotkania konsultacyjnego, zorganizowanego na zakończenie procesu aktualizacji obu Strategii. Wtedy też wójt Wińska wręczyła nagrody i wyróżnienia laureatom konkursu.

2.2 UCZESTNICZY

W procesie aktualizacji Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Wińsko uczestniczyli:

1. Jolanta Krysowata-Zielnica – wójt Gminy Wińsko
2. Danuta Sikora – skarbnik Gminy Wińsko
3. Aneta Niewiarowska – doradca Wójta Gminy Wińsko
4. Beata Jaworska – sekretarz Gminy Wińsko
5. Artur Szponarski – kierownik Referatu Inwestycji i Rozwoju Urzędu Gminy Wińsko
6. Wiesław Baryluk – radny Gminy Wińsko
7. Wacław Czekański – radny Gminy Wińsko
8. Ryszard Kisielewicz – radny Gminy Wińsko, sołtys Wińska
9. Daniel Moczydłowski – radny Gminy Wińsko
10. Jolanta Rafałko – radna Gminy Wińsko
11. Regina Grębosz – radna Gminy Wińsko, pracownik Socjalny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wińsku
12. Barbara Żeliźniak – radna Gminy Wińsko
13. Joanna Skoczylas – radna Gminy Wińsko
14. Agnieszka Bator-Lech – radna Gminy Wińsko
15. ks. Czesław Krochmal – proboszcz parafii pw. świętego Michała Archanioła w Wińsku
16. Sabina Baryluk – kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wińsku
17. Czesława Białek – dyrektor Gminnego Ośrodka Kultury
18. Anna Gierko – dyrektor Zespołu Szkoły Podstawowej i Przedszkola w Wińsku
19. Bronisława Jabłońska – dyrektor Publicznego Gimnazjum w Wińsku im. Jana Pawła II, Stowarzyszenie „Omnibus”
20. Mariola Radziszewska – dyrektor Szkoły Podstawowej w Krzelowie
21. Paulina Rudnicka – pracownik ds. kancelaryjno-technicznych Urzędu Gminy Wińsko
22. Monika Myrdzio – pracownik Referatu Edukacji Urzędu Gminy Wińsko
23. Jolanta Baryluk – pracownik Referatu Finansów i Budżetu Urzędu Gminy Wińsko
24. Grażyna Gumienna – pracownik Referatu Finansów i Budżetu Urzędu Gminy Wińsko
25. Maria Smulski – pracownik Referatu Finansów i Budżetu Urzędu Gminy Wińsko
26. Barbara Sagan – pracownik Referatu Organizacyjnego Urzędu Gminy Wińsko
27. Alicja Lis – pracownik Referatu Finansów i Budżetu Urzędu Gminy Wińsko
Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Białawy
28. Marzena Dunakowska – pracownik socjalny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wińsku

29. Damian Gerlach – radny Młodzieżowej Rady Gminy w Wińsku
30. Piotr Hałasiewicz – radny Młodzieżowej Rady Gminy w Wińsku
31. Bartosz Opacki – radny Młodzieżowej Rady Gminy w Wińsku
32. Kajetan Polacki – radny Młodzieżowej Rady Gminy w Wińsku
33. Krzysztof Szczerba – radny Młodzieżowej Rady Gminy w Wińsku
34. Karolina Jurkiewicz – radna Młodzieżowej Rady Gminy Wińsko
35. Jolanta Kołaczek – radna Rady Seniorów Gminy Wińsko
36. Ryszard Bielecki – sołtys Boraszyc Wielkich
37. Jolanta Budzińska – sołtys Małowic
38. Małgorzata Kowalska – sołtys Iwna
39. Ryszard Kostka – sołtys Rajczyna
40. Ryszard Tomasz – sołtys Rogowa Wołowskiego
41. Jadwiga Rosa – sołtys Biaław Małych, Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Białawy
42. Stanisław Wymazała – przewodniczący Chóru „Harfa”
43. Barbara Maćkowiak – nauczyciel Szkoły Podstawowej w Krzelowie
44. Maria Mosiek – pedagog, Zespół Szkoła Podstawowa i Przedszkole w Wińsku
45. Anna Mazur – nauczyciel Szkoła Podstawowa w Orzeszkowie
46. Mariola Strzałkowska – członkini Rady Rodziców w Zespole Szkoły Podstawowej i Przedszkola w Wińsku
47. Marian Oleniacz – członek Rady Rodziców
48. Władysław Ilnicki – członek Rady Rodziców
49. Kilanowska Agnieszka – mieszkaniec
50. Kilanowski Sebastian – mieszkaniec
51. Anna Lis – Garnierówka Głębowice
52. Milena Kasprzyk – przedsiębiorca
53. Marian Krystyniak – przedsiębiorca
54. Janusz Szwiec – przedsiębiorca
55. Jerzy Sztaba – przedsiębiorca
56. Helena Posacka – Dolnośląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych, biuro w Wołowie
57. Wioletta Rafałko – studentka Uniwersytetu Ekonomicznego
58. Julianna Ulmaniec – Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Orzeszków
59. Wanda Hańska – prezes Stowarzyszenia na Rzecz Rozwoju Gospodarczego i Kulturalnego Sołectwa Krzelów - Młoty „Jezierzyca”, Rada Seniorów
60. Adam Hański – członek Stowarzyszenia na Rzecz Rozwoju Gospodarczego i Kulturalnego Sołectwa Krzelów - Młoty „Jezierzyca”

3 PODSTAWOWE INFORMACJE O GMINIE²

POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE

Gmina Wińsko znajduje się w północnej części województwa dolnośląskiego, z dala od głównych szlaków komunikacyjnych łączących najważniejsze miasta regionu. Jest jedną z trzech gmin powiatu wołowskiego. Największa miejscowość gminy – Wińsko – położona jest około 15 km od Wołowa (siedziby powiatu), 35 km od Lubina, 60 km od Wrocławia (stolicy województwa) i 25 km od drogi S5 (planowany węzeł w Żmigrodzie). Dojazd samochodem do wymienionych miejsc zajmuje odpowiednio około 15 minut, pół godziny, 1 godziny 15 minut i 25 minut.

LUDNOŚĆ

Na dzień 31 grudnia 2014 roku gminę zamieszkiwało 8514 osób, w tym 4168 mężczyzn i 4346 kobiet. W samym Wińsku mieszkało 1655 osób. Reszta ludności rozproszona jest w pozostałych 50 miejscowościach, spośród których najludniejsze to Krzelów, Orzeszków, Małowice i Głębowice. Gęstość zaludnienia w gminie wynosi 34 os./km².

Od 2010 roku liczba mieszkańców gminy zmniejszyła się o 205 osób. Przyrost naturalny w gminie jest od szeregu lat ujemny i w roku 2014 osiągnął wartość -2,5 na 1000 mieszkańców. To wynik gorszy niż w powiecie (-0,8) i województwie (-0,9). Niekorzystne zmiany obserwujemy także w strukturze ludności. Maleje liczba osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, rośnie zaś liczba osób w wieku poprodukcyjnym. W roku 2014 w wymienionych kategoriach znajdowało się odpowiednio: 1536 osób, 5391 osób i 1586 osób.

EDUKACJA

W gminie znajduje się jedno przedszkole (w Wińsku) i dwa oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych (w Orzeszkowie i w Krzelowie). Uczęszczało do nich w roku szkolnym 2014/15 150 dzieci.

Do trzech szkół podstawowych znajdujących się w gminie uczęszczało w roku szkolnym 2014/15 392 uczniów. Są to szkoły w Orzeszkowie, Krzelowie oraz Wińsku. Jedyne na terenie gminy gimnazjum, znajdujące się w Wińsku, kształciło w tym samym czasie 188 uczniów.

Liczba dzieci korzystających z opieki przedszkolnej na terenie gminy systematycznie rośnie (od 113 w roku szkolnym 2010/11), uczęszczających do szkół podstawowych utrzymuje się od

² Więcej informacji znaleźć można w *Raporcie o stanie Gminy Wińsko*, stanowiącym Załącznik nr 2 do niniejszej Strategii. Dane dotyczące sytuacji socjalnej mieszkańców zawiera natomiast Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wińsko na lata 2016-2026.

kilku lat na zbliżonym poziomie, z naturalnymi fluktuacjami, spada natomiast znacznie liczba uczniów gimnazjum (z 282 do 188 w ciągu czterech lat).

ZDROWIE

Na terenie gminy Wińsko znajdują się obecnie trzy ośrodki zdrowia: w Wińsku, Krzelowie i Głębowicach. Przyjmuje w nich 17 lekarzy różnych specjalności: oprócz lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej – kardiolog, chirurg, ginekolog i diabetolog. W Wińsku i Krzelowie znajdują się także gabinety stomatologiczne oraz gabinet fizjoterapii (w Wińsku). Liczba osób przypadających na jedną przychodnię wynosi 2838. W ramach podstawowej opieki zdrowotnej w gminie w latach 2012, 2013 oraz 2014 udzielono średnio 4 porad zdrowotnych na jednego mieszkańca.

POMOC SPOŁECZNA

Udział ludności korzystającej ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem wynosił w minionych latach: 2010 – 15,8%, 2011 – 13,8%, 2012 – 13,0%, 2013 – 14,0%, 2014 – 12,8%. Pomimo spadku wskaźnik ten nadal utrzymuje się na wyjątkowo wysokim poziomie. Dla porównania w powiecie w 2014 roku udział ten wynosił 7,9%, natomiast w całym województwie 5,8%.

Najczęstsze powody przyznawania pomocy to niezmiennie bezrobocie, długotrwała choroba oraz niepełnosprawność.

KULTURA I SPORT

Główną instytucją zajmującą się kulturą jest Gminny Ośrodek Kultury w Wińsku. Organizuje on lub współorganizuje kilkanaście cyklicznych imprez kulturalnych o zasięgu lokalnym lub powiatowym. Zapewnia też bogatą jak na niewielką gminę ofertę zajęć dla mieszkańców.

Na terenie gminy funkcjonują trzy biblioteki, posiadające łącznie niemal 33 tysiące woluminów, 818 czytelników i notujące przeszło 12 tysięcy wypożyczeń rocznie. Zasobem gminy są także 32 świetlice wiejskie o zróżnicowanym stanie technicznym.

Świadectwem aktywności społecznej mieszkańców jest istnienie 39 organizacji pozarządowych, w tym 10 o charakterze sportowym.

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I RYNEK PRACY

Wińsko to gmina typowo rolnicza. Na jej terenie w roku 2014 znajdowały się 1783 gospodarstwa rolne, w zdecydowanej większości bardzo małe (do 5 ha – 1036) i małe (od 5 do 10 ha – 299). Warto jednak zwrócić uwagę na znaczący wzrost liczby gospodarstw o dużej lub bardzo dużej powierzchni. W roku 2014 rejestrowano 410 gospodarstw o powierzchni od 10 do 50 ha, co oznacza wzrost ich liczby w porównaniu z rokiem 2010 o 1/3. W kategorii

gospodarstw największych, to jest powyżej 50 ha, wzrost liczby w ciągu czterech lat był niemal równie duży – w liczbach bezwzględnych z 30 do 38.

Ogólna liczba podmiotów gospodarki narodowej na terenie gminy zarejestrowanych w rejestrze REGON w roku 2014 wynosiła 535, z czego do sektora prywatnego należało 521. Aż 406 z nich to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Oznacza to, że gmina wypada niekorzystnie na tle powiatu zarówno pod względem liczby podmiotów gospodarki narodowej, jak i liczby osób prowadzących działalność gospodarczą na 10 tysięcy mieszkańców.

Także stopa bezrobocia jest w gminie Wińsko wyższa niż w powiecie. W roku 2014 udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wyniósł 12,2%, podczas gdy w powiecie 9,8%. Spośród 814 bezrobotnych aż 501 należało do kategorii długotrwale bezrobotnych, a prawo do zasiłku miały zaledwie 92 osoby.

4 GMINA WIŃSKO W OCENIE MIESZKAŃCÓW

W ramach prac nad aktualizacją dokumentów strategicznych gminy Wińsko – Strategii Rozwoju Lokalnego oraz Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych – przeprowadzono we wrześniu 2015 roku badania ankietowe, których celem było zebranie opinii mieszkańców o jakości życia w gminie³. W szczególności zbadano przekonania dotyczące najważniejszych determinant jakości życia, głównych deficytów występujących w gminie, priorytetów rozwojowych gminy oraz pożądaných działań w perspektywie najbliższych lat.

Sondaż zaplanowano dla próby 259 dorosłych mieszkańców gminy Wińsko. Faktycznie udało się zebrać 250 wypełnionych kwestionariuszy. Aby zapewnić reprezentatywność próby, zastosowano procedurę kwotowania, przyjmując za zmienne kwotujące płeć oraz miejsce zamieszkania (sołectwo).

Jako narzędzie badawcze wykorzystano autorski kwestionariusz ankiety przygotowany przez zespół ekspertów. Kwestionariusze wypełniane były przez respondentów samodzielnie. Dystrybucją i zbieraniem kwestionariuszy zajęli się pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, sołtysi oraz członkowie Młodzieżowej Rady Gminy. Pracownicy GOPS-u wprowadzili też zebrane dane do bazy danych.

Proporcja płci w próbie wiernie odpowiadała proporcji płci wśród mieszkańców gminy. Nieco gorzej próba odzwierciedlała strukturę wiekową populacji gminy. Dość równo reprezentowane były w niej poszczególne grupy wiekowe w przedziale lat 25-64. Mniej liczna była grupa najmłodsza obejmująca jednak tylko 6 roczników. Najmniej liczna – i znacznie niedoreprezentowana w sondażu – okazała się grupa najstarsza. Pod względem wykształcenia uzyskana próba charakteryzowała się znaczną nadreprezentacją osób dobrze wykształconych w stosunku do ich faktycznego udziału w populacji mieszkańców gminy i jednocześnie niedoreprezentowaniem grup słabo wykształconych.

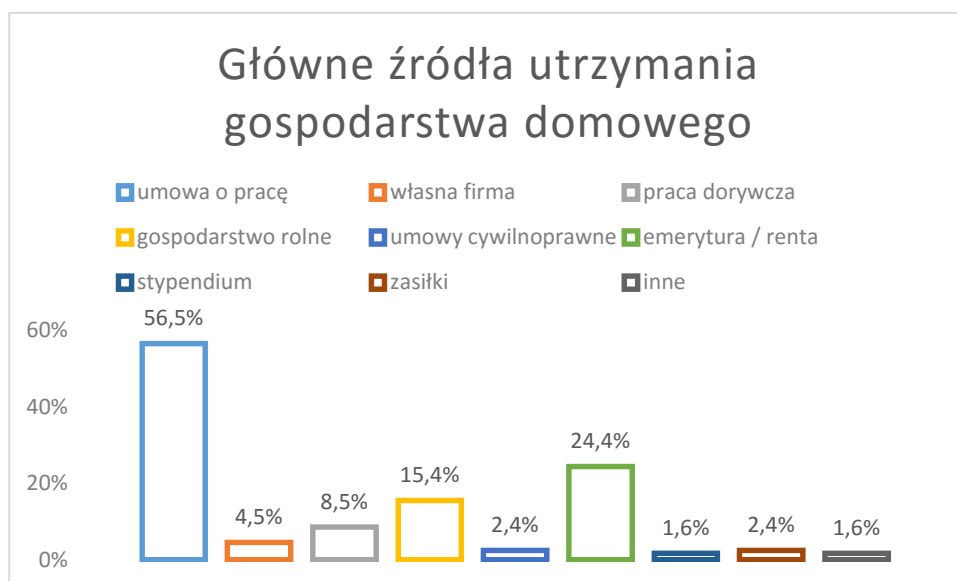
Spośród respondentów 2/3 stanowiły osoby pozostające w związku małżeńskim, a co piąty zadeklarował się jako wolny / -a. Reszta to wdowy i wdowcy, osoby rozwiedzione i żyjące w związkach nieformalnych. Przeciętne gospodarstwo domowe respondenta liczyło 3,71 osoby. Najczęściej wystąpiły gospodarstwa 4-osobowe (prawie 1/4 ogółu), 3-osobowe (ponad 1/5) oraz 2- i 5-osobowe (po około 1/6). Gospodarstwa o większej lub mniejszej liczbie członków były stosunkowo nieliczne. Warto jednak zauważyć, że gospodarstwa domowe 1- i 2-osobowe stanowiły łącznie prawie 25% wszystkich. Wśród ankietowanych przeważały osoby mające dzieci na utrzymaniu: było ich łącznie prawie 2/3. Badani utrzymują przeważnie dwoje lub jedno dziecko, dwukrotnie rzadziej zaś troje. Liczniejsze potomstwo na utrzymaniu należy do rzadkości. Średnio respondenci utrzymują po 1,3 dziecka.

³ Pełna treść raportu z sondażu stanowi Załącznik 3 do niniejszej Strategii.

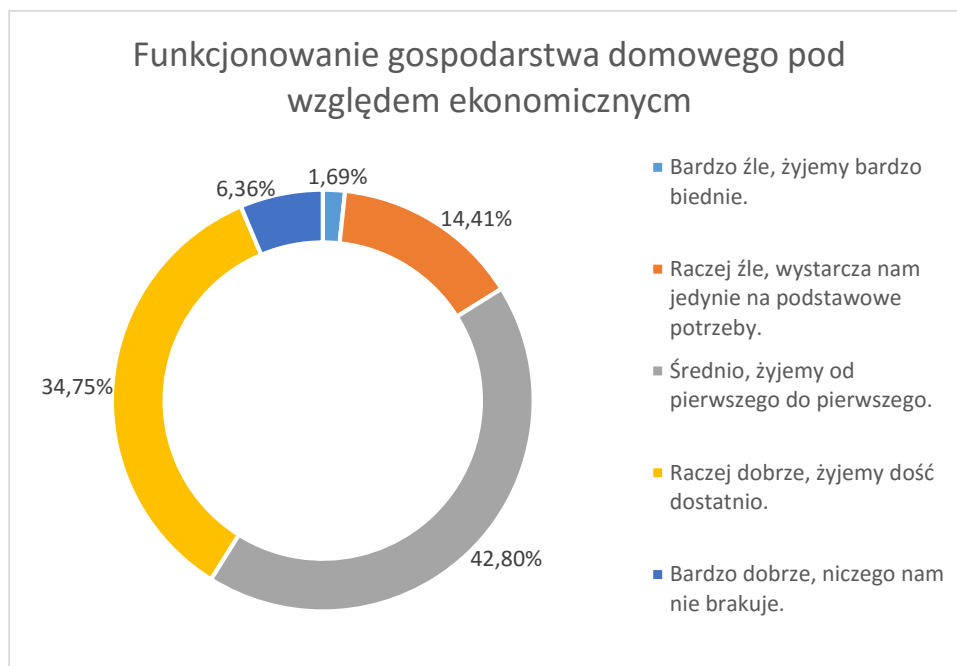

Przeszło 4/5 badanych mieszka w domach jednorodzinnych. Pięciu na sześciu dysponuje co najmniej 3 pokojami, przy czym najczęściej są to 4 pokoje. Nie spotyka się niemal mieszkań 1-pokojowych. Wszystkie te dane są typowe dla terenów wiejskich.

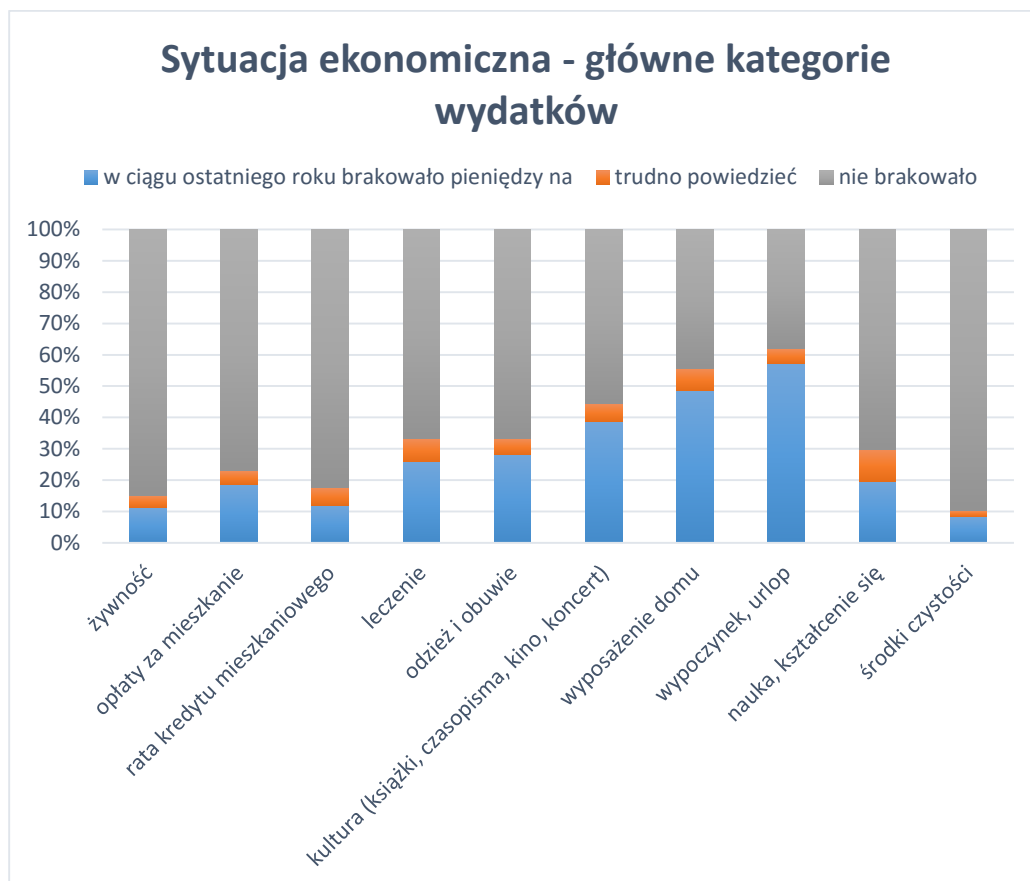
W przeważającej części badanych gospodarstw domowych najważniejszym źródłem dochodu jest praca najemna wykonywana na podstawie umowy o pracę. Wymieniło ją jako główne źródło utrzymania 56,5% ankietowanych. Co czwarty respondent zaznaczył emeryturę lub rentę, jedynie 15,4% gospodarstwo rolne, a 8,5% prace dorywcze. Jeszcze mniej, bo tylko 4,5%, zarabia na życie, głównie dzięki prowadzeniu własnej firmy.

Badani stosunkowo dobrze ocenili sytuację ekonomiczną swoich gospodarstw domowych. Jako dobrą lub bardzo dobrą określiło ją łącznie ponad 40% respondentów, a jako co najmniej średnią prawie 84%. Patrząc na ten z pozoru optymistyczny obraz, musimy jednak mieć w pamięci, średniacy (najliczniejsza grupa – ponad dwóch na każdym pięciu mieszkańców) to ci, którym starcza od pierwszego do pierwszego.

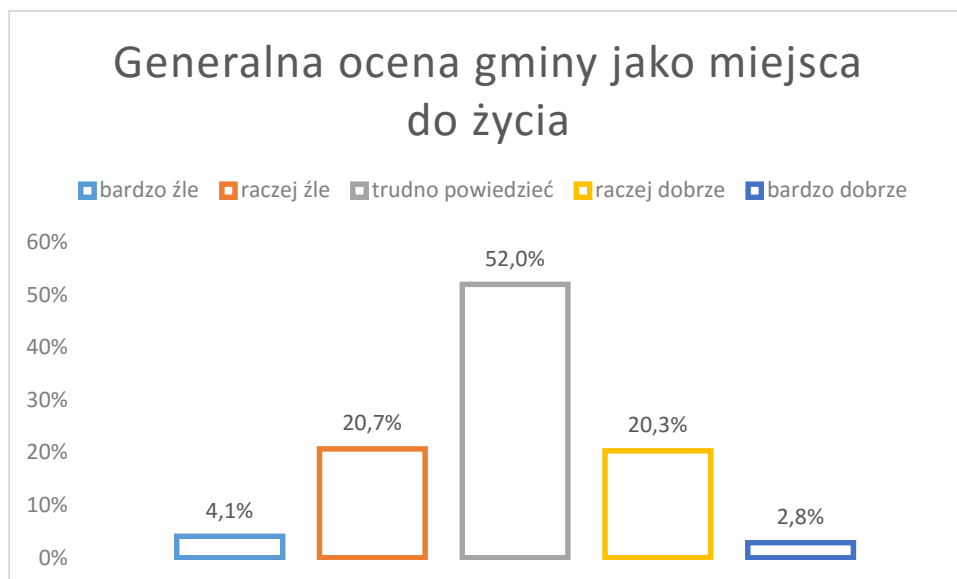

Choć więc z jednej strony stosunkowo nieliczni badani ocenili się jako mało zamożni, a tylko pojedynczy jako biedni, to z drugiej strony w ciągu ostatnich 12 miesięcy prawie ponad połowie brakowało pieniędzy na urlop i wypoczynek, niemal połowie na sprzęt agd i wyposażenie domu, prawie 40% na wydatki związane z kulturą. Więcej niż co czwartemu badanemu nie starczało na odzież i obuwie oraz leczenie, a co piątemu na naukę i opłaty za mieszkanie. Można więc sądzić, że zadowolenie z sytuacji materialnej jest w znacznym stopniu efektem niewygórowanych oczekiwań i stosunkowo nisko umieszczonego punktu odniesienia.

Pytani o ogólną ocenę gminy jako miejsca do życia, badani wybierali najczęściej środkową odpowiedź na skali. Można ją interpretować jako „trudno powiedzieć”. Umiarkowanie pozytywne lub umiarkowanie negatywne zdanie wyraziło po około 20% respondentów. Nieliczne okazały się natomiast zarówno odpowiedzi zdecydowanie pozytywne, jak i zdecydowanie negatywne.

Widoczna symetria rozkładu odpowiedzi powinna być jednak interpretowana jako sygnał bez wątplenia negatywny. W większości wypadków bowiem mieszkańcy utożsamiają się ze swoją miejscowością i okolicą, czego wyrazem jest w tego typu badaniach przewaga ocen pozytywnych nad negatywnymi. Uzyskana w gminie Wińsko proporcja 23,1% do 24,8% (na niekorzyść ocen pozytywnych!) musi zatem niepokoić.

Zarysowaną powyżej interpretację potwierdza rozkład odpowiedzi na pytanie „Czy gdyby miał (-a) Pan (-i) taką możliwość, wyprowadziłby (-aby) się Pan (-i) stąd?”. Mimo że nieznacznie, to jednak liczba odpowiedzi pozytywnych przeważała nad negatywnymi: mieszkańcy gminy, gdyby mogli, raczej wyprowadziliby się niż pozostali na miejscu.

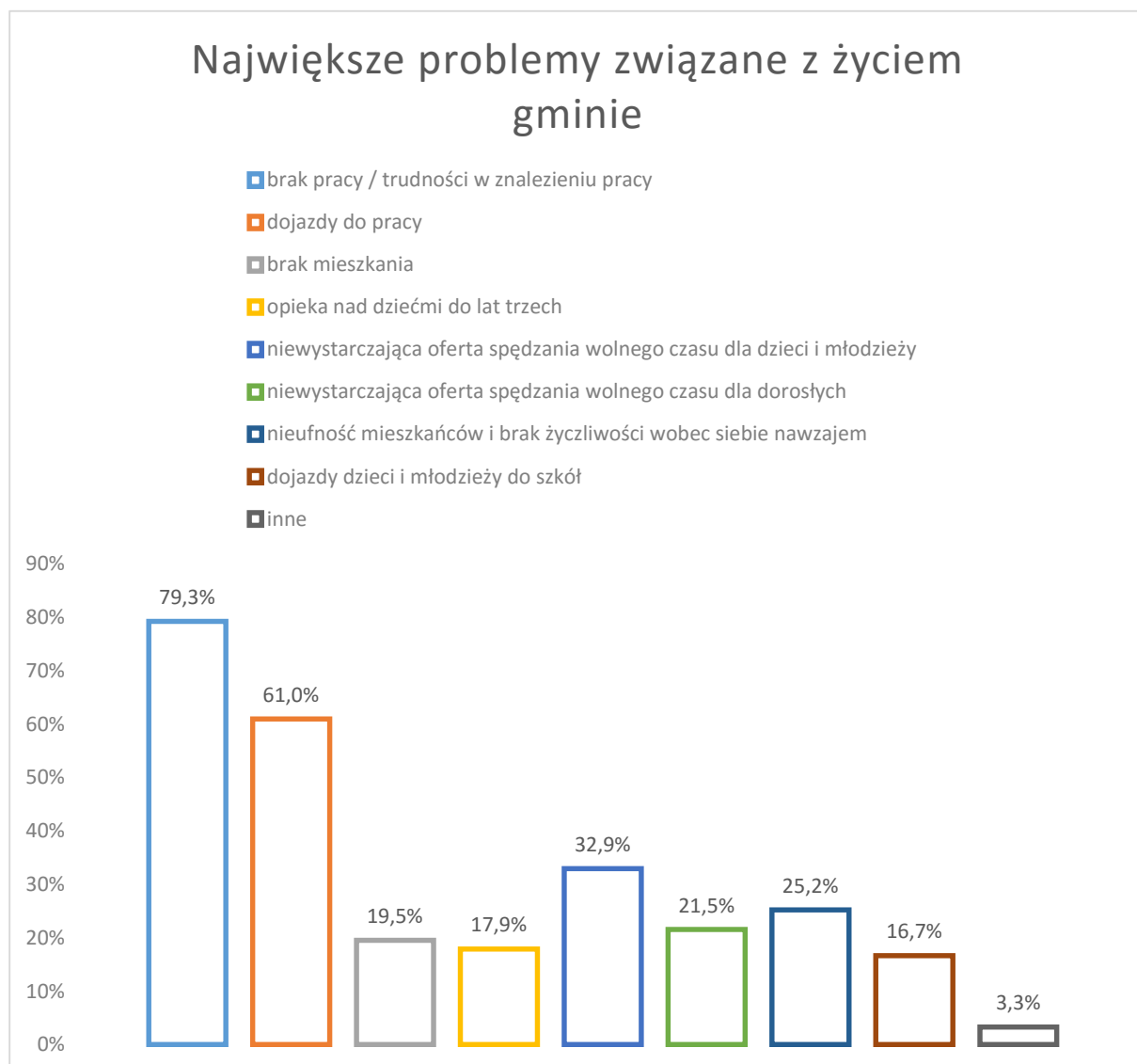
Co znamienne, tylko niespełna 1/4 respondentów chciałaby, żeby ich dzieci mieszkały w przyszłości na terenie gminy, podczas gdy zdecydowanie więcej (2/5) nie chce tego.

Pytani o atuty własnych miejscowości, ankietowani zdecydowanie najczęściej wskazywali na walory przyrodnicze, nieco rzadziej zaś na spokój i bezpieczeństwo. Pozytywną oceną sąsiadów wyraził co trzeci badany.

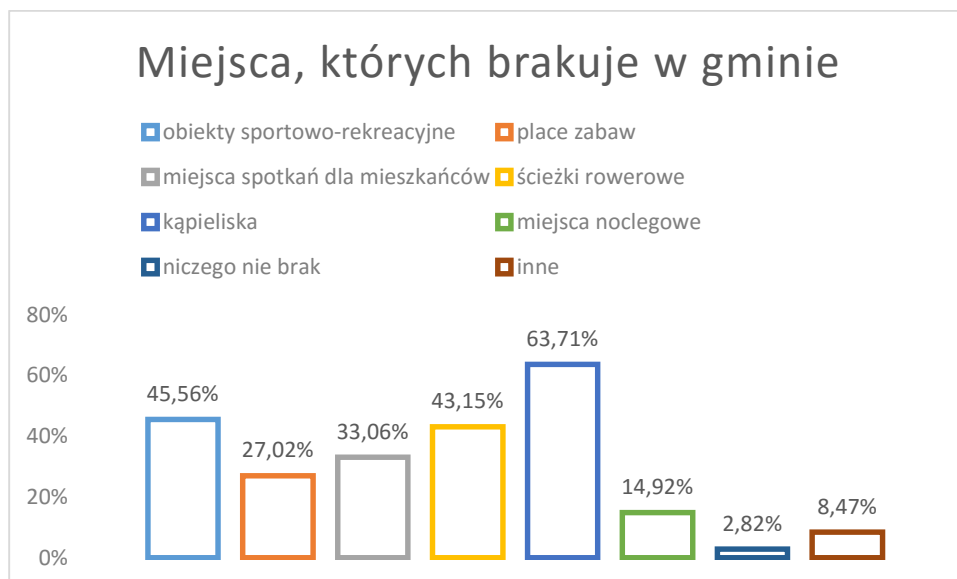
Za największy problem dla mieszkańców gminy respondenci uznali zdecydowanie brak pracy i wynikające stąd kłopoty z jej znalezieniem. Odpowiedź tę wskazało 4 na 5 ankietowanych.

Drugie miejsce na liście bolączek przypadło dojazdowi do pracy – wskazało je 3 na 5. Pozostałe trudności związane z życiem w gminie uzyskały znacznie mniej wskazań.

Spośród miejsc, których brakuje w gminie, badani wymieniali przede wszystkim kąpielisko, inne obiekty sportowo-rekreacyjne (jak można sądzić na podstawie rozmów z mieszkańcami, chodzi głównie o halę sportową) i ścieżki rowerowe. Mniejszy odsetek wskazał miejsca służące spotkaniom mieszkańców oraz place zabaw.

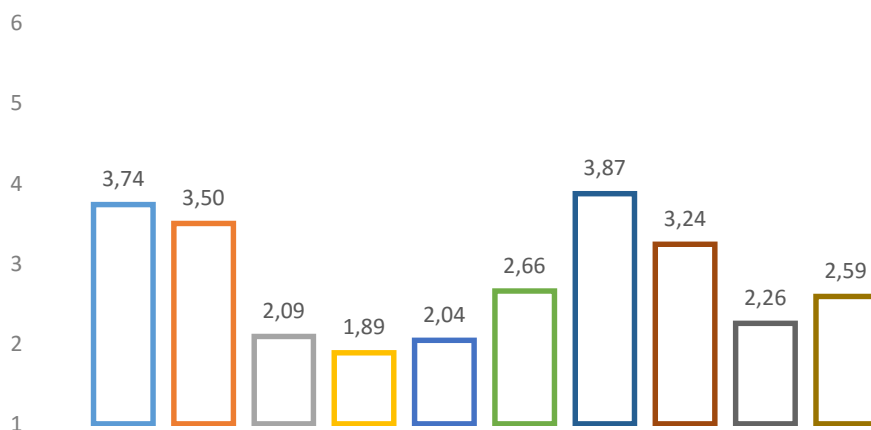
W kolejnych pytaniach badani zostali poproszeni o wystawienie ocen (według skali szkolnej) wybranym determinantom jakości życia w gminie. Noty uznać trzeba ogólnie za niskie. Na 20 wziętych pod uwagę aspektów jakości życia tylko dwa uzyskały ocenę powyżej dobrej (jakość opieki w przedszkolach i jakość nauczania w szkołach podstawowych), 11 ocenę pomiędzy dostateczną a dobrą, a 7 poniżej dostatecznej (w tym jeden poniżej szkolnej dopuszczającej!). Skrajnie niskie noty ankietowani wystawili za jakość i dostępność transportu zbiorowego, dostępność dróg rowerowych oraz jakość nawierzchni dróg. Niewiele lepiej oceniono dostosowanie budynków publicznych do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz dostęp do lekarzy specjalistów.

Średnie oceny wybranych determinant jakości życia

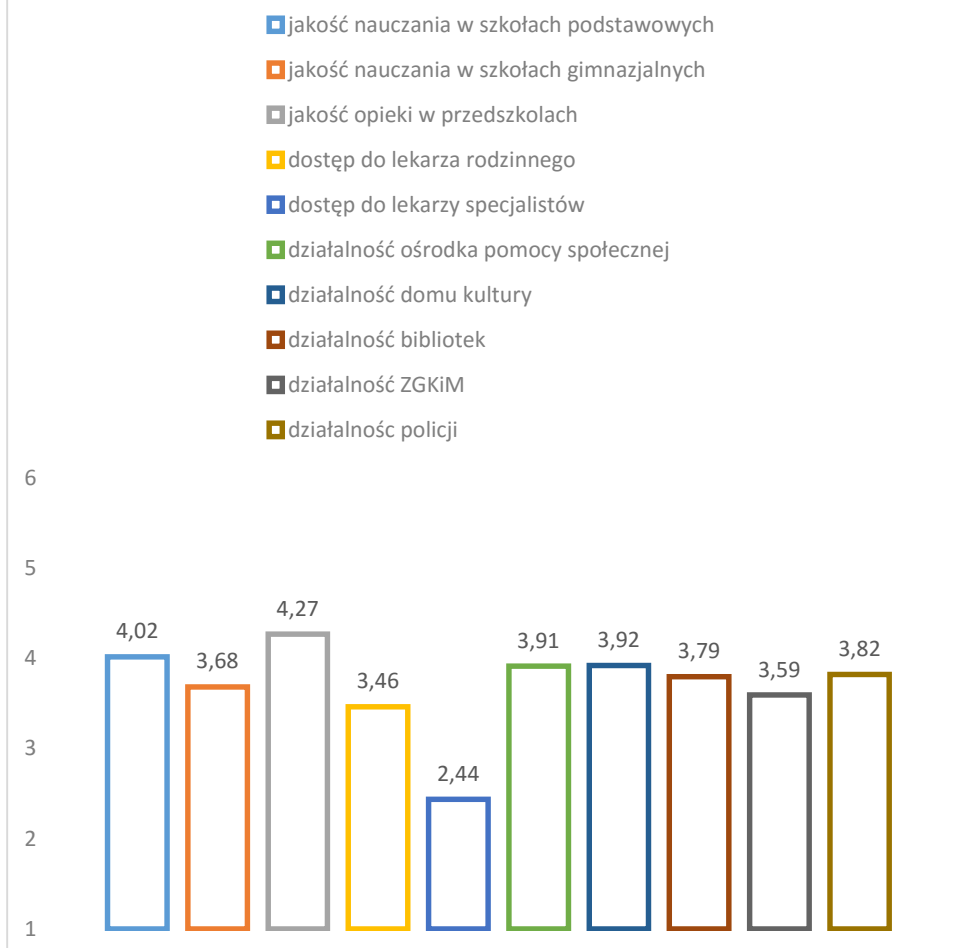
(w skali ocen szkolnych od 1 do 6)

- czystość środowiska naturalnego
- czystość miejsc publicznych
- jakość nawierzchni dróg
- jakość i dostępność transportu zbiorowego
- dostępność dróg rowerowych
- dostępność miejsc rekreacji i wypoczynku
- bezpieczeństwo w miejscach publicznych
- estetyka budynków publicznych
- dostosowanie budynków publicznych do osób niepełnosprawnych
- jakość dróg dla pieszych

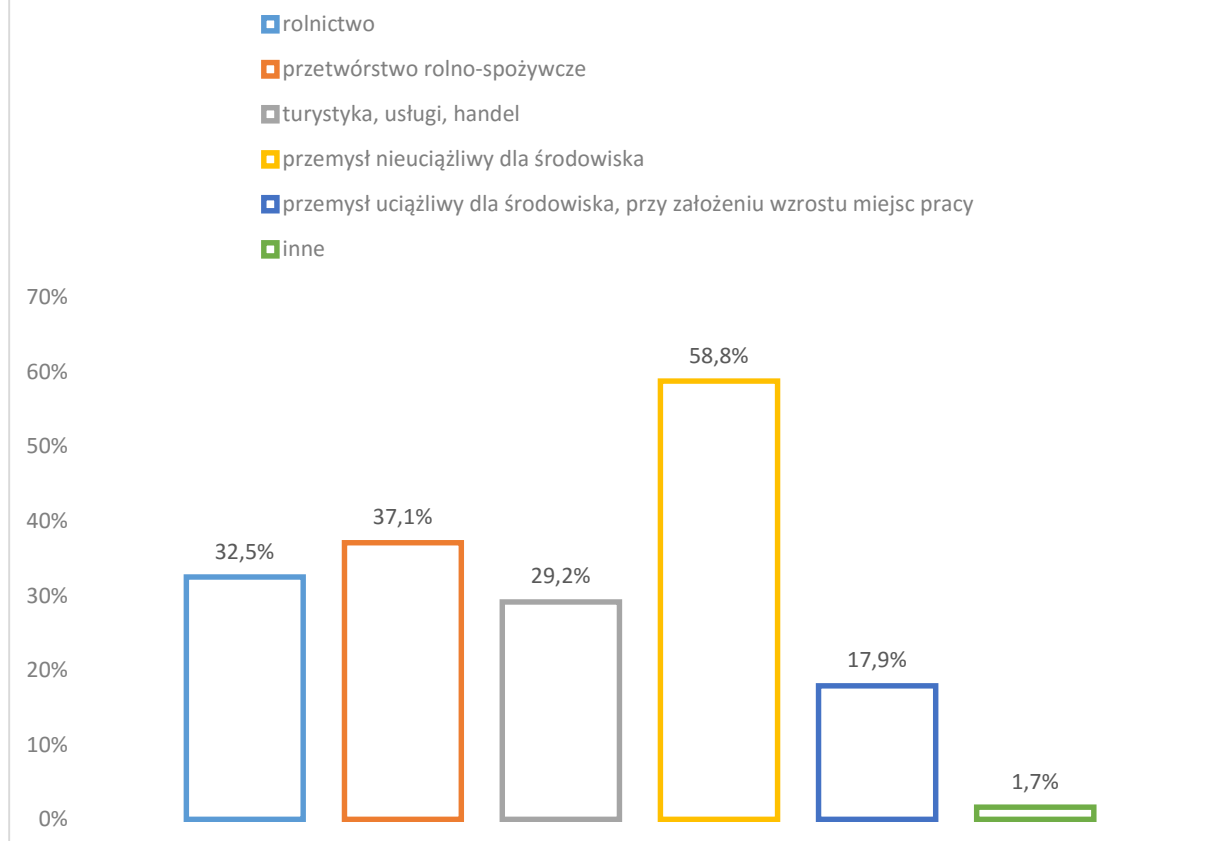
Średnie ocen wybranych determinant jakości życia c.d. (w skali ocen szkolnych od 1 do 6)

Szansy na poprawę sytuacji gminy największa część ankietowanych upatruje w rozwoju przemysłu nieuciążliwego dla środowiska – blisko 2/3 uważa, że na ten obszar gmina powinna postawić w najbliższych latach. Znacznie mniej wskazań uzyskało przetwórstwo rolno-spożywcze, rolnictwo oraz turystyka, usługi i handel.

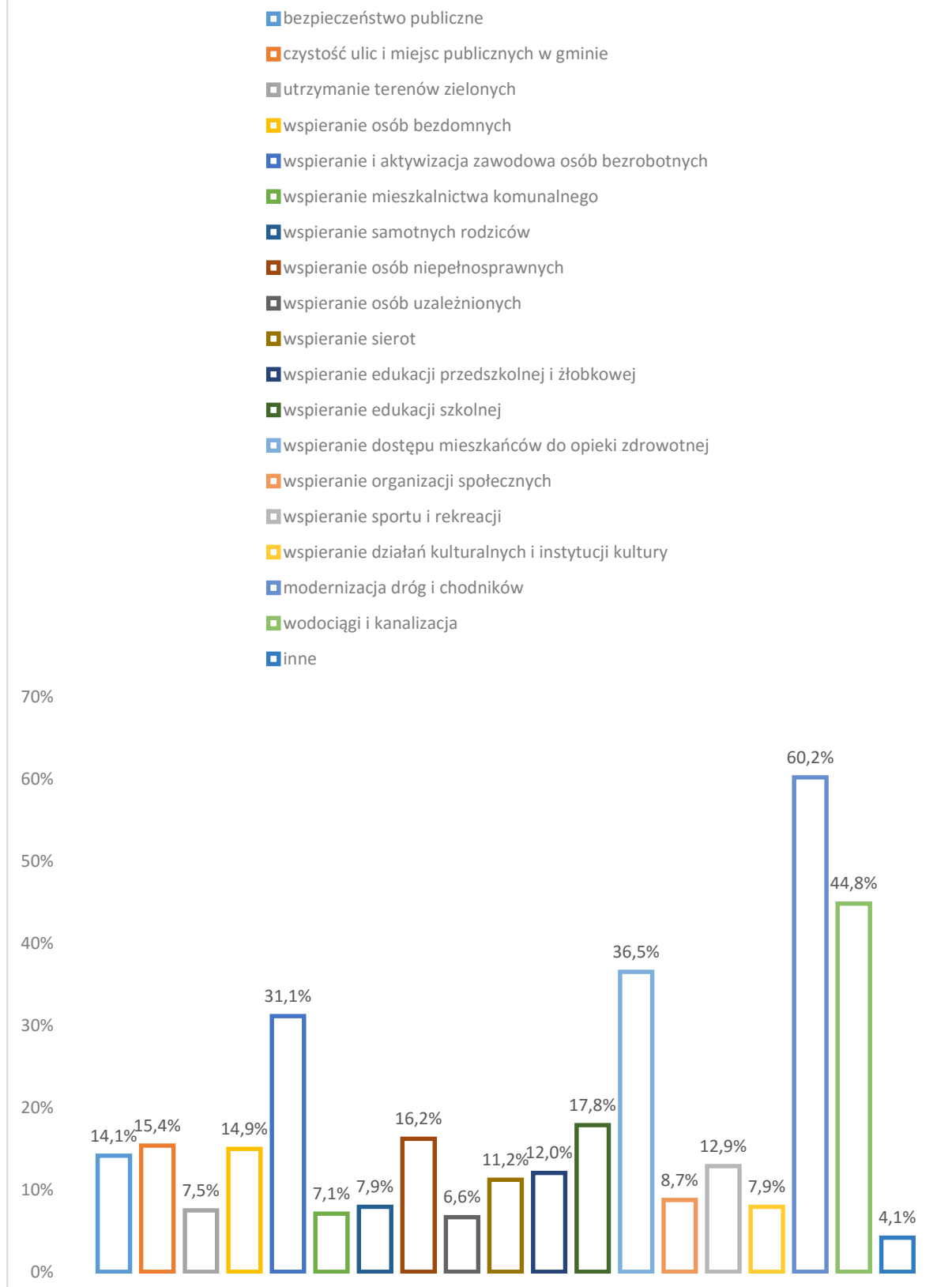
Na rozwój jakich gałęzi gospodarki powinna Pana / Pani zdaniem stawiać nasza gmina w ciągu najbliższych kilku lat?

Bardzo wyraziste okazały się opinie badanych na temat priorytetów, na jakich powinny skoncentrować się władze gminy. Zdecydowanie największy odsetek wskazań przypadł modernizacji dróg i chodników – opowiedziało się nią 3/5 ankietowanych. Kolejne miejsca zajęły wodociągi i kanalizacja z poparciem niespełna 1/2 badanych. Na wspieranie dostępu do opieki zdrowotnej oraz wspieranie i aktywizację zawodową osób bezrobotnych wskazało po około 1/3 respondentów. Pozostałe zadania spotkały się ze znacznie mniejszym poparciem mieszkańców.

Zadaniach, na których powinny skoncentrować się władze gminy

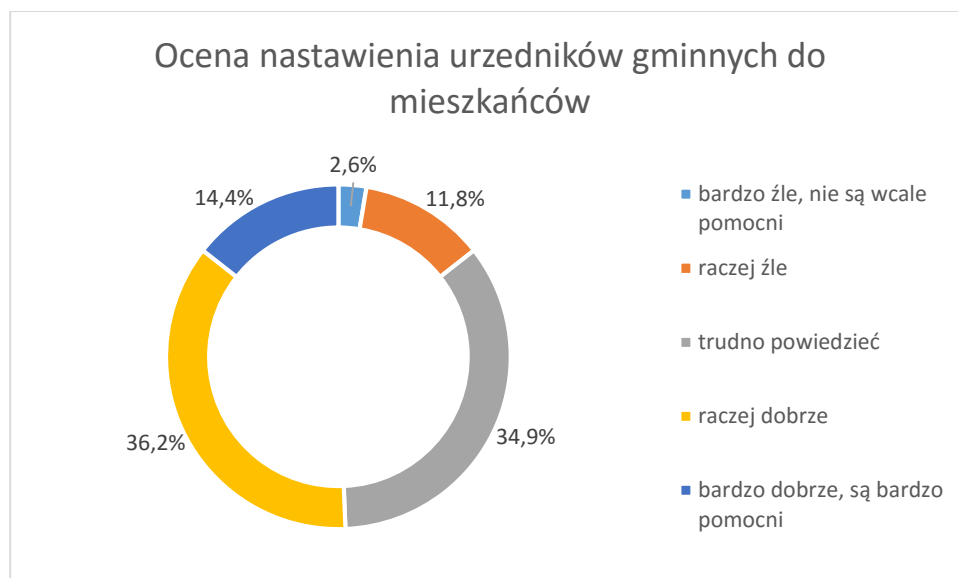

Podobną hierarchię ważności spraw odczytać można z odpowiedzi udzielonych przez badanych na pytanie otwarte o kluczową inwestycję do realizacji w gminie w najbliższych latach. Zdecydowanie najczęściej wymieniano remont dróg, zwykle wspominając przy tym także o chodnikach i drogach dla rowerów. Drugą pod względem częstości pojawiania się w wypowiedziach respondentów inwestycją było rozbudowa sieci kanalizacyjnej. Często formułowano też postulat stworzenia miejsc pracy. Rzadziej pojawiały się kwestie poprawy komunikacji zbiorowej, budowy boisk, kąpieliska i placów zabaw albo gazyfikacji, a tylko jeden respondent wspominał o wspieraniu dostępu do opieki zdrowotnej.

Zapytani o sposób na zwiększenie roli Wińska w subregionie, respondenci ponownie poparli przede wszystkim działania w obszarze twardej infrastruktury. Ponad 40% uznało, że celowi temu służyć będzie najlepiej poprawa estetyki gminy poprzez remonty budynków i ulic. Mniej wskazań uzyskało wzmocnienie roli organizacji społecznych (26,4%), promocja tradycji i historii gminy (22,7%) i rozwój ośrodków sportu i rekreacji (20,7%). Jedynie co ósmy badany widzi szansę na wzrost znaczenia gminy w rozwijaniu turystyki lub instytucji kultury.

Większość badanych lub ich bliskich miała w ciągu ostatnich 12 miesięcy kontakt z Urzędem Gminy. Niewielu z nich uznało nastawienie urzędników gminnych do mieszkańców za złe lub bardzo złe. Ponad połowa ankietowanych była natomiast przeciwnego zdania i wystawiła pracownikom Urzędu pozytywne oceny. To jeden z niewielu jasnych punktów krajobrazu gminy.

5 WIZJA ROZWOJU GMINY, CELE STRATEGICZNE I ZADANIA DO REALIZACJI

5.1 WIZJA GMINY

Punktem wyjścia do prac nad wizją gminy był jej zapis w dotychczas obowiązującym dokumencie strategicznym: „Wińsko to atrakcyjna turystycznie gmina, przyjazna mieszkańcom, gościom i inwestorom, wspierająca przedsiębiorczość i aktywność społeczności lokalnej”. Po dokonaniu analiz eksperci zaproponowali podczas warsztatów nieznaczną modyfikację wizji polegającą na przesunięciu akcentów. Pomysł został zaakceptowany przez uczestników spotkania. Przyjęta wizja gminy brzmi więc:

*WIŃSKO TO GMINA PRZYJAZNA MIESZKAŃCOM, GOŚCIOM I INWESTOROM;
WSPIERAJĄCA AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNĄ I PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ;
PODNOSZĄCA SWĄ ATRAKCYJNOŚĆ TURYSTYCZNĄ*

Dokonując zmiany, kierowano się dwiema okolicznościami. Po pierwsze, dotychczas nie udało się skutecznie uruchomić funkcji turystycznej gminy, mimo wiązanych z tym nadziei i pewnego potencjału w tym obszarze – stąd przesunięcie tego elementu na koniec. Po wtóre, w większym niż dotąd stopniu nacisk powinien być położony na relacje z mieszkańcami i tworzenie warunków dla ich samorozwoju. Przekonanie to wynika z badań i spotkań warsztatowych, podczas których silnie akcentowano poczucie tożsamości mieszkańców oraz potrzebę uruchomienia ich oddolnego potencjału jako czynniki o kluczowym znaczeniu dla rozwoju gminy.

Wizja przedstawia oczekiwany i pożądany stan gminy w przyszłości, na koniec przyjętego horyzontu planistycznego. Jest obrazem gminy, który władze lokalne i mieszkańcy zamierzają wykreować w toku realizacji przyjętej koncepcji rozwoju. Jest zatem odpowiedzią na istniejące i niezaspokojone potrzeby i problemy społeczności. Tak rozumiana, powinna spełnić funkcję integracyjną i motywacyjną dla całej wspólnoty samorządowej.

Deklaracja zawarta w wizji Gminy Wińsko została przełożona na następujące, poniżej zaprezentowane cele strategiczne i operacyjne oraz konkretne działania.

OBSZAR GOSPODARCZY			
CEL STRATEGICZNY	CEL OPERACYJNY	ZADANIA	RANGA ⁴
I. ROZWÓJ LOKALNEJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI	I.I. STWORZENIE DOBRYCH WARUNKÓW DO ROZWOJU SEKTORA MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTW	1. Rozwój infrastruktury technicznej, w tym m.in. remonty dróg.	1
		2. Opracowanie systemu udogodnień dla małych i średnich przedsiębiorców.	2
		3. Utworzenie Lokalnego Inkubatora Przedsiębiorczości – punktu oferującego wsparcie merytoryczne i infrastrukturalne (m.in. dostęp do Internetu) dla osób, które chcą założyć działalność gospodarczą lub już ją prowadzą oraz dla organizacji pozarządowych.	2
		4. Stworzenie wykazu poszukiwanych działalności gospodarczych oraz usług na terenie gminy.	1
		5. Uruchomienie dostępu do szerokopasmowego Internetu (możliwość korzystania z dolnośląskiej sieci szkieletowej).	2
	I.II. WZROST ATRAKCYJNOŚCI INWESTYCYJNEJ GMINY	1. Opracowanie oferty inwestycyjnej gminy.	2
		2. Opracowanie kampanii promocyjnej gminy (promocja czystego środowiska, spokojnej okolicy, pięknych widoków, upowszechnienie informacji o walorach przyrodniczych, dobrach kulturowych, zabytkach i atrakcjach turystycznych na terenie gminy).	2
		3. Zabieganie o dobre połączenie drogowe gminy z trasą S5.	1
		4. Opracowanie systemu udogodnień dla potencjalnych inwestorów m.in. wsparcie w poszukiwaniu pracowników.	2
	I.III. WYKORZYSTANIE POTENCJAŁU PRZYRODNICZEGO I KULTUROWEGO W ROZWOJU GOSPODARCZYM GMINY	1. Rewitalizacja / rozbudowa zalewu, utworzenie kąpieliska.	1
		2. Tworzenie warunków / systemu zachęt do produkcji i sprzedaży produktów lokalnych. (np. poprzez Targi produktów lokalnych gminy, rozwój i promocję targowiska).	3
		3. Rozwój przetwórstwa rolno–spożywczego na bazie produktów lokalnych (nalewki, wina, pieczywo, dżemy, sery itp.).	1
		4. Stworzenie sieci sprzedaży zdrowej żywności w mniejszych miejscowościach.	3
		5. Utworzenie Ośrodka Sportu i Rekreacji.	2

⁴ 1 – zadania o bardzo dużej doniosłości strategicznej, 2 – zadania o dużej doniosłości strategicznej, 3 – zadania o średniej doniosłości strategicznej.

	6. Budowa sieci dróg rowerowych.	2
	7. Rozwój bazy noclegowej i agroturystyki.	3

OBSZAR SPOŁECZNY			
CEL STRATEGICZNY	CEL OPERACYJNY	ZADANIA	RANGA ⁵
II. AKTYWNA, ZINTEGROWANA I ZARADNA SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA	II.I. TWORZENIE PRZESTRZENI SPRZYJAJĄCYCH AKTYWIZACJI I INTEGRACJI MIESZKAŃCÓW	1. Organizowanie cyklicznych spotkań organizacji pozarządowych i grup nieformalnych w celu wzajemnego poznania, integracji, nawiązywania współpracy.	1
		2. Uruchomienie klubu integracji społecznej lub miejsca o podobnej funkcji, aktywizującego osoby niezaradne życiowo.	1
		3. Uruchomienie klubu młodzieżowego.	2
		4. Uruchomienie klubu/-ów seniora (inicjowanie wspólnych działań np. wieczorków tanecznych).	2
		5. Zaangażowanie animatorów sportu w celu zachęcenia mieszkańców i ich rodzin do aktywnego spędzania wspólnie wolnego czasu.	1
	II.II. PIELĘGNOWANIE TOŻSAMOŚCI LOKALNEJ MIESZKAŃCÓW	1. Stworzenie katalogu (strony internetowej) twórców lokalnych.	1
		2. Kultywowanie tradycji pod patronatem lokalnych organizacji pozarządowych i ciał konsultacyjno-doradczych gminy Wińsko.	2
		3. Organizacja cyklicznych imprez dla poszczególnych grup wiekowych mieszkańców.	2
	II.III. GMINA PRZYJAZNA DZIECIOM I MŁODZIEŻY, LUDZIOM STARSZYM I NIEPEŁNOSPRAWNYM	1. Utworzenie tzw. „małego gaju” dla dzieci małych i starszych.	2
		2. Organizowane wypoczynku dla dzieci we współpracy z organizacjami pozarządowymi.	2
		3. Organizowanie wymiany międzynarodowej dzieci i młodzieży, w tym również wspieranie młodzieży w udziale w wolontariacie międzynarodowym.	1
		4. Utworzenie w gminie ośrodka dla osób starszych.	1
		5. Zakup samochodu do przewozu osób niepełnosprawnych.	2
		6. Utworzenie ośrodka dla osób niepełnosprawnych powyżej 21 roku życia.	1

⁵ 1 – zadania o bardzo dużej doniosłości strategicznej, 2 – zadania o dużej doniosłości strategicznej, 3 – zadania o średniej doniosłości strategicznej.

	II.IV. GMINA WSPIERAJĄCA RODZINY I OSOBY ZNAJDUJĄCE SIĘ W POTRZEBIE	1. Aktywizowanie osób pozostających bez zatrudnienia (m.in. prace interwencyjne, staże, wolontariat, inicjowanie grup samopomocowych).	1
		2. Uruchomienie pełnego systemu wsparcia dla rodzin (m.in. wsparcie w sytuacjach kryzysowych, wychowawczych, niezaradności życiowej, bierności, niepełnosprawności, chorób itp.).	1
		3. Utworzenie systemu opieki nad dziećmi w czasie pozaszkolnym (m.in. świetlice, szkoły w okresie ferii zimowych).	2
		4. Utworzenie systemu wsparcia dla osób zadłużonych wobec gminy (m.in. możliwość odpracowania zadłużenia wobec gminy).	2
		5. Uruchomienie ogólnodostępnej, codziennej pomocy prawnej i psychologicznej dla mieszkańców.	1
		6. Inicjowanie i propagowanie pomocy sąsiedzkiej.	2

INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO			
CEL STRATEGICZNY	CEL OPERACYJNY	ZADANIA	RANGA ⁶
III. INFRASTRUKTURA GMINNA PRZYJAZNA MIESZKAŃCOM	III.I. WYSOKA JAKOŚĆ I DOSTĘPNOŚĆ INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ	1. Utworzenie żłobka.	2
		2. Uruchomienie dziennego ośrodka wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych intelektualnie (zorganizowanie fizycznej i stałej przestrzeni).	1
		3. Uruchomienie klubu integracji społecznej lub miejsca o podobnej funkcji (przeznaczenie i przygotowanie na ten cel fizycznej, stałej przestrzeni).	1
		4. Rozbudowa infrastruktury sportowej w gminie, m.in. wykonanie siłowni na świeżym powietrzu, przebudowa stadionu (bieżnia, ogrodzenie, wyposażenie), budowa boisk wielofunkcyjnych (Krzelów, Wińsko, Głębowice, Orzeszków, Rudawa), dokończenie hali sportowej w Wińsku.	1
		5. Poszukiwanie rozwiązań w obszarze komunikacji zbiorowej.	1
		6. Budowa parkingów przy budynkach użyteczności publicznej.	3
		7. Rewitalizacja parku (lapidarium) przy cmentarzach żydowskim i ewangelickim.	3
		8. Utworzenie placów zabaw w miejscowościach, które jeszcze takich placów nie mają.	2
		9. Rewitalizacja pustostanów (zagospodarowanie centrum Wińska).	2
		10. Uruchomienie punktów darmowego dostępu do Internetu w gminie (m.in. GOK, GOPS, docelowo KIS, Inkubator etc.).	2
	III.II. WYSOKA JAKOŚĆ I DOSTĘPNOŚĆ INFRASTRUKTURY KOMUNALNEJ	1. Budowa / adaptacja mieszkań socjalnych.	2
		2. Przebudowa chodników, dostosowanie ich do potrzeb osób niepełnosprawnych, likwidacja barier architektonicznych.	1
		3. Opracowanie i uchwalenie procedury inicjatywy lokalnej.	3
		4. Rozwój przydomowych oczyszczalni ścieków, kanalizacja, rozbudowa istniejącej oczyszczalni ścieków.	2
		5. Oczyszczanie, renowacja zbiorników wodnych we wszystkich miejscowościach.	3
		6. Uruchomienie azylu dla bezdomnych zwierząt.	3

⁶ 1 – zadania o bardzo dużej doniosłości strategicznej, 2 – zadania o dużej doniosłości strategicznej, 3 – zadania o średniej doniosłości strategicznej)

	III.III. POPRAWA INFRASTRUKTURY DROGOWEJ	1. Modernizacja dróg (poprawa nawierzchni), chodników, ścieżek rowerowych, oświetlenia (m.in. Krzelów, Piskorzyna – na starym torowisku plus odnogi).	1
		2. Czyszczenie rowów melioracyjnych.	1
		3. Uruchomienie punktu selektywnej zbiórki odpadów.	2
		4. Opracowanie planu zagospodarowania przestrzennego.	1

INSTYTUCJE GMINNE			
CEL STRATEGICZNY	CEL OPERACYJNY	ZADANIA	RANGA ⁷
IV. SPRAWNE I PRZYJAZNE INSTYTUCJE GMINNE	IV.I. DOBRE RELACJE I SKUTECZNE WSPÓŁDZIAŁANIE Z OKOLICZNYMI GMINAMI, POWIATEM I SAMORZĄDEM WOJEWÓDZTWA	1. Organizowanie spotkań mieszkańców w sprawach ważnych dla lokalnej społeczności (m.in.: kawiarenek obywatelskich z radnymi gminnymi i/lub powiatowymi).	2
		2. Powołanie forum rad gminnych powiatu wołowskiego i powiatów ościennych.	1
	IV.II. USPRAWNIENIE PRZEPŁYWU INFORMACJI W GMINIE: WEWNĄTRZ INSTYTUCJI, POMIĘDZY INSTYTUCJAMI GMINNYMI	1. Dbanie o łatwy dostęp do aktualnych informacji o działaniach urzędu gminy i jednostek organizacyjnych gminy (m.in. na stronach internetowych poszczególnych instytucji gminnych).	1
		2. Wypracowanie skutecznego systemu wymiany informacji pomiędzy jednostkami organizacyjnymi w gminie, promowanie wspólnych działań na rzecz mieszkańców.	1
		3. Systematyczna współpraca Urzędu Gminy, Wójta, radnych, przedstawicieli jednostek organizacyjnych gminy i jednostek pomocniczych (sołtysów) w sprawach ważnych dla gminy, np. współpraca GOPS-u z placówkami oświatowymi, radnymi i sołtysami w celu opracowywania programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży ze szkół gminnych.	1
	IV.III. POPRAWIENIE PRZEPŁYWU INFORMACJI POMIĘDZY INSTYTUCJAMI GMINNYMI I MIESZKAŃCAMI	1. Wydawanie kwartalnego informatora, gazетка gminna dotycząca wszystkich sfer życia gminy.	3
		2. Opracowanie skutecznego systemu powiadamiania mieszkańców (m.in. komunikator SMS, kurenda, uruchomienie infopunktu w gminie).	1
		3. Uruchomienie Punktu Urzędu Pracy w Wińsku (1 raz w tygodniu).	3
		4. Organizacja pikników integracyjnych z mieszkańcami okolicznych gmin.	2
		5. Poprawa podejścia pracowników i przedstawicieli instytucji publicznych do mieszkańców.	1

⁷ 1 – zadania o bardzo dużej doniosłości strategicznej, 2 – zadania o dużej doniosłości strategicznej, 3 – zadania o średniej doniosłości strategicznej

6 SPÓJNOŚĆ STRATEGII Z DOKUMENTAMI O SZERSZYM ZASIĘGU

Strategia Rozwoju Lokalnego Gminy Wińsko na lata 2016-2026 pozostaje spójna z dokumentami strategicznymi o szerszym zasięgu. Poniżej ich lista oraz treści korespondujące z priorytetami rozwoju przedstawionymi w niniejszym dokumencie.

- EUROPA 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu,
- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności,
- Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo,
- Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie,
- Strategia Rozwoju Polska Zachodnia 2020,
- Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020,
- Strategia Rozwoju Powiatu Wołowskiego do roku 2020,
- Lokalna Strategia Rozwoju Lokalnej Grupy Działania „Kraina Łęgów Odrzańskich” 2014-2020 (projekt).

ZAPISY DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH O ZASIĘGU EUROPEJSKIM, KRAJOWYM, REGIONALNYM I LOKALNYM, Z KTÓRYMI KORESPONDUJĄ PRIORYTETY ROZWOJU OKREŚLONE W STRATEGII ROZWOJU LOKALNEGO GMINY WIŃSKO NA LATA 2016-2026	
<i>EUROPA 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu</i> (czerwiec 2010)	Obszary priorytetowe: WZROST ZRÓWNOWAŻONY (ang. sustainable growth) – czyli transformacja w kierunku gospodarki niskoemisyjnej, efektywniej korzystającej z zasobów i konkurencyjnej. WZROST SPRZYJAJĄCY WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU (ang. inclusive growth) – czyli wspieranie gospodarki charakteryzującej się wysokim poziomem zatrudnienia i zapewniającej spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną. CEL 5: WSPIERANIE WŁĄCZENIA SPOŁECZNEGO, zwłaszcza przez ograniczanie ubóstwa, mając na celu wyeliminowanie z ubóstwa lub wykluczenia społecznego co najmniej 20 mln obywateli. Wytyczna 6: Poprawa otoczenia biznesu i środowiska konsumenckiego oraz modernizacja bazy przemysłowej, aby zapewnić funkcjonowanie rynku wewnętrznego w pełnym zakresie. Wytyczna 7: Zwiększenie uczestnictwa kobiet i mężczyzn w rynku pracy, ograniczanie bezrobocia strukturalnego i promowanie jakości zatrudnienia. Wytyczna 8: Rozwijanie zasobów wykwalifikowanej siły roboczej odpowiadającej potrzebom rynku pracy oraz promowanie uczenia się przez całe życie.

	Wytyczna 9: Poprawa jakości i wydajności systemów kształcenia i szkolenia na wszystkich poziomach oraz zwiększenie liczby osób podejmujących studia wyższe lub ich odpowiedniki. Wytyczna 10: Promowanie włączenia społecznego i zwalczanie ubóstwa.
<i>Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności</i> (styczeń 2013)	Cel główny: poprawa jakości życia Polaków. Jakość życia rozumiana jako dobrostanu w nast. obszarach: 1. długości życia w ogóle, 2. długości życia w zdrowiu (co wiąże się z poprawą stanu zdrowia Polaków jako rezultatu międzysektorowych działań prozdrowotnych a w szczególności sprawnie funkcjonującego systemu ochrony zdrowia), 3. większej satysfakcji z wykonywania pracy, 4. lepszych warunków łączenia kariery zawodowej z życiem prywatnym i rodzinnym, 5. sprawnej sieci bezpieczeństwa socjalnego nastawionej na pomoc, której celem jest zwiększenie szans na aktywność społeczną i zawodową i dbałość o przeciwdziałanie różnym formom wykluczenia, 6. dostępności dóbr i usług publicznych (zdefiniowanych, standaryzowanych, efektywnie dostarczanych) bez względu na status rodzinny i miejsce zamieszkania, 7. otwartych warunków uczestnictwa w życiu publicznym, 8. bezpieczeństwa dochodów na starość, 9. środowiskowego poczucia równowagi w odniesieniu do warunków krajobrazowych, 10. naturalnego stanu otoczenia oraz żywności, 11. udziału w kulturze (co jest ważne dla prorozwojowego potencjału kreatywności), 12. poczucia satysfakcji z życia.[...] Cel 4: Wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki Kierunek interwencji: Zwiększenie dostępności powszechnych programów kształtowania postaw przedsiębiorczych i wspierania przedsiębiorczości, opartej o postawy proinnowacyjne, kreatywne, umiejętność współpracy Cel 6: Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state” Kierunek interwencji: Stworzenie kompleksowego systemu wspierania usamodzielniania się młodej generacji, tak aby ograniczać okres niepewności i w pełni wykorzystywać ich potencjał zawodowy i społeczny (np. kreatywność, otwartość, elastyczność). Kierunek interwencji: Zapewnienie jak najlepszej adresowalności świadczeń i zasiłków i rozwój ekonomii społecznej, tak aby z jednej strony stymulowały i wspierały korzystanie z usług publicznych oraz z drugiej ograniczały ryzyko marginalizacji spowodowanej ubóstwem Kierunek interwencji: Wprowadzenie nowych rozwiązań zapewniających powszechność opieki nad osobami niesamodzielnymi oraz poszerzenie oferty opieki instytucjonalnej, tak aby odpowiedzieć na wyzwania związane ze starzeniem się społeczeństwa i zapewnić wsparcie rodzinom, w których znajdują się osoby niesamodzielne. Kierunek interwencji: Wdrożenie instrumentów podnoszących jakość świadczonych usług zdrowotnych i efektywność systemu ochrony zdrowia Kierunek interwencji: Stworzenie modelu aktywności intelektualnej, społecznej i zawodowej osób starszych opartego na wykorzystywaniu ich potencjałów i zapobieganiu wykluczeniu społecznemu.

<i>Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo</i> (wrzesień 2012)	GŁÓWNE OBSZARY INTERWENCJI, CELE I PRIORYTETY ROZWOJOWE • Rozwój kapitału społecznego • Zwiększenie bezpieczeństwa obywatela • Poprawa warunków ramowych dla prowadzenia działalności gospodarczej • Rozwój kapitału ludzkiego • Zwiększanie aktywności zawodowej • Zwiększanie mobilności zawodowej i przestrzennej • Racjonalne gospodarowanie zasobami • Poprawa stanu środowiska • Spójność społeczna i terytorialna • Integracja społeczna • Zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym • Podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych
<i>Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020</i> (marzec 2013)	Cel główny: Wzmocnienie udziału kapitału społecznego w rozwoju społeczno-gospodarczym Polski Cel główny SRKS będzie realizowany przez cztery cele szczegółowe: Cel 1. Kształtowanie postaw sprzyjających kooperacji, kreatywności oraz komunikacji. Cel 2. Poprawa mechanizmów partycypacji społecznej i wpływu obywateli na życie publiczne. Cel 3. Usprawnienie procesów komunikacji społecznej oraz wymiany wiedzy. Cel 4. Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego.
<i>Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie</i> (lipiec 2010)	• Zwiększenie możliwości zatrudnienia poprzez zwiększenie mobilności zawodowej i przestrzennej grup mieszkańców obszarów wiejskich, które odeszły bądź chciałyby odejść z rolnictwa, i które napotykały największe problemy na rynku pracy z powodu braku wykształcenia i kwalifikacji. • Tworzenie instytucjonalnych warunków do zwiększenia inwestycji pozarolniczych na obszarach charakteryzujących się niską konkurencyjnością rolnictwa, a tym samym do zatrudnienia w sektorze pozarolniczym, przez wspomaganie sieci, np. doradczych, inkubatorów przedsiębiorczości, parków przemysłowych. • Stymulowanie rozwoju lokalnego w wymiarach społeczno-kulturowym, gospodarczym oraz ekologiczno-przestrzennym, które odbywać się będzie przez działania wpływające na poprawę jakości życia, atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej. • Rozwój kapitału intelektualnego, w tym kapitału ludzkiego i społecznego [...] działania na rzecz szkolnictwa zawodowego oraz rozwoju uczenia się dorosłych. • Wspieranie rozwoju instytucji otoczenia biznesu (IOB) • Dywersyfikacja źródeł i efektywne wykorzystanie energii oraz reagowanie na zagrożenia naturalne • Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału dziedzictwa

	kulturowego, [...] aktywizacja zawodowa osób pozostających bez pracy (aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu) – poradnictwo, pośrednictwo pracy, szkolenia i przekwalifikowania, prace interwencyjne i inne formy tworzenia miejsc pracy, rozwój ekonomii społecznej, formy wczesnej interwencji (w tym outplacement), staże i praktyki zawodowe, - rozwój lokalny (w tym kulturalny) oraz rozwój kapitału społecznego – wsparcie lokalnych inicjatyw społecznych; - przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, w tym ograniczanie zjawiska ubóstwa, w szczególności wśród dzieci i osób starszych, realizacja programów integracji społecznej, rozwój działań ekonomii społecznej, w tym przedsiębiorstw ekonomii społecznej, które spełniają funkcje w zakresie integracji społecznej, poprawy bądź uzupełniania usług publicznych oraz rozwoju wspólnot lokalnych; - wsparcie rozwoju przedsiębiorczości (doradztwo, wsparcie i zachęty finansowe, szkolenia); - doskonalenie kadr przedsiębiorstw - z naciskiem na sieciowanie i wymianę doświadczeń między firmami, rozwój kooperacji, lokalną specjalizację obszaru, poprawę jakości pracy i organizacji pracy oraz jakości miejsc pracy.
<i>Strategia Rozwoju Polska Zachodnia 2020</i> (kwiecień 2014)	Cel szczegółowy I: INTEGRACJA PRZESTRZENNA I FUNKCJONALNA MAKROREGIONU (budowę autostrad i dróg ekspresowych o znaczeniu ponadregionalnym oraz gruntowna modernizacja istniejącej infrastruktury drogowej i kolejowej, co w znaczący sposób poprawi dostępność ośrodków Polski Zachodniej oraz przyczyni się do wzmocnienia integracji przestrzennej makroregionu) Cel szczegółowy II: BUDOWA OFERTY GOSPODARCZEJ MAKROREGIONU ([...]potencjał inwestycyjny i turystyczny makroregionu może zostać skutecznie wykorzystany dla pobudzania procesów rozwojowych jedynie przy założeniu łączenia potencjałów poszczególnych regionów Polski Zachodniej i intensyfikacji współpracy pomiędzy województwami. Wyrazem podejmowanej współpracy będą działania skierowane na stworzenie atrakcyjnej komplementarnej oferty gospodarczej skłaniającej podmioty krajowe i zagraniczne do lokowania kapitału i mocy produkcyjnych na terenie Polski Zachodniej.)
<i>Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020</i> (luty 2013)	Cel strategiczny: Nowoczesna gospodarka i wysoka jakość życia w atrakcyjnym środowisku Cel 1. rozwój gospodarki opartej na wiedzy, Cel 2. zrównoważony transport i poprawa dostępności transportowej, Cel 3. wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw, zwłaszcza MŚP, Cel 4. ochrona środowiska naturalnego, efektywne wykorzystanie zasobów oraz dostosowanie do zmian klimatu i poprawa poziomu bezpieczeństwa, Cel 5. zwiększenie dostępności technologii komunikacyjno-informacyjnych, Cel 6. wzrost zatrudnienia i mobilności pracowników,

	Cel 7. włączenie społeczne, podnoszenie poziomu i jakości życia, Cel 8. podniesienie poziomu edukacji, kształcenie ustawiczne
<i>Strategia Rozwoju Powiatu Wołowskiego do roku 2020</i> (2006)	SFERA PRZESTRZENNA, cel strategiczny: Zapewnienie ładu przestrzennego poprzez modernizację infrastruktury technicznej i komunikacyjnej przy jednoczesnej ochronie obszarów o wysokiej wartości przyrodniczej Priorytety: • Racjonalne zagospodarowanie przestrzenne z uwzględnieniem uwarunkowań środowiskowych • Społeczność lokalna o wysokiej świadomości ekologicznej, odpowiedzialnie korzystająca z zasobów naturalnych • Nowoczesna, bezpieczna i uporządkowana infrastruktura komunikacyjna będąca spójną częścią układu regionalnego; SFERA GOSPODARCZA, cel strategiczny: Podniesienie konkurencyjności Powiatu Wołowskiego. Poprzez zapewnienie korzystnych warunków inwestowania i zatrudnienia oraz wspieranie aktywności mieszkańców przy wykorzystaniu istniejącego potencjału gospodarczego i turystycznego Priorytety: • Wszechstronne wsparcie i rozwój małych i średnich przedsiębiorstw • Rozwój umiejętności powiązany z potrzebami aktywnie wspieranego rynku pracy; SFERA SPOŁECZNA, cel strategiczny: Rozwijanie otwartej, wykształconej i twórczej społeczności lokalnej, wrażliwej na potrzeby innych i aktywnie uczestniczącej w życiu publicznym Priorytety: • Mieszkańcy świadomi swojej tożsamości, chroniący dziedzictwo i tradycje lokalne i angażujący się w życie kulturalne, • Mieszkańcy o wysokiej świadomości społecznej i aktywni w życiu publicznym, • Wysoka jakość pomocy społecznej zapewniająca integrację społeczną i przeciwdziałająca wykluczeniu społecznemu; SFERA BEZPIECZEŃSTWA I ADMINISTRACJI, cel strategiczny: Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa publicznego, dobrego dostępu do usług medycznych oraz unowocześnienie administracji, Priorytet: • Przyjazna, efektywna administracja spełniająca wymagania obywatela.
<i>Lokalna Strategia Rozwoju Lokalnej Grupy Działania „Kraina Łęgów Odrzańskich” 2014-2020</i> (projekt konsultowany)	Cel główny 1. Zachowanie dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego obszaru w oparciu o przedsiębiorczość mieszkańców i rozwój turystyki w regionie 1.2. Utworzenie oferty usług i produktów lokalnych opartych o lokalne zasoby, 1.3. Tworzenie nowych i rozwój istniejących źródeł dochodów i miejsc pracy na terenach wiejskich; Cel główny 2. Budowa zintegrowanego, wykształconego i aktywnego społeczeństwa

obywatelskiego oraz wzrost poczucia tożsamości mieszkańców z regionem Krainy Łęgów Odrzańskich

2.1. Wsparcie różnych form aktywności społecznej i inicjatyw oddolnych na obszarach wiejskich, w szczególności realizowanych dla przedstawicieli grup defaworyzowanych,

2.2. Animowanie i podtrzymywanie wielokulturowego życia obszaru oraz dbanie o jego zasoby przyrodnicze i spuściznę historyczną.

7 SYSTEM WDRAŻANIA, MONITORINGU I EWALUACJI STRATEGII

W procesie aktualizacji Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Wińsko zadbano o szeroki udział przedstawicieli społeczności lokalnej, w szczególności jej liderów: sołtysów, radnych, przedsiębiorców, przedstawicieli Młodzieżowej Rady Gminy oraz Rady Seniorów. Taki system pracy spotkał się z przychylnością mieszkańców. Warto więc to wykorzystać i kontynuować ten model postępowania zarówno przy wdrażaniu zapisów Strategii, jak i w procesie ich monitorowania i ewaluacji. Tym bardziej, że dzięki temu dokument strategiczny stanie się lepiej znany liderom społecznym i pozostałym mieszkańcom, co uczyni z niego realne narzędzie realizacji polityki rozwoju gminy.

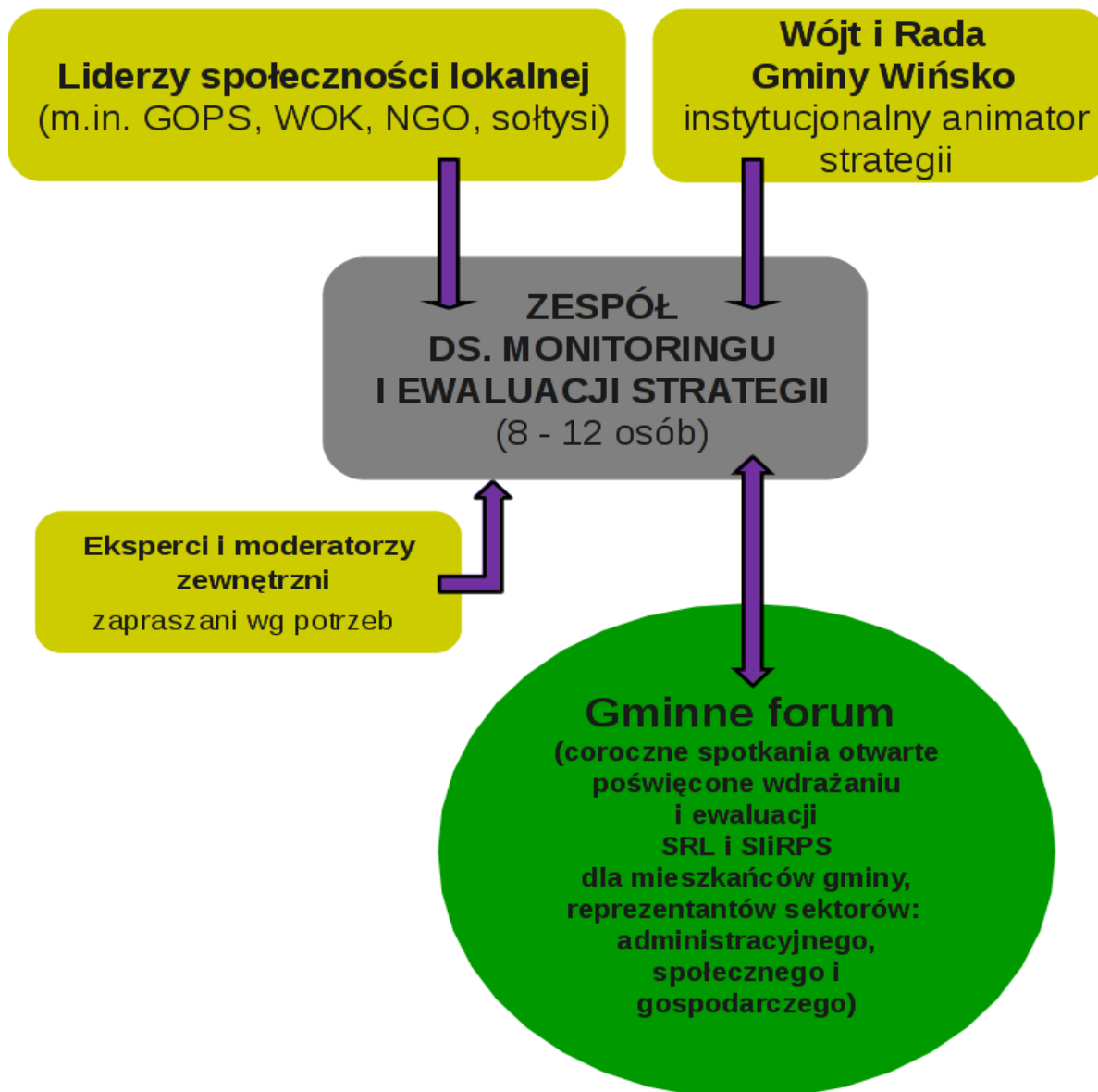
Proces aktualizacji Strategii Rozwoju Lokalnego oraz Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wińsko przebiegał jednocześnie. Dla niedużej społeczności wiejskiej, jaką jest społeczność gminy Wińsko, to optymalny sposób postępowania. Wdrażanie, monitoring i ewaluacja zapisów obu dokumentów również powinny zostać połączone. Sugestią autorów jest, by zarządzanie wdrażaniem, monitorowaniem i ewaluacją obu Strategii wpisało się w kulturę dialogu władz gminy ze społecznością lokalną oraz w naturalny cykl życia tej społeczności. Planowanym rezultatem jest stan, w którym myślenie o przyszłości gminy będzie praktyką powszechną wśród mieszkańców, a przynajmniej wśród liderów wspólnoty lokalnej, natomiast łączenie posiadanych zasobów, w tym uspołnianie i synchronizowanie działań aktorów lokalnej sceny, wzmacnianie lokalnych potencjałów – normą działania społeczności. Być może doprowadzi to z czasem do uformowania się partnerstwa lokalnego na rzecz rozwoju gminy Wińsko, w tym również rozwoju społecznego.

Aktualnie jednak rolą podmiotów wdrażających i monitorujących zapisy obu Strategii będzie organizowanie corocznie Gminnego forum, czyli otwartego spotkania dla mieszkańców gminy, poświęconego podsumowaniu kolejnego etapu realizacji zapisów Strategii. Ogólny schemat wdrażania, monitoringu i ewaluacji Strategii prezentuje się następująco⁸:

⁸ W konstrukcji modelu nawiązano pośrednio do modelu FRDL opisanego w dokumentach i opracowaniach projektu „Decydujmy Razem”, m.in.: *Planowanie rozwoju lokalnego z udziałem społeczności. Poradnik partycypacji publicznej oparty na doświadczeniach projektu „Decydujmy razem”, redakcja M. Rogaczewska, W. Chodacz, A. Hejda, D. Prędkopowicz, Warszawa 2014, s. 44 i nast.*

Model wdrażania i ewaluacji SRL i SIIRPS Gminy Wińsko

7.1 WDRAŻANIE STRATEGII

Strategia Rozwoju Lokalnego Gminy Wińsko oraz Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych są przyjmowane uchwałą Rady Gminy. Za realizację określonych w obu dokumentach zapisów odpowiedzialność ponosi organ wykonawczy gminy jakim jest Wójt gminy Wińsko. Osiągnięcie zawartych w Strategiach celów oraz realizacja wymienionych tam zadań będzie zależeć od sprawności poszczególnych referatów Urzędu Gminy, a także jednostek organizacyjnych gminy, których kompetencje powiązane są z konkretnymi działaniami zawartymi w Strategiach. Wskazane w niniejszym dokumencie priorytetowe cele będą możliwe do osiągnięcia wyłącznie wówczas, gdy oprócz władz i instytucji samorządowych

w ich realizację włączą się także podmioty społeczne, działających na rzecz rozwoju lokalnego i rozwiązywania problemów społecznych gminy Wińsko. Niemniej funkcję koordynatora sprawować powinien Wójt gminy Wińsko wspierany w tej roli przez Zespół do spraw monitoringu i ewaluacji Strategii. Rolą koordynatora będzie zbieranie informacji o postępach wdrażania zapisów strategii oraz napotkanych przeszkodach od podmiotów odpowiedzialnych za realizację zadań.

7.2 MONITORING I EWALUACJA STRATEGII

Skuteczny monitoring wdrażania zapisów Strategii oraz ewaluacja (ocena, na ile założone cele i ich realizacja przyczyniają się do poprawy jakości życia w gminie) wymaga powołania Zespołu ds. monitoringu i ewaluacji Strategii Rozwoju Lokalnego i Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Wińsko. Zespół ten powinien liczyć od 8 do 12 członków i zajmować się – jak wskazuje jego nazwa – monitoringiem i ewaluacją obu dokumentów strategicznych.

W skład zespołu wchodzić powinni: przedstawiciele organu wykonawczego i stanowiącego gminy, przedstawiciel Urzędu Gminy np. skarbnik lub sekretarz gminy, kierownicy lub przedstawiciele jednostek organizacyjnych gminy, m.in.: GOPS-u, GOK-u, szkół, przedstawiciele organizacji pozarządowych, ciał konsultacyjno-doradczych, sołectw (np. sołtysi). Przedstawiciele strony społecznej powinni stanowić minimum jedną trzecią składu zespołu. W razie potrzeby skład Zespołu może zostać rozszerzony.

Spotkania Zespołu, zwoływane przez wójta lub wskazaną przez niego osobę, odbywać się będą co najmniej raz w roku. Pracami zespołu będzie kierował wójt gminy Wińsko lub osoba przez niego wskazana. Tryb pracy zespołu ustalają wspólnie jego członkowie. Zespół może powoływać grupy tematyczne i problemowe.

Zespół będzie odpowiedzialny za opracowanie do końca marca każdego roku raportu z postępów we wdrażaniu zapisów Strategii, uwzględniającego ewentualne bariery w realizacji zadań, powody ich wystąpienia oraz rekomendowane środki zaradcze. Raport powinien zawierać także ogólną ocenę realizacji zapisów Strategii pod kątem skuteczności (czy zamierzone cele zostały osiągnięte), efektywności (proporcji nakładów ludzkich, finansowych, rzeczowych etc. do osiągniętych rezultatów) oraz trafności (czy dobór celów operacyjnych przełożył się na realizację celów strategicznych). Strukturę raportu zawiera wzór karty raportu z monitoringu i ewaluacji stanowiący załącznik nr 4 do niniejszego dokumentu.

Treść raportu podawana jest do publicznej wiadomości między innymi poprzez: publikację na stronie internetowej Urzędu Gminy, stronie gminy na portalu społecznościowym, wysyłkę mailową do radnych, kierowników jednostek organizacyjnych gminy, sołtysów, kierowników

poszczególnych referatów Urzędu, przedstawicieli lokalnych organizacji pozarządowych. Poza tym każdy mieszkaniec ma prawo wglądu do raportów Zespołu w Urzędzie Gminy.

Ponieważ niniejszy dokument został zaplanowany na okres aż jedenastu lat, wskazane jest, aby w 2020 roku przeprowadzić pogłębiony proces ewaluacji z udziałem ekspertów zewnętrznych. Pozwoli on odpowiedzieć na pytanie, czy główne kierunki rozwoju obrane w obu strategiach zachowują aktualność i nadal są najbardziej adekwatną odpowiedzią na potrzeby lokalnej społeczności. Rezultatem tej ewaluacji winna być więc weryfikacja priorytetów zawartych w strategiach. Potrzeba pogłębionej ewaluacji z włączeniem zewnętrznych ekspertów powodowana jest także zakończeniem okresu dostępności środków unijnych, które stanowią główne źródło finansowania największych inwestycji w gminie.

Monitoring i ewaluacja powinny wykorzystywać możliwie wiele trafnych i stosunkowo łatwo dostępnych wskaźników sytuacji gminy. Poniżej zamieszczamy listę tych, których wartości naszym zdaniem powinno się poddawać corocznej weryfikacji i analizie. W procesie monitoringu i ewaluacji należy jednak poddawać ocenie ich użyteczność (wartość informacyjną). Wskaźniki o stosunkowo niskiej wartości informacyjnej warto usuwać, a w razie potrzeby katalog wskaźników uzupełniać nowymi.

GOSPODARKA, INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO

1. Liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw na 1000 mieszkańców.
2. Liczba nowych i zmodernizowanych obiektów sportowych na terenie gminy.
3. Liczba przestrzeni publicznych przyjaznych mieszkańcom w gminie (z podziałem na sołectwa) np. place zabaw, skwery / tereny zielone z ławkami, wiaty do grillowania etc.
4. Liczba gospodarstw agroturystycznych i miejsc noclegowych w gminie.
5. Długość zmodernizowanych dróg w gminie.
6. Długość dróg wymagających modernizacji.
7. Długość nowej i zmodernizowanej infrastruktury komunikacyjnej m.in. chodników, ścieżek rowerowych etc.
8. Nakłady na bieżące utrzymanie (naprawy nawierzchni) drogi w tysiącach zł.
9. Odsetek gospodarstw domowych, z których ścieki odprowadzane są do oczyszczalni (przedomowych lub zbiorczych).
10. Odpady komunalne zebrane na 1 mieszkańca.
11. Udział odpadów wyselekcjonowanych w ogólnej ilości odpadów komunalnych zebranych.
12. Udział odpadów poddanych odzyskowi w ogólnej ilości odpadów wytworzonych.
13. Nakłady inwestycyjne budżetu gminy na ochronę środowiska.
14. Odsetek powierzchni gminy pokrytej planem zagospodarowania przestrzennego.
15. Mieszkania (w tym socjalne) oddane do użytku.
16. Liczba miejsc i budynków użyteczności publicznej dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych

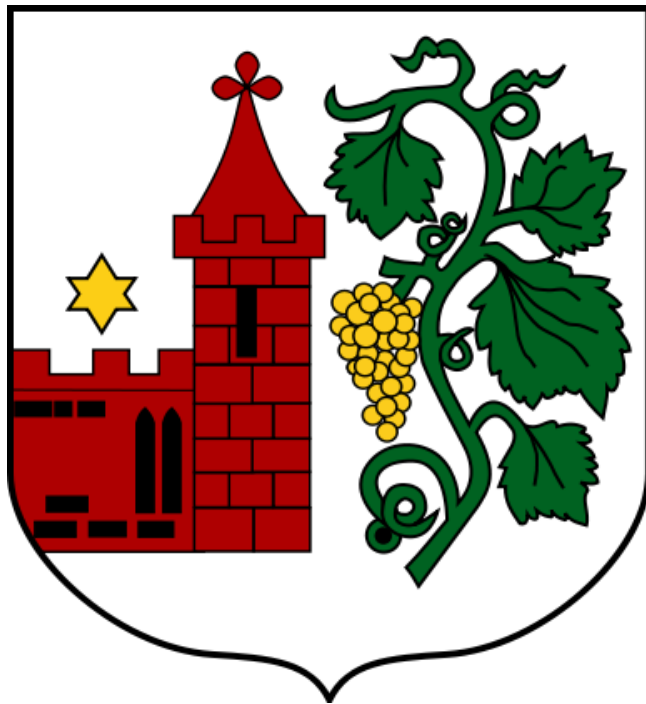
17. Liczba wykroczeń i przestępstw w gminie oraz w powiecie.
18. Liczba projektów dotyczących promocji gminy (również tych realizowanych w partnerstwie międzysektorowym).

OBSZAR SPOŁECZNY

19. Liczba imprez sportowo-rekreacyjnych zorganizowanych dla dzieci, młodzieży i seniorów.
20. Liczba mieszkańców biorących udział w spotkaniach dotyczących aktualnych spraw społeczności.
21. Liczba aktywnych konsultacji społecznych w gminie oraz frekwencja.
22. Liczba osób korzystających z oferty ośrodka wsparcia dla osób starszych.
23. Liczba osób korzystających z oferty ośrodka wsparcia dla osób niepełnosprawnych.
24. Liczba wniosków złożonych przez mieszkańców w ramach inicjatyw lokalnych.
25. Liczba nowych i zmodernizowanych obiektów infrastruktury w zakresie edukacji, kultury, sportu i rekreacji.
26. Liczba organizacji pozarządowych, działających na terenie gminy oraz liczba spółdzielni socjalnych, ZAZ-ów, WTZ-ów, CIS-ów, KIS-ów, wraz z podstawowymi działaniami.
27. Liczba projektów realizowanych na rzecz gminy i / lub jej mieszkańców przez NGO, niefinansowanych w całości ze środków budżetu gminy.
28. Liczba dzieci objętych opieką żłobkową.
29. Liczba miejsc świadczących opiekę pozaszkolną w gminie i liczba dzieci objętych opieką w tych miejscach.
30. Liczba produktów lokalnych.
31. Liczba twórców lokalnych.
32. Liczba godzin usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania osób starszych.
33. Liczba osób objętych różnymi formami usług pielęgnacyjno-opiekuńczych na 1000 mieszkańców.
34. Procentowy i liczbowy udział osób korzystających z pomocy społecznej w stosunku do ogółu mieszkańców gminy.
35. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z podziałem na powody jej otrzymania.
36. Liczba osób bezrobotnych (ogółem, podział na płeć, uprawnionych do zasiłku, długotrwale bezrobotnych).
37. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w %.
38. Liczba osób fizycznych, które rozpoczęły działalność gospodarczą (ze środków PUP i ogółem w gminie).
39. Liczba punktów / instytucji doradzających osobom, które chcą założyć własną działalność gospodarczą w gminie.
40. Liczba punktów doradztwa dla małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) w gminie.

41. Liczba osób korzystających z doradztwa z zakresu przedsiębiorczości i poszukiwania pracy (w ramach uruchomionego punktu).
42. Liczba osób, które ukończyły założony program reintegracji społecznej i zawodowej.
43. Liczba osób skierowanych do Klubu Integracji Społecznej (jeśli powstanie KIS).
44. Liczba programów edukacyjnych z przedsiębiorczości dla szkół.
45. Wyniki egzaminu gimnazjalnego.
46. Liczba uczniów korzystających ze wsparcia poradni psychologiczno-pedagogicznej.
47. Liczba rodzin objętych nadzorem kuratora.
48. Liczba grup wsparcia, grup samopomocowych dla mieszkańców, które działały w danym roku kalendarzowym w gminie.
49. Liczba i rodzaj punktów / instytucji świadczących pomoc prawną i obywatelską dla mieszkańców gminy.
50. Liczba osób korzystających w gminie z pomocy prawnej i psychologicznej w ciągu roku.
51. Liczba i rodzaj punktów / instytucji świadczących pozostałą pomoc mieszkańcom gminy np. psycholog, wsparcie w kwestiach wychowawczych, wsparcie dla osób niepełnosprawnych itp.
52. Liczba programów zachęcających do aktywności społecznej dla mieszkańców.
53. Liczba programów profilaktycznych dla mieszkańców.
54. Liczba projektów realizowanych przez GOPS.
55. liczba projektów realizowanych przez PUP.
56. Średnia długość życia mieszkańców gminy.
57. Przyrost naturalny.
58. Saldo migracji.
59. Liczba lekarzy POZ i specjalistów w gminie.
60. Usługi medyczne świadczone na terenie gminy.
61. Usługi opiekuńcze i pielęgnacyjne.
62. Liczba osób korzystających z paliatywnej opieki domowej.

Raport z ewaluacji strategii rozwoju
Gminy Wińsko na lata 2010-2015

Wrocław
04.06.2015

Spis treści

Wstęp	2
Strategia Rozwoju Gminy Wińsko na lata 2010-2015.....	2
Główne założenia i cele badawcze.....	3
Konceptualizacja problemu badawczego.....	3
Uwarunkowania badania.....	7
Sytuacja wyjściowa.....	7
Metodologia i sposób realizacji narzędzi badawczych	8
Ankieta	8
Indywidualne wywiady pogłębione z wykorzystaniem ankiety	8
Zogniskowany wywiad grupowy – spotkanie z liderami.....	9
Założenia i ocena systemu zarządzania strategią.....	12
Wyniki cząstkowe.....	12
Ocena - Cel.....	14
Wyniki cząstkowe.....	14
Podsumowanie	26
Rekomendacje.....	27

Wstęp

Strategia Rozwoju Gminy Wińsko na lata 2010-2015

Strategia Rozwoju Gminy Wińsko uchwalona została zgodnie ze standardami europejskimi i opiera się na wizji rozwoju pn.:

„Gmina Wińsko: atrakcyjna turystycznie gmina, przyjazna mieszkańcom, gościom i inwestorom, wspierająca przedsiębiorczość i aktywność społeczności lokalnej.”

Strategia zawiera 3 główne, równoległe rozwijane scenariusze rozwoju:

1. Rozwój gospodarczy oparty o silny sektor małych i średnich przedsiębiorstw, nowoczesne rolnictwo oraz turystykę,
2. Budowa aktywnej, zintegrowanej i wyedukowanej społeczności lokalnej,
3. Gmina przyjazna mieszkańcom.

Zadania do realizacji przez gminę:

1. stworzenie dobrych warunków do rozwoju sektora mśp,
2. wzrost atrakcyjności inwestycyjnej gminy,
3. wzrost wykorzystania potencjału przyrodniczego w rozwoju gospodarczym gminy,
4. rozwój turystyki w oparciu o walory przyrodnicze i dziedzictwo kulturalne gminy,
5. poprawa warunków do rozwoju nowoczesnego rolnictwa,
6. stworzenie warunków do partnerskiej współpracy między oraz wewnątrz sektorowej,
7. kształtowanie postaw obywatelskich,
8. poprawa warunków do kształcenia oraz aktywnego spędzania wolnego czasu przez mieszkańców,
9. poprawa warunków do budowy tożsamości lokalnej mieszkańców,
10. przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym,
11. poprawa infrastruktury społecznej,
12. poprawa infrastruktury komunalnej,
13. poprawa infrastruktury drogowej,
14. ochrona środowiska,
15. optymalizacja przestrzeni publicznej.

Główne założenia i cele badawcze

Z powyższej analizy genezy opracowania aktualnie obowiązującej Strategii Rozwoju Gminy Wińsko wynikają następujące konsekwencje (założenia badawcze):

1. Ewaluacja powinna objąć maksymalnie możliwy zakres.
2. W narzędziach ewaluacji należy przewidzieć narzędzia zakładające szeroki udział mieszkańców.
3. Celami ewaluacji powinny być: określenie stanu znajomości Strategii wśród mieszkańców, osób z administracji samorządowej, tzw. liderów lokalnych, sposobu jej wdrożenia i wpływu na długotrwałe procesy występujące w Wińsku.

Konceptualizacja problemu badawczego

Ewaluacja to określenie na zbiór działań badawczych mających na celu ocenę skuteczności interwencji publicznej. Ewaluacja dotyczy głównie sektora publicznego, gdyż działania podejmowane przez administrację publiczną nie mogą być oceniane wyłącznie z perspektywy osiągniętego zysku. Kryteria oceny wartości programów publicznych są zróżnicowane i zależne od wielu czynników, w tym od dominujących przekonań czy aktualnych potrzeb społeczności. Muszą uwzględniać efekty i rezultaty działań, ale także o wiele szerszy kontekst społecznego oddziaływania interwencji publicznej. Ewaluacja to procedura, system, badanie umożliwiające dostarczenie kryteriów, metod i środków do oceny racjonalności działań publicznych.

Samo pojęcie ewaluacja jest od lat obecne w polskiej administracji, jednak dopiero w ciągu ostatnich kilku lat zdobywa coraz większy rozgłos. Rozumienie pojęcia „ewaluacja” nie jest jednolite. Wraz rozwojem programów strukturalnych w krajach Unii Europejskiej zaczęły się upowszechniać nowoczesne metody projektowania i zarządzania programami, projektami, politykami i ich ewaluacji. W literaturze przedmiotu można znaleźć wiele definicji tego pojęcia. Najszerzej ujmując, ewaluacja to systematyczne badanie społeczno-ekonomiczne oceniające jakość i wartość programów publicznych.

Rosnąca popularność samego pojęcia ewaluacji związana jest z wdrażaniem standardów UE i funduszy strukturalnych w Polsce. Dowodem na rosnące znaczenie ewaluacji w krajach UE jest fakt zamieszczania definicji tego pojęcia w dokumentach Komisji Europejskiej oraz wymóg przeprowadzania ewaluacji wszystkich programów

finansowych przez UE. Według Komisji Europejskiej ewaluacja to „ocena interwencji publicznej pod kątem jej rezultatów, oddziaływania oraz potrzeb, które ma spełniać/miała zaspokoić”.

Natomiast najpełniej ewaluację określa definicja przyjęta przez Komitet Pomocy Rozwojowej (DAC – Development Assistance Committee) Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD):

„Ewaluacja jest to systematyczna obiektywna ocena trwającego lub zakończonego projektu, programu lub polityki – zaplanowania, wdrożenia i rezultatów. Celem ewaluacji jest określenie adekwatności i stopnia osiągnięcia celów, efektywności, skuteczności, wpływu i trwałości. Ewaluacji powinna dostarczyć wiarygodnych i przydatnych informacji pozwalając na wykorzystanie zdobytych w ten sposób wniosków w procesie podejmowani decyzji – zarówno przez odbiorców, jak i dawców interwencji”.

Tak więc, nowoczesne zarządzanie w administracji publicznej związane jest z pojęciem ewaluacji. Takie podejście zakłada zwiększenie roli społeczności lokalnych nie tylko w trakcie planowania, tworzenia polityk (dokumentów strategicznych), ale również wdrażania tych polityk i zakończenia pewnych etapów. Obecnie realizacja polityk publicznych powinna skupiać się na rezultatach i wynikach oraz na ocenie szerszego kontekstu oddziaływania programu. Działania takie prowadzą do większej przejrzystości realizowanych przez administrację publiczną zadań, co przynosi korzyść społeczności lokalnej.

Podsumowując:

1. Ewaluacja jest to analityczny i systematyczny proces oceny.
2. Przedmiotem ewaluacji jest program, projekt, polityka, a przede wszystkim rezultaty i produkty, efekty oraz oddziaływanie interwencji społecznej.
3. Celem ewaluacji jest określenie adekwatności, efektywności, skuteczności, wpływu i trwałości interwencji publicznej.
4. Efekty ewaluacji powinny być przydatne w procesie podejmowania decyzji oraz służyć całej instytucji w procesie uczenia.

Jak powiedziano, ewaluacja nieodzownie związana jest z oceną interwencji społecznej. Oznacza to, że proces ewaluacji jest związany z cyklem polityk publicznych. W cyklu polityk publicznych ewaluacja jest nie tyle zakończeniem działań, co spoiwem pozwalającym na stałe

doskonalenie polityk, programów i projektów zorientowanych na rozwiązanie problemów społecznych, gdyż jedną z funkcji ewaluacji jest wzmocnienie procesu uczenia się organizacji instytucji.

Konsekwencją umiejscowienia ewaluacji w cyklu polityk publicznych jest podział na rodzaje ewaluacji ze względu na moment badania:

- ewaluacja ex-ante – przeprowadzana w fazie wstępnej, gdy dokonywana jest analiza przyjętych rozwiązań pod kątem potencjalnej zdolności osiągnięcia efektów i poprawności konstrukcji wszystkich elementów projektów
- ewaluacja on-going – w trakcie realizacji, zwłaszcza w przypadku przedsięwzięć złożonych, o długim okresie wdrożenia, gdy możliwe i celowe są korekty
- ewaluacja ex-post – po zakończeniu wdrożenia – jest to ewaluacja sensu stricto.

Zgodnie z wytycznymi i praktyką europejską istnieje pięć kryteriów ewaluacyjnych: trafność (relevance), skuteczność (effectiveness), wydajność (efficiency), użyteczności (utility) oraz trwałości (sustainability), które bada się w trakcie procesu ewaluacji:

- **Trafność** (adekwatność) (Relevance): to stopień, w jakim cele przedsięwzięcia są zgodne z wymaganiami beneficjenta, potrzebami lokalnymi oraz politykami i priorytetami partnerów i donatorów.

Podstawowe pytania:

1. Czy cele programu odpowiadają potrzebom?
2. Czy mieszkańcy znają i utożsamiają się z programem?
3. Czy struktura logiczna interwencji jest poprawna?

- **Efektywność** (Efficiency): to relacja między produktami, rezultatami a środkami (w szczególności finansowymi) przeznaczonymi do ich uzyskania.

Podstawowe pytania:

1. Czy cele osiągnięto najniższym możliwym kosztem?
2. Czy lepiej osiągnięto by cele interwencji publicznej innymi metodami i narzędziami?

- **Skuteczność** (Effectiveness): to stopień, w jakim przedsięwzięcie osiągnęło zakładane cele. Porównanie tego, co zostało zrobione, z tym co było planowane.

Podstawowe pytania:

1. Czy to, co osiągnięto, jest tym, co planowano?
- **Użyteczność**/oddziaływanie (impact): ocena szerszych konsekwencji interwencji (o charakterze gospodarczym, społecznym, politycznym, technicznym czy środowiskowym, na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym), zarówno pozytywnych, jak i negatywnych.

Podstawowe pytania:

1. Czy program spełnił oczekiwania adresatów?
 2. Czy efekty programu są korzystne dla różnych grup odbiorców?
- **Trwałość** (Sustainability): to stopień, w jakim efekty przedsięwzięcia oddziałują po jego zakończeniu. To prawdopodobieństwo kontynuacji tych efektów w długim okresie czasu.

Podstawowe pytania:

1. Czy efekty działania są trwałe, długookresowe?

Podsumowując, badania ewaluacyjne interwencji publicznych powinny dostarczyć odpowiedź na poniższe pytania: Czy cele interwencji zostały osiągnięte? Jak silny był wpływ czynników zewnętrznych? Jakie były sukcesy interwencji? Jakie problemy napotkano? Czy wybrane instrumenty i rozwiązania pomocy okazały się odpowiednie? Czy podobne efekty można osiągnąć przy wykorzystaniu innych instrumentów? Czy system zarządzania i wdrażania był skuteczny? Czy instytucje poprawnie wypełniły przypisane im role? Czy interwencja spełniła oczekiwania adresatów? W jaki sposób adresaci programu utożsamiali się z celami interwencji? Czy przyczyniła się do rozwiązania adresowanych problemów? Czy efekty były korzystne dla różnych grup odbiorców? Czy pojawiły się pozytywne lub negatywne efekty uboczne? Czy efekty działań są trwałe, długookresowe? Czy są odczuwalne po zakończeniu interwencji? Jeśli tak, to w jakim stopniu i dla kogo?

Uwarunkowania badania

Jak wcześniej wykazano, prowadzenie ewaluacji interwencji polityk publicznych jest zgodne z nowoczesnym nurtem zarządzania finansami publicznym. Proces instytucjonalizacji działań o charakterze ewaluacyjnych w Polsce jest procesem powolnym. Jednak wymogi nowoczesnego zarządzania funduszami wymuszają na administracji publicznej, najpierw na poziomie kraju, zwiększenie wiedzy i kompetencji w tym zakresie oraz wytworzenie swoistej kultury ewaluacyjnej.

Poniższe badanie jest związane z przystąpieniem do prac nad nową Strategią Rozwoju Gminy Wińsko. W związku z tym wnioski zawarte w niniejszej ewaluacji powinny być wykorzystane przy aktualizacji strategii rozwoju lokalnego Gminy Wińsko.

Sytuacja wyjściowa

W procesie ewaluacji aktualnie obowiązującej Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Wińsko na lata 2010-2015 wykorzystano następujące źródła informacji i narzędzia badawcze:

1. tekst źródłowy strategii rozwoju lokalnego gminy wińsko na lata 2010-2015 wraz z jej aktualizacjami,
2. inne dane i informacje z urzędu gminy wińsko,
3. dane statystyczne GUS z banku danych regionalnych,
4. informacje ze strony internetowej urzędu gminy wińsko,
5. wyniki ankiety,
6. raport z indywidualnych wywiadów pogłębionych,
7. raport z zogniskowanego wywiadu grupowego.

Metodologia i sposób realizacji narzędzi badawczych

Ankieta

Zespół studentów przeprowadzających badanie pod kierownictwem dr Andrzeja Ferensa przygotował ankietę pt. *Ewaluacja Strategii Rozwoju Lokalnego – Wizja i Cele Strategiczne*.

Blok tematyczny został podzielony na 3 główne zagadnienia oraz 17 zagadnień szczegółowych. Obejmowały one tematykę:

1. rozwoju gospodarczego z uwzględnieniem sektora małych i średnich przedsiębiorstw, nowoczesnego rolnictwa oraz turystyki,
2. budowy aktywnej, zintegrowanej i wyedukowanej społeczności lokalnej,
3. gminy przyjaznej mieszkańcom.

Ankiety były skierowane do wybranych wcześniej pracowników Urzędu Gminy Wińsko. Za punkt wyjścia w konstrukcji próby przyjęto założenie, że pod względem cech próba będzie stanowiła miniaturę populacji.

Zespół w dniu 30 marca 2015 r. w Urzędzie Gminy Wińsko przeprowadził badanie. W badaniu uczestniczyły 3 osoby.

Indywidualne wywiady pogłębione z wykorzystaniem ankiety

Indywidualne wywiady pogłębione polegają na indywidualnej rozmowie osoby badanej z osobą/grupą prowadzącą badanie. Jednak w przeciwieństwie do wywiadów swobodnych mają ustalony schemat wątków tematycznych poruszanych w trakcie rozmowy w celu uzyskania jak najwięcej szczegółowych informacji. Rozmowa wymaga większej aktywności ze strony osoby prowadzącej, ma charakter po części sterowany i prowadzona jest według wcześniej założonego scenariusza (ankieta). Pytania nie są standaryzowane, mają charakter otwarty, a o ich kolejności i sposobie formułowania decyduje prowadzący. Często posiłkuje się on także pytaniami pomocniczymi, naprowadzającymi lub rozszerzającymi omawiane kwestie, aby uzyskać jak najbardziej wyczerpujące, precyzyjne i prawdziwe informacje. Podczas wywiadu, dzięki rozmowie umiejętnie prowadzonej przez

doświadczonego badacza, osoba badana ma możliwość pełnego wyrażenia własnych odczuć, emocji, ekspresji, wyjaśnienia motywów postępowania czy zaprezentowania swych życiowych doświadczeń. Wywiad może być przeprowadzony np. w urzędzie gminy.

Główne problemy badawcze:

1. Znajomość aktualnej Strategii Rozwoju lokalnego Gminy Wińsko na lata 2010-2015.
2. Ocena ilościowa i jakościowa stopnia wdrożenia aktualnej Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Wińsko na lata 2010-2015.

Osoby wybrane do wywiadów:

1. Przedstawiciel Referatu Gospodarki Nieruchomościami i Ochrony Środowiska.
2. Przedstawiciel Referatu Edukacji i Pożytku Publicznego.
3. Przedstawiciel Referatu Inwestycji i Rozwoju.

Średni czas trwania jednego wywiadu – ok. 60 minut.

Zespół studentów przeprowadzających badanie w dniu 30 marca 2015 r. przeprowadził 4 wywiady pogłębione. Wszystkie miały miejsce w urzędzie Gminy Wińsko. W wywiadach uczestniczyli:

1. Bogusława Folkman – kierownik Referatu Gospodarki Nieruchomościami i Ochrony Środowiska,
2. Monika Myrdzio – Referat Edukacji i Pożytku Publicznego,
3. Katarzyna Pawłowska – Referat Inwestycji i Rozwoju.

Zogniskowany wywiad grupowy – spotkanie z liderami

Zogniskowany wywiad grupowy (grupa fokusowa, dyskusja grupowa, popularnie *fokus* - metoda badawcza wykorzystywana w badaniach jakościowych w psychologii, socjologii, badaniach społecznych i marketingowych.

Obecnie w metodologii badań stosuje się kilka terminów akcentujących różne aspekty i metody. Wyrażenie „zogniskowany wywiad grupowy” (focused group interview) to nazwa

amerykańska, utworzona w latach czterdziestych XX wieku. Podkreśla ona aktywność prowadzącego (moderatora), który zadaje pytania – prowadzi wywiad równocześnie z kilkoma osobami. Nazwa „grupa zogniskowana” (focus group) sugeruje, że uczestnicy są skupieni na określonym temacie. Z kolei popularny w Europie termin „dyskusja grupowa” (group discussion) akcentuje aktywność uczestników, interakcję i wymianę poglądów. Niezależnie od tego, jaką zastosujemy nazwę, myślimy zasadniczo o tym samym – o aktywności badawczej polegającej na tym, że moderator prowadzi dyskusję zaproszonych wcześniej respondentów, dobranych zgodnie z kryteriami wynikającymi z celów projektu. Grupa dyskusyjna, wg współczesnych standardów, powinna liczyć od 6 do 8 osób. Jedna sesja trwa zwykle około 1,5 – 2 godzin. Prototypem takiej sytuacji są autentyczne spotkania i dyskusje ludzi w świecie naturalnym.

Dyskusja jest prowadzona według opracowanego wcześniej scenariusza, opisującego cele każdego etapu badania (czyli jakie informacje chce się uzyskać podczas tego etapu), czasem (ale nie jest to konieczne) zawierającego także dosłowne brzmienia pytań, które będą zadawane uczestnikom badania. Przebieg dyskusji jest zwykle nagrywany – zapis dźwiękowy i/lub video.

Jak wszystkie metody badań jakościowych zogniskowane wywiady grupowe nie mają charakteru badań na próbach reprezentatywnych. Mają one różne zastosowania:

- Po pierwsze, są one wykorzystywane jako narzędzie pomocnicze służące do uzyskania podstawowych danych potrzebnych do sformułowania problemów badawczych.
- Po drugie, stosuje się dyskusje grupowe po zakończeniu badań ilościowych, aby pogłębić interpretację uzyskanych wyników.
- Po trzecie, dyskusje mają też wartość autonomiczną, dobrze sprawdzają się w badaniach, w których statystyczna reprezentatywność nie jest istotna, a ich celem jest rekonstrukcja ustalonych społecznie znaczeń oraz wzorów postrzegania, myślenia, oceniania i zachowania się.

Ważną zaletą grup dyskusyjnych, odkrytą w latach siedemdziesiątych XX wieku, jest ich dynamika oraz obecność interakcji. Kontakt z innymi w grupie może stymulować działania twórcze, ułatwiać wyrażanie emocji, wychodzenie poza racjonalny dyskurs w sferę

treści nieświadomych lub trudnych do wyrażenia. Podczas takich badań wykorzystywane są tzw. techniki projekcyjne – ułatwiające poznanie treści trudno poddających się werbalizacji.

Z uwagi na cel badania (ewaluacja obecnej Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Wińsko i diagnoza społeczno-gospodarcza) grupa fokusowa miała następujący charakter:

- *Grupa Liderów Lokalnych* – gdzie zadaniem specjalnie zaproszonych uczestników jest podzielenie się opiniami o stanie gminy, wskazanie mocnych i słabych stron oraz wskazanie możliwych szans i zagrożeń dla przyszłego rozwoju gminy. W grupie stosuje się wiele technik m.in. metodę burzy mózgów (*brain storm*).

Wynikiem działania jest raport pisany na podstawie analizy przebiegu dyskusji.

Członkowie Grupy Liderów Lokalnych:

Przedstawiciele administracji samorządowej (w tym przedstawiciele Urzędu Gminy, radnych gminy, szkolnictwa, policji), przedstawiciele z sektora przedsiębiorców, sołtysi, przedstawiciel Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, dyrektor Domu Kultury, przedstawiciele młodzieży.

Główne problemy badawcze:

1. Znajomość aktualnej Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Wińsko na lata 2010-2015.
2. Ocena ilościowa i jakościowa stopnia wdrożenia aktualnej Strategii Rozwoju.
3. Zdefiniowanie problemów Gminy Wińsko.
4. Zdefiniowanie najważniejszych oczekiwań względem przyszłego dokumentu strategii rozwoju lokalnego.
5. Ocena ilościowa i jakościowa posiadanych zasobów rozwojowych.

Badanie fokusowe zorganizowano w budynku Urzędu Gminy Wińsko w dniu 30 marca 2015 r. Reprezentowane były wszystkie najważniejsze dla lokalnego rozwoju gminy sektory. Zapewniono właściwe warunki techniczne i atmosferę dla tego typu badania.

Założenia i ocena systemu zarządzania strategią

Wyniki badań miały ukazać zastaną sytuację gminy w trakcie kończącej się Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Wińsko na lata 2010 -2015.

Do oceny wizji i celów strategicznych przygotowano skalę ocen. Wyszczególniono następujące oceny:

1. <u>Niezrealizowana,</u>
2. <u>W małym stopniu zrealizowana,</u>
3. <u>W średnim stopniu zrealizowana,</u>
4. <u>W dużym stopniu zrealizowana</u>
5. <u>Zrealizowana</u>

Przy wyborze badający korzystali z wcześniej przygotowanych pytań pomocniczych.

Wyniki częściowe

Na podstawie przeprowadzonej ankiety uzyskano następujące wyniki częściowe.

WIZJA	STOPIEŃ REALIZACJI				
Wińsko to atrakcyjna turystycznie gmina, przyjazna mieszkańcom, gościom i inwestorom, wspierająca przedsiębiorczość i aktywność społeczności lokalnej	1	2	3	4	5
		X			
Uzasadnienie opinii: Społeczność lokalna jest zamknięta. Nieprzychylnie odnosi się do proponowanych zmian w funkcjonowaniu gminy, oraz niekonwencjonalnych pomysłów dotyczących inwestycji i zmian w polityce gospodarczej gminy. Aktywność społeczności lokalnej istnieje tylko we współpracy między NGO i społecznością lokalną. Na terenie gminy brak ścieżek/tras turystycznych. Powoli rozwija się infrastruktura i baza turystyczna. Brak lokali, mała baza noclegowa. Dotychczasowe inwestycje szkodliwe dla środowiska. Wizja została zrealizowana tylko częściowo, ponieważ główne filary takie jak: turystyka, gospodarka są nadal mało rozwinięte. Brakuje wsparcia dla przedsiębiorców. Realizacja wizji utrudniona przez lokalizację gminy, małą aktywność społeczną oraz niski poziom rozwoju turystyki lokalnej.					

Ocena - Cel

- Cel – rozwój gospodarczy oparty o silny sektor małych i średnich przedsiębiorstw, nowoczesne rolnictwo oraz turystykę – zrealizowany został w opinii respondentów małym stopniu.
- Cel – budowa aktywnej, zintegrowanej i wyedukowanej społeczności lokalnej – zrealizowany został w dużym stopniu.
- 50 % badanych wskazało, iż cel – gmina przyjazna mieszkańcom – zrealizowany został w małym stopniu. Kolejne 50 % wskazało iż cel zrealizowany został w średnim stopniu.

Wyniki częściowe

Wyniki realizacji celów strategicznych opierały się o uzyskane rezultaty i stopień realizacji tzw. celów operacyjnych. Na podstawie przeprowadzonej ankiety uzyskano następujące wyniki częściowe.

Cel strategiczny 1. Rozwój gospodarczy oparty o silny sektor MŚP, nowoczesne rolnictwo oraz turystykę	1	2	3	4	5
		X			
Uzasadnienie opinii: Słaba bonitacja gleb oraz brak innowacji, jak i duży stopień polaryzacji gospodarstw rolnych (duże kilkuset hektarowe, oraz niewielkie między 5-10 ha) nie sprzyjają rozwojowi rolnictwa na obszarze gminy.					
Cel operacyjny 1.1. Stworzenie dobrych warunków do rozwoju sektora MŚP	1	2	3	4	5
		X			
Uzasadnienie opinii: Problem z przygotowaniem działek pod większe inwestycje. Gmina posiada około 20 ha działek, jednak nie są one uzbrojone ani objęte planem zagospodarowania przestrzennego. Skończyły się działki pod inwestycje mieszkaniowe (te, które zostały już sprzedane, nie były uzbrojone, co znacznie zaniżyło ich wartość rynkową). Brak środków finansowych na uzbrojenie działek. Na terenie gminy nie realizuje się żadnego programu propagującego postawę przedsiębiorcze wśród młodzieży.					

	1	2	3	4	5
Cel operacyjny 1.2. Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej Gminy	X				
Uzasadnienie opinii: Istnieje jedynie nieformalny punkt informacji udzielający pomocy przy rejestracji działalności. Zakład Gminnych Spółek Wodnych wraz z Urzędem Gminy przeznaczyły i wykorzystały 100 000 zł na 3,5 km nowych sieci wodno-ściekowych (realizacja w latach 2013-2014). Od 2014 roku Urząd Gminy udziela dofinansowania na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków (ze względu na małe zagęszczenie ludności w gminie i jej dużą powierzchnię jest to dobre rozwiązanie). Dotacja na budowę jednej oczyszczalni wynosi 1-1,5 tys. zł. W 2014 roku 34 podmioty skorzystały z tej dotacji. Gmina Wińsko rozpoczęła wprowadzanie selektywnej zbiórki odpadów komunalnych jeszcze przed wejściem w życie nowej ustawy. Większość mieszkańców wybiera segregację śmieci, ok. 62 mieszkańców zadeklarowało nieselektywną zbiórkę odpadów komunalnych. Odpady wielkogabarytowe są wywożone do Rudnej. Co kwartał odbywa się zbiórka odpadów wielkogabarytowych. Mieszkańcy trzech miejscowości z zabudową blokową oddają odpady wielkogabarytowe na wezwanie (mieszkańcy bloków dbają o czystość swojego otoczenia mieszkalnego). W samym Wińsku odbiór odpadów wielkogabarytowych odbywa się co dwa tygodnie. Opłaty za wywóz odpadów komunalnych: 10zł za segregację, dotychczas 25 zł za niesegregację (planowana zmiana na ok. 20zł). Brak informacji o podejmowanych w ostatnich latach działaniach oraz brak informacji o takich działaniach z perspektywy całego urzędu. W Referacie Gospodarki Nieruchomościami i Ochrony Środowiska pracownicy posiadają kompetencje umożliwiające zastępowalność w razie nieobecności któregoś z nich w pracy. Brak rozwoju e-usług					

Cel operacyjny 1.3. Wzrost wykorzystania potencjału przyrodniczego w rozwoju gospodarczym gminy	1	2	3	4	5
		X			
Cel operacyjny 1.4. Rozwój turystyki w oparciu o walory przyrodnicze i dziedzictwo kulturalne gminy	1	2	3	4	5
			X		
Uzasadnienie opinii: Organizowanie jarmarków (Jarmark Wielkanocny, Jarmark Bożonarodzeniowy, doroczne święta, Dożynki), na których sprzedawane są okolicznościowe bombki, ozdoby świąteczne, powidła, chleb pieczony, pierogi, miód. Produkty spożywcze są dziełem lokalnych stowarzyszeń, zaś ozdoby świąteczne wykonywane są przez dzieci z lokalnych szkół i w ramach zajęć Gminnego Ośrodka Kultury. Brak promocji produktów lokalnych winnic. Są trzy winnice, jednak produkowane wino nie jest przeznaczone na sprzedaż i promocję gminy. Brak turystycznej bazy danych. Na terenie gminy jest kilka szlaków rowerowych, w planach jest stworzenie szlaków turystycznych. Prowadzone są rozmowy z PKP w sprawie przejęcia linii kolejowych i przekształcenie go w szlak turystyczny. Szlaki są kontrolowane pod kątem użyteczności i bezpieczeństwa. Są uczęszczane zarówno przez mieszkańców, jak i turystów. Planowane jest przeznaczenie 15 ha powierzchni tzw. „zalewu” pod działalność turystyczną i wypoczynkową (np. pola namiotowe). Istnieją na terenie gminy świetlice wiejskie wraz z placami zabaw. Jest jedna biblioteka oraz boiska sportowe. Mieszkańcy organizują spotkania towarzyskie na terenie przy świetlicach. Przybywają także ludzie spoza gminy. Stowarzyszenia lokalne także mają swój duży udział w organizowaniu czasu wolnego dla					

mieszkańców. Stowarzyszenia te również coraz częściej biorą udział w różnych programach UE. Duże znaczenie klasztoru w Głębowicach (Zespół Pałacowo-Klasztorny). Istotne są stacje Drogi Krzyżowej, prowadzącej z jednej miejscowości do drugiej. Odbývają się tam wycieczki, także rowerowe. Tamtejszy ks. Dziekan organizuje przewodników wśród osób z parafii. W samym Wińsku są kościoły i kapliczki. Słabe wykorzystanie agroturystyki.

Cel operacyjny 1.5. Poprawa warunków do rozwoju nowoczesnego rolnictwa	1	2	3	4	5
		X			

Uzasadnienie opinii: Większe oraz mniejsze gospodarstwa rolne na terenie gminy korzystają z dopłat bezpośrednich dla rolników.

Cel strategiczny II. Budowa aktywnej, zintegrowanej i wyedukowanej społeczności lokalnej	1	2	3	4	5
			X		
Uzasadnienie opinii: Zauważa się więcej działań. Projekty UE mobilizowały do podejmowania. Powstały nowe przedszkola. NGO i lokalne stowarzyszenia aktywnie działają.					
Cel operacyjny 2.1. Stworzenie warunków do partnerskiej współpracy między oraz wewnątrz sektorowej	1	2	3	4	5
		X			
Uzasadnienie opinii: Organizacje współpracują. W trakcie realizacji Strategii Rozwoju Gminy powstały też nowe stowarzyszenia.					
Cel operacyjny 2.2. Kształtowanie postaw obywatelskich	1	2	3	4	5
			X		
Uzasadnienie opinii: Są konsultacje i spotkania społeczne. Jednak można byłoby więcej osób zaangażować. Powstała Młodzieżowa Rada Gminy. W skład jej wchodzi młodzież gimnazjalna, licealna i studenci. Odbywały się konsultacje społeczne dotyczące współpracy z NGO. Informacje na stronie internetowej					

Gminy, na FB i spotkania z sołtysami. Powstała także Młodzieżowa Rada Gminy, w skład której wchodzi młodzież gimnazjalna, licealna oraz studenci. Niska świadomość ekologiczna wśród mieszkańców gminy. Realizowane warsztaty, szkolenia, kursy podnoszące umiejętności skierowane głównie do osób bezrobotnych były prowadzone efektywnie, nie cieszyły się jednak popularnością wśród mieszkańców.

Cel operacyjny 2.3. Poprawa warunków do kształcenia oraz aktywnego spędzania wolnego czasu przez mieszkańców

1	2	3	4	5
		X		

Uzasadnienie opinii: Poprawiły się warunki kształcenia. Zaplanowane remonty przeprowadzano zgodnie z planem. Budynki oświaty i kultury są udostępniane. Wybudowano halę sportową przy Publicznym Gimnazjum im Jana Pawła II. Organizowane imprezy integracyjne propagujące lokalną kulturę inicjowane są głównie przez lokalne stowarzyszenia. Mieszkańcy gminy chętnie w nich uczestniczą. Dobra frekwencja. Dużą imprezą jest Święto Plonów. Sala GOK-u została rozbudowana. Były Środki UE na projekty (nauka języka angielskiego, niemieckiego i warsztaty oraz szkolenia dla osób bezrobotnych podnoszących kwalifikacje). Jednak było małe zainteresowanie. Budynki oświaty i kultury są udostępniane. Remonty bieżące się odbywają.

Cel operacyjny 2.4. Poprawa warunków do budowy tożsamości lokalnej mieszkańców	1	2	3	4	5
			X		
Uzasadnienie opinii: Poprawa warunków kształcenia – jest rozbudowana sala w GOK-u. Niedawno odnowiono cmentarz żydowski. W trakcie remontów są kościoły oraz klasztor.					
Cel operacyjny 2.5. Przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym	1	2	3	4	5
			X		
Uzasadnienie opinii: Istnieje Zespół interdyscyplinarny dot. przemocy w rodzinie. Są projekty profilaktyczne. Dodatkowo istnieje współpraca z policją – monitorują sytuacje w szkołach.					

Cel strategiczny III. Gmina przyjazna mieszkańcom	1	2	3	4	5
		X			
Uzasadnienie opinii: Mimo dokonania pewnych inwestycji wiele z nich zostało niedokończonych, jak choćby plany kanalizacji. Wińsko to gmina rolnicza, a Cel Strategiczny wydaje się tego nie uwzględniać. Gmina jest przyjazna mieszkańcom, ponieważ pracownicy Urzędu Gminy są kompetentni, zazwyczaj załatwiają sprawy mieszkańców z terminie, urzędnicy udzielają pełnej informacji na żądanie zainteresowanego, sprawy mieszkańców załatwia się możliwie jak najszybciej i nie odkłada się ich na ostatnia chwilę.					
Cel operacyjny 3.1. Poprawa infrastruktury społecznej	1	2	3	4	5
		X			
Uzasadnienie opinii: Na terenie gminy znajdują się 42 świetlice. Zwiększenie funkcjonalności świetlic polegało na dokupieniu wyposażenia, czyli stołów, krzeseł, sprzętu AGD oraz przeprowadzeniu remontów instalacji i dachów. Środki na ten cel pozyskano z Funduszu Sołeckiego. Wszystkie świetlice są przystosowane do użytkowania przez osoby niepełnosprawne, pięć z nich jest uznanych za bardzo dobrze funkcjonujące. Korzystać ze świetlic mogą wszyscy mieszkańcy, pobierana jest opłata 50 złotych za zorganizowanie imprezy w świetlicy. Nowy ośrodek zdrowia został ukończony i oddany do użytku w roku 2012. Jest to trzeci na terenie gminy ośrodek zdrowia. Sprzęt specjalistyczny został zakupiony ze środków fundacji Polska Miedź prowadzonej przez KGHM S.A. W Ośrodku działa dziesięć gabinetów specjalistycznych. Uznaje się, że nowy ośrodek zdrowia zaspokaja potrzeby mieszkańców w zakresie pomocy zdrowotnej. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej mieści się w tym samym budynku co nowy ośrodek zdrowia. Wybudowano nową salę sportową i wyposażono ją w trybuny oraz podstawowy sprzęt. Sala jest używana przez uczniów szkół oraz pozostałych mieszkańców. Ponadto są na niej organizowane koncerty. W gminie znajduje się Zespół Szkół (przedszkole, szkoła podstawowa i gimnazjum) w Wińsku,					

szkoła podstawowa w Krzelowie, szkoła podstawowa w Orzeszkowie i szkoła podstawowa w Głębowicach. Wszystkie, oprócz szkoły w Głębowicach, są szkołami prowadzonymi przez gminę. Placówka w Głębowicach jest prowadzona przez stowarzyszenie Elementarz. Modernizacja szkół polegała na remontach sal sportowych w Orzeszkowie, Krzelowie oraz utworzeniu w Głębowicach punktu przedszkolnego. W gimnazjum w Wińsku utworzono też pracownię internetową oraz pracownię biologiczno-chemiczną.

Cel operacyjny 3.2. Poprawa infrastruktury komunalnej

1	2	3	4	5
X				

Uzasadnienie opinii: Nie udało się zmodernizować sieci wodno-kanalizacyjnej w gminie. Nie wybudowano nowych sieci kanalizacyjnych, jedynie nieznacznie zwiększono długość sieci wodociągowej. Ze względu na duże rozproszenie gospodarstw domowych w gminie nie rozwija się sieci wodnokanalizacyjnej i jako alternatywę dla niej buduje się przydomowe oczyszczalnie ścieków. Gmina przyznaje dotacje na ich budowę. Istnieje w gminie stacja uzdatniania wody; obecnie jakość wody jest na tyle dobra, że nie trzeba jej polepszać. W gminie stwierdzono spore zapotrzebowanie na mieszkania komunalne i socjalne. Istnieje na terenie gminy 58 mieszkań komunalnych i 4 socjalne. Z mieszkań komunalnych korzystają 144 osoby, z mieszkań socjalnych dwie. Obecnie 16 rodzin oczekuje na udostępnienie mieszkania. W gminie istnieje w sumie 5 wspólnot mieszkaniowych, z czego 3 utworzono w ramach realizacji tego działania.

Cel operacyjny 3.3. Poprawa infrastruktury drogowej	1	2	3	4	5
	X				
Uzasadnienie opinii: Przez 5 lat obowiązywania planu wybudowano 6 kilometrów nowych dróg. Zadanie to realizowane ze środków ze środków Urzędu Marszałkowskiego. W gminie jedynie 10% dróg posiada chodniki. Brak prac związanych z budową obwodnicy.					
Cel operacyjny 3.4. Ochrona środowiska	1	2	3	4	5
	X				
Uzasadnienie opinii: Przed uchwaleniem planu na lata 2010-2015 zlokalizowano na terenie gminy 6 dzikich wysypisk. Celem planu była likwidacja ich wszystkich, jednak nie powiodło się to. Działaniami podjętymi w tym celu było ustawianie tabliczek informujących o zakazie wyrzucania odpadów oraz zachęcanie mieszkańców do segregacji. Ze względu na rozproszoną zabudowę w gminie wspiera się budowę przydomowych oczyszczalni ścieków. Gmina dotuje ich budowę i do teraz wsparto dotacjami 33 wybudowane oczyszczalnie. Nie istnieje Program Gospodarowania Odpadami. Ale mimo jego braku w gminie segreguje się i przeznaczają do recyklingu 50% masy odpadów. Ustawa nakazuje segregację przynajmniej 14%, z czego wynika, że gmina trzykrotnie przekroczyła wymagany próg.					

Cel operacyjny 3.5. Optymalizacja przestrzeni publicznej	1	2	3	4	5
			X		
Uzasadnienie opinii: Mienie gminy jest uporządkowane pod względem własności. Rozwiązywanie sporów o własność nie leży w kompetencji gminy, tylko sądów powszechnych. Przejmowanie gruntów i nieruchomości rozpoczęto w roku 2011 i proces trwa do dziś. Do tej pory nieodpłatnie przekazano z Agencji Nieruchomości Rolnych gminie 10 hektarów gruntów i 15 lokali mieszkaniowych. Obszary te wykorzystano pod budowę placów zabaw i boisk.					

Podsumowanie

Przeprowadzona ewaluacja wskazała na podstawowe problemy:

1. Zamknięta, pasywna, bierna postawa społeczności lokalnej.
2. Bierna postawa władz lokalnych i przedstawicieli Urzędu Gminy. Nieznajomość samego dokumentu, co utrudniało efektywną pracę nad jego wdrażaniem.
3. Niedobór środków finansowych Urzędu Gminy na realizację zapisanych zadań/celów.
4. Zadania do realizacji zawarte w strategii nie były w stu procentach adekwatne do potrzeb, możliwości finansowych, gospodarczych i społecznych urzędu gminy oraz społeczności lokalnej. Przygotowany dokument zbyt szeroko pojmował cele do zrealizowania – niski poziom kryterium trafności.
5. Złe, wadliwe i nieefektywne sformułowanie zadań – odnotowano niewystarczającą liczbę wskaźników związanych z ich realizacją.
6. Niska ranga dokumentu w świadomości urzędników związanych z realizacją zadań.
7. Pracownicy Urzędu nie uczestniczyli w tworzeniu dokumentu, co negatywnie odbiło się na realizacji strategii.
8. W Urzędzie odnotowano brak podmiotu odpowiedzialnego za wdrażanie strategii.
9. Dokument wykorzystywano dotychczas dla potrzeb opracowywania wniosków projektowych finansowanych ze środków programów UE.
10. W urzędzie nie odnotowano bieżącego, ciągłego i efektywnego monitoringu oraz oceny w trakcie realizowania strategii.
11. Dokument Strategii Rozwoju Gminy jest nieznanym społeczności lokalnej.
12. W czasie trwania realizacji strategii nie podjęto żadnych działań promocyjnych samego dokumentu.
13. Bieżący dokument zdaniem respondentów jest zbyt obszerny, a w jego treści ujęto zawarto zbyt wiele zadań do realizacji.
14. Według respondentów dobrze sformułowany dokument uwzględniający mocne, słabe strony gminy oraz możliwe szanse i zagrożenia dla rozwoju

lokalnego posiada wysoką rangę – jest potrzeby do sprawnego funkcjonowania.

15. Aktualnie obowiązujący dokument nie był wystarczającym stymulatorem rozwoju dla samego Urzędu Gminy, jak i jego pracowników.

Rekomendacje

Ewaluacja dokumentu „Strategia Rozwoju Gminy Wińsko na lata 2010-2015” oraz literatura przedmiotu wskazuje na konieczność uwzględnienia w pracach nad przyszłą strategią następujących rekomendacji:

- Dokument powinien zawierać celnie, jasno i trafnie sformułowane cele i zadania.
- Cele i zadania w ramach dokumentu w maksymalnym stopniu powinny być możliwe do zrealizowania.
- Przy tworzeniu przyszłej strategii rozwoju gminy należy uwzględnić dokumenty tzw. wyższego rzędu – strategia rozwoju Gminy Wińsko powinna być kompatybilna ze strategią rozwoju województwa oraz strategią rozwoju powiatu.
- Przyszła strategia rozwoju gminy powinna uwzględniać dokument: Wieloletni Plan Finansowy – pozwoli to efektywniej powiązać strategię z finansowymi aspektami zadań np. wydatki w budżecie.
- Przyszły dokument powinien ograniczyć oraz zoptymalizować samą liczbę zadań i celów do realizacji.
- Dokument powinien być krótszy oraz łatwiejszy w komunikowaniu.
- Przy tworzeniu dokumentu powinny uczestniczyć grupy interesariuszy – Lokalna Grupa Działania, liderzy lokalni.
- Przy wdrażaniu oraz w trakcie realizacji powinny pojawić się nowe elementy zarządzania – podmiot odpowiedzialny za zarządzanie dokumentem.
- Wprowadzanie nowych elementów kontroli dokumentu w trakcie jego realizacji; m. in. poprzez monitoring.
- Promocja dokumentu – informacje na stronie internetowej, mediach lokalnych, social media oraz spotkania z mieszkańcami gminy.

RAPORT O STANIE GMINY WIŃSKO

WIŃSKO 2015

Położenie geograficzne

Gmina Wińsko położona jest w północnej części województwa dolnośląskiego, w odległości około 60 kilometrów od Wrocławia, stolicy województwa. Wraz z gminami Brzeg Dolny oraz Wołów wchodzi w skład powiatu wołowskiego. Gmina Wińsko jest drugą co do wielkości gminą w powiecie. Jej powierzchnia wynosi 250 km², co stanowi prawie 37 % powierzchni powiatu wołowskiego. Od północy graniczy z gminami Jemielno i Wąsosz, od południa z gminą Wołów, od wschodu z gminami Prusice i Żmigród, natomiast od zachodu, poprzez koryto rzeki Odry, z gminami Ścinawa oraz Rudna.

Gmina Wińsko leży na pograniczu trzech mezoregionów geograficznych: Wzgórz Trzebnickich, Obniżenia Ścinawskiego oraz Kotliny Żmigrodzkiej. Gminę charakteryzuje duża różnorodność geograficzna i bogate walory przyrodnicze oraz krajobrazowe. Wzgórza Trzebnickie leżą w środkowej i południowej części gminy. Ich długość wynosi około 60 km. W większości są to spiętrzone wzniesienia morenowe zlodowacenia środkowopolskiego. Najwyższe szczyty Wzgórz Trzebnickich na obszarze gminy to Wzgórza Wińskie o wysokości dochodzącej do 202 m n.p.m. Obniżenie ścinawskie to nizinny region naturalny, leżący wzdłuż Odry, obejmujący jej prawy dopływ – rzekę Jezierzycę. Obszar Obniżenia Ścinawskiego jest interesujący pod względem krajobrazowym. Kotlina Żmigrodzka jest mezoregionem o znacznym obniżeniu, którego utworzenie nastąpiło w okresie plejstocenu. Na obszarze Kotliny Żmigrodzkiej występują głównie bory sosnowe. Na jej dnie odnotowuje się istnienie osadów aluwialnych, glacialnych i fluwioglacjalnych.

Nazwa Wińsko pochodzi od słowa winnica lub winorośl i związana jest z faktem uprawiania na pobliskich wzgórzach winorośli. Obecnie w gminie Wińsko istnieje 14 winnic w tym większość założona w 2001 roku. Liczą one od kilku do kilkudziesięciu krzewów winorośli i wszystko wskazuje na to, że będą się dalej rozwijały.

Jako gmina wiejska Wińsko posiada dużą liczbę użytków rolnych, sadów, lasów, łąk i pastwisk, których struktura użytkowania w latach 2010-2014 kształtowała się w następująco:

Tab. 1 Struktura użytkowania w (ha)*

	2010	2011	2012	2013	2014
Powierzchnia ogółem	24946	24946	24946	24946	24946
W tym					
Użytki rolne	16418	16397	16373	16319	16295
Grunty orne	12651	12640	12634	12595	12571
Sady	33	33	33	32	33
Łąki	1929	1925	1910	1904	1903
Pastwiska	1285	1280	1279	1278	1277
Lasy i grunty leśne	6712	6737	6765	6813	6841
Pozostałe grunty	1816	1812	1808	1814	1810

*Dane pozyskane z Urzędu Gminy w Wińsku.

Demografia

Gmina wiejska Wińsko jest położona w powiecie wołowskim w skład, którego wchodzi jeszcze dwie gminy: Brzeg Dolny oraz Wołów. W obrębie gminy Wińsko znajdują 42 sołectwa, obejmujące 51 miejscowości, w tym wieś Gołaszów, która jest wyodrębniona geodezyjnie, ale niezamieszkała. Liczba ludności zameldowanej na pobyt stały, na dzień 31 grudnia 2014r. (według danych z Urzędu Gminy w Wińsku) wynosiła 8514 osób, natomiast liczba ludności przez ostatnie pięć lat z podziałem na poszczególne miejscowości kształtowała się następująco:

Tab. 2 Liczba ludności w poszczególnych miejscowościach w latach 2010-2014*

L.p.	MIEJSCOWOŚĆ /ULICA	LICZBA OSÓB 2010	LICZBA OSÓB 2011	LICZBA OSÓB 2012	LICZBA OSÓB 2013	LICZBA OSÓB 2014	RÓŻNICA (2010-2014)
1.	Aleksandrowice	69	70	71	73	73	-4
2.	Baszyn	224	216	217	216	208	-16
3.	Białawy	77	72	72	73	71	-6
4.	Białawy Małe	92	90	95	98	101	9
5.	Białawy Wielkie	126	120	122	126	124	-2
6.	Białków	12	12	14	14	10	-2
7.	Boraszyce Małe	49	47	46	46	44	-5
8.	Boraszyce Wielkie	101	99	94	91	87	-14
9.	Brzózka	51	48	47	43	44	-7
10.	Budków	171	170	170	167	165	-6
11.	Buszkowice Małe	95	94	92	84	84	-11
12.	Chwałkowice	89	86	86	84	84	-5
13.	Czaplice	44	46	46	47	48	-5
14.	Dąbie	83	82	79	75	75	-8
15.	Domanice	71	74	75	77	78	7
16.	Głębowice	350	348	340	338	341	-9
17.	Gołaszów	0	0	0	0	0	0
18.	Gryżyce	104	99	100	103	102	-2
19.	Grzeszyn	56	57	56	54	54	-2
20.	Iwno	207	210	210	212	212	-5
21.	Jakubikowice	38	38	38	37	36	-2
22.	Kleszczowice	55	53	55	55	59	4
23.	Konary	197	193	192	190	185	-12
24.	Kozowo	118	118	114	118	118	0
25.	Krzelów	773	766	765	765	769	-4
26.	Łazy	84	77	82	81	82	-2
27.	Małowice	350	355	361	360	365	15
28.	Młoty	64	59	58	60	62	-2
29.	Moczydlnica Klasztorna	232	223	218	217	218	-14
30.	Morzyna	86	81	81	79	76	-10
31.	Mysłoszów	7	7	7	7	5	-2
32.	Naroków	38	37	35	37	42	4
33.	Orzeszków	439	436	438	443	443	4
34.	Piskorzyna	303	297	301	293	296	-7
35.	Przyborów	237	273	273	274	276	39
36.	Rajczyn	136	129	130	131	131	-5
37.	Rogów Wołowski	51	51	52	51	49	-2

38.	Rogówek	44	46	45	38	41	-3
39.	Rudawa	178	172	169	168	169	-9
40.	Słup	67	66	67	65	65	-2
41.	Smogorzów Wielki	188	191	191	188	189	1
42.	Smogorzówek	123	128	125	126	126	3
43.	Staszowice	59	59	59	57	56	-3
44.	Stryjno	178	180	178	177	177	-1
45.	Trzcina Wołowska	111	110	108	112	110	-1
46.	Turzany	129	125	124	124	116	-13
47.	Węglewo	40	44	44	45	46	6
48.	Węgrzce	194	198	197	192	194	0
49.	Wińsko	1731	1709	1711	1681	1655	-76
	ul. 8 Maja	16	16	16	16	16	
	ul. Ciemna	12	12	12	12	12	
	ul. Kościelna	15	15	15	16	13	
	ul. Kościuszki	55	56	58	54	56	
	ul. Kwiatowa	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	5	
	ul. Marszałka Piłsudskiego	353	345	353	342	336	
	ul. Mickiewicza	328	327	320	307	315	
	ul. Nowa	256	245	242	228	229	
	ul. Ogrodowa	82	83	91	95	91	
	ul. Parkowa	13	13	13	13	16	
	ul. Plac Wolności	35	33	29	29	29	
	ul. Polna	37	37	37	38	38	
	ul. Przemysłowa	34	34	35	34	31	
	ul. Rawicka	73	73	73	73	70	
	ul. Robotnicza	17	13	12	12	11	
	ul. Rolna	47	49	50	50	48	
	ul. Sadowa	4	4	7	7	8	
	ul. Słoneczna	53	60	61	62	62	
	ul. Spokojna	43	42	42	43	41	
	ul. Szkolna	13	13	13	13	15	
	ul. Witosa	185	181	175	174	148	
	ul. Wschodnia	22	21	20	25	26	
	ul. Zjazdowa	38	37	37	38	39	
50.	Wrzeszów	77	76	80	79	77	0
51.	Wyszęcice	285	286	281	276	276	-9
	SUMA:	8719	8623	8611	8547	8514	

* Dane pozyskane z Urzędu Gminy w Wińsku.

Najliczniejszą miejscowością jest Wińsko liczące 1655 mieszkańców. W większości miejscowości obserwujemy spadek liczby mieszkańców. Jedynie w 9 miejscowościach (co stanowi 17,64% ogólnej liczby) mamy do czynienia ze wzrostem. Najwięcej ludności ubyło w samym Wińsku, aż 76 osób, ale jest ono też największą miejscowością w gminie. Możemy znaleźć jednak miejscowości, w których obserwujemy napływ mieszkańców. Należą do nich: Przyborów z 39 dodatkowymi mieszkańcami w 2014r. czy też Małowice, do których zameldowało się 15 osób.

Na przestrzeni ostatnich 5 lat liczba mieszkańców z podziałem na płeć zameldowanych na pobyt stały kształtowała się następująco:

Tab. 3 Liczba mieszkańców gminy Wińsko według płci w latach 2010-2014*

	2010	2011	2012	2013	2014	Różnica (liczba mieszkańców/%)
Mężczyźni	4276	4217	4213	4186	4168	108 (2,6%)
Kobiety	4443	4406	4398	4361	4346	97 (2,23%)
Ogółem	8719	8623	8611	8547	8514	205 (2,40%)

* Dane pozyskane z Urzędu Gminy w Wińsku.

W ciągu ostatnich pięciu lat ubyło 2,40% (205 osób) mieszkańców gminy, przy czym więcej mężczyzn (2,60%) niż kobiet (2,23%). Być może wiąże się to z migracjami w celach zarobkowych. Jak w większości gmin liczba kobiet przeważa nad liczbą mężczyzn.

Gęstość zaludnienia w gminie Wińsko wynosi 34 osoby na 1 km². Na tle najbliższego otoczenia, czyli gminy Brzeg Dolny (170 os/km²) oraz gminy Wołów (69 os/km²), jest ona niewielka. Średnia w powiecie wynosi 70 os/km². Kolejna tabela przedstawia ruch naturalny ludności w gminie Wińsko w okresie pięciu lat w liczbach bezwzględnych

Tab. 4 Ruch naturalny ludności w gminie Wińsko w latach 2010-2014 (w liczbach bezwzględnych)*

	2010	2011	2012	2013	2014
Urodzenia żywe ogółem	101	92	75	88	77
Zgony ogółem	87	114	100	105	97
Przyrost naturalny ogółem	-14	-22	-25	-17	-20
Małżeństwa	96	101	80	95	88
Rozwody	27	23	27	23	32

*Dane pozyskane z Urzędu Gminy w Wińsku.

W 2014r. przyrost naturalny ogółem w skali województwa dolnośląskiego wyniósł - 0,9 na 1000 mieszkańców. W powiecie wołowskim było to - 0,8 (- 20 w liczbach bezwzględnych), a w gminie Wińsko aż - 2,5. W pozostałych gminach powiatu wołowskiego: Brzeg Dolny: - 0,5 (- 8) oraz Wołów również - 0,5 (- 11). Jak z powyższego widać poziom przyrostu naturalnego (a w zasadzie jego brak) plasuje się znacznie poniżej średniej wojewódzkiej, a także średniej krajowej, która wyniosła 0,1.

Tab. 5 Migracje ludności w gminie Wińsko w latach 2010-2014 (dotyczy zameldowania na pobyt stały)*

	2010	2011	2012	2013	2014
Zameldowania	179	185	188	180	178
Wymeldowania	106	144	118	27	20
Saldo migracji	73	41	70	153	158

*Dane pozyskane z Urzędu Gminy w Wińsku.

W trakcie ostatnich pięciu lat saldo migracji wynikające z czynności urzędniczych w postaci zameldowania i wymeldowania na pobyt stały jest dodatnie. Wynika z tego, iż liczba osób nowo zameldowanych przekroczyła liczbę osób wymeldowanych. Szczególnie dużą wartość dodatnią widać w latach 2013 i 2014 (odpowiednio: 153 oraz 158). Mogłoby to prowadzić do błędnych wniosków, iż liczba mieszkańców gminy Wińsko stale się powiększa, jednakże – jak widać z tabeli 3 – obserwujemy stały spadek liczby mieszkańców. Z danych zamieszczonych na stronach internetowych Urzędu Statystycznego we Wrocławiu wynika, iż saldo migracji dla całego powiatu wołowskiego jest ujemne

i w 2014r. wyniosło -76, natomiast dla gminy Wińsko -7, dla gminy Brzeg Dolny -56, a dla gminy Wołów -13.

W latach 2012-2014 obserwujemy również stały wzrost ludności w wieku poprodukcyjnym, ale także ubytek ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, co w konsekwencji ujemnie wpływa na PKB oraz podnosi koszty związane z wypłacaniem świadczeń emerytalno-rentowych.

Tab. 6 Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym, poprodukcyjnym w latach 2012-2014*

Ludność w wieku	2012	2013	2014
Przedprodukcyjnym	1621	1567	1536
Produkcyjnym	5458	5432	5391
Poprodukcyjnym	1523	1553	1586

*Źródło: Bank Danych Lokalnych, http://stat.gov.pl/bdl/app/strona.html?p_name=indeks.

Edukacja

Przedszkola

W gminie znajduje się jedno przedszkole w Wińsku i dwa oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych w Orzeszkowie i w Krzelowie. „Małe Przedszkole Biedroneczki” w Orzeszkowie to niepubliczny punkt przedszkolny, który jest kontynuacją projektu unijnego prowadzonego przez Fundację Edukacji Przedszkolnej. „Małe Przedszkole Mikołajek” w Krzelowie to niepubliczny punkt przedszkolny prowadzony przez „Stowarzyszenie Mikołajek”.

Liczba dzieci w przedszkolach publicznych wzrosła pomiędzy 2010 a 2015 rokiem o około 25%, co może wiązać się ze wzmożoną aktywnością zawodową rodziców (w szczególności matek), gdyż jak widać z tabeli 4, nie zanotowano wzrostu przyrostu naturalnego. W gminie nie ma żłobków i klubów dziecięcych. Nie powinno to zaskakiwać, gdyż limity w przedszkolach nie są wypełniane. W 2012 roku wynosiły one: 125 miejsc, natomiast w 2013 i 2014 – 175 miejsc.

Tab. 7 Liczba dzieci w przedszkolach w latach 2010 – 2015*

Nazwa placówki/miejscowość	2010/11 (liczba oddziałów)	2011/12 (liczba oddziałów)	2012/13 (liczba oddziałów)	2013/14 (liczba oddziałów)	2014/15 (liczba oddziałów)
Oddział Przedszkolny przy Szkole Podstawowej im. Jana Markiewicza w Orzeszkowie	8 (1)	18 (1)	16 (1)	18 (1)	15 (1)
Oddział Przedszkolny przy Szkole Podstawowej im. Świętego Mikołaja z Miry w Krzelowie	20 (1)	20 (1)	23 (1)	20 (1)	15 (1)
Przedszkole Publiczne w Wińsku przy Zespole Szkoły Podstawowej i Przedszkola w Wińsku	85 (4)	79 (4)	99 (4)	112 (5)	120 (4)
SUMA	113	117	138	150	150

*Dane pozyskane z Urzędu Gminy w Wińsku.

Szkoły podstawowe

Do trzech szkół podstawowych znajdujących się w gminie uczęszcza obecnie 392 uczniów. Są to szkoły w Orzeszkowie, Krzelowie oraz Wińsku. Zgodnie z uchwałą Rady Gminy Wińsko z dnia 20 lutego 2013 r. Szkołę Podstawową im. Jana Adama de Garnier w Głębowicach od 1 września 2013 r. prowadzi Fundacja Ekologiczna – Wychowanie i Sztuka „Elementarz” z siedzibą w Katowicach. Liczba uczniów w ostatnich pięciu latach oscyluje w granicach 400. W szkołach zatrudnionych jest obecnie 53 nauczycieli.

Tab. 8 Liczba dzieci w szkołach podstawowych w latach 2010-2015*

Nazwa placówki/miejscowość	2010/11 (liczba oddziałów)	2011/12 (liczba oddziałów)	2012/13 (liczba oddziałów)	2013/14 (liczba oddziałów)	2014/15 (liczba oddziałów)
Szkoła Podstawowa im. Jana Markiewicza w Orzeszkowie	84 (6)	79 (6)	76 (6)	68 (6)	71 (6)
Szkoła Podstawowa im. Świętego Mikołaja z Miry w Krzelowie	91 (6)	86 (6)	89 (6)	83 (6)	86 (6)
Szkoła Podstawowa w Wińsku w Zespole Szkoły Podstawowej i Przedszkola w Wińsku	200 (10)	201 (10)	238 (12)	217 (12)	235 (12)
SUMA	375	366	403	368	392

*Dane pozyskane z Urzędu Gminy w Wińsku.

Wszystkie szkoły zostały wyposażone w sale gimnastyczne i każda z nich posiada jedną pracownię komputerową. Szkoła w Orzeszkowie ma 11 stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu, szkoła w Krzelowie – 12, natomiast szkoła w Wińsku – 20. W Krzelowie i Wińsku znajdują się również świetlice czynne od 7.00 do 16.00. W Orzeszkowie świetlice nie ma. Wszystkie szkoły podstawowe prowadzą różnego typu zajęcia pozalekcyjne:

1. Szkoła Podstawowa im. Jana Markiewicza w Orzeszkowie – 16 godzin tygodniowo zajęć pozalekcyjnych: zajęcia komputerowe w kl. I-III, zajęcia ogólnorozwojowe w kl. I-III, dlaczego i po co? – doświadczenia w kl. I-III, zajęcia matematyczno- informatyczne w kl. IV-VI, zajęcia wyrównawcze z j. polskiego w kl. IV-VI, zajęcia ogólnorozwojowe w kl. IV-VI, zajęcia techniczne w kl. IV-VI, zajęcia wyrównawcze z j. niemieckiego, zajęcia wyrównawcze z j. angielskiego, gimnastyka korekcyjna.

2. Szkoła Podstawowa im. Świętego Mikołaja z Miry w Krzelowie – 18 godzin tygodniowo zajęć pozalekcyjnych, wśród których wyróżniamy: zespół dydaktyczno-wyrównawczy, koło rozwijające umiejętności matematyczno-przyrodnicze, koło historyczne, chór, koło rozwijające umiejętności polonistyczne, zajęcia wyrównawcze z j. niemieckiego, koło polonistyczne, koło matematyczne, SKS, gimnastyka korekcyjna.

3. Szkoła Podstawowa w Wińsku w Zespole Szkoły Podstawowej i Przedszkola w Wińsku – 40,5 godzin tygodniowo zajęć pozalekcyjnych: SKS, praca z uczniem mającym trudności w nauce dla uczniów klas I-III, koło dziennikarskie, zajęcia wyrównawcze z języka polskiego, z języka niemieckiego, z języka angielskiego, z matematyki, z przyrody, zajęcia rozwijające zainteresowania historyczne, informatyczne, zajęcia logopedyczne, zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, zajęcia rewalidacyjne, koło misyjne, chór.

Szkoły nie prowadzą wymiany uczniów z placówkami zza granicy. Liczba dzieci dowożonych z innych miejscowości wynosi: w Orzeszkowie – 48; w Krzelowie – 56; w Wińsku – 166.

Gimnazja

W gminie znajduje się jedno gimnazjum: Publiczne Gimnazjum im. Jana Pawła II w Wińsku, w którym obecnie zatrudnionych jest 21 nauczycieli. Liczba ta spadała systematycznie począwszy do 2010 roku, gdy zatrudnionych było 27, a w 2011 nawet 30 nauczycieli. Spada też systematycznie liczba uczniów – od roku 2010 roku do 2015 o ponad 30%. Szkoła została wyposażona w salę gimnastyczną oraz 3 pracownie komputerowe, w których mieści się 41 stanowisk komputerowych wraz z dostępem do Internetu. Szkoła posiada świetlicę czynną od 7.30 do 14.40. W gimnazjum odbywają się bezpłatne zajęcia pozalekcyjne w liczbie: 1h na tydzień poszczególnych zajęć. Wśród nich można wymienić: zespół wyrównawczy z j. niemieckiego, koło przedmiotowe z j. niemieckiego, zespół wyrównawczy z j. angielskiego, koło plastyczne, koło teatralne, zespół wokalnoinstrumentalny, koło przedmiotowe z geografii, dwa zespoły wyrównawcze z matematyki, klub Europejski, zajęcia indywidualne z uczniem zdolnym, koło czerpania papieru, koło Przyjaciół Biblioteki, szkolne Koło Caritas, szkolne Koło Sportowe. Liczba dzieci dowożonych z innych miejscowości wynosi 132, co stanowi ponad 70% wszystkich dzieci uczęszczających do gimnazjum.

Tab. 9 Liczba dzieci w gimnazjach*

Nazwa placówki Miejscowość	Rok założenia	2010/11 liczba oddziałów	2011/12 liczba oddziałów	2012/13 liczba oddziałów	2013/14 liczba oddziałów	2014/15 liczba oddziałów
Publiczne Gimnazjum im. Jana Pawła II w Wińsku	1999	282 (13)	252 (11)	233 (10)	216 (9)	188 (8)

*Dane pozyskane z Urzędu Gminy w Wińsku.

Na zakończenie przedstawimy liczbę nauczycieli wraz z ich kwalifikacjami. Przeważają nauczyciele dyplomowani zarówno w szkołach podstawowych, jak też w gimnazjum, co oznacza, że spora ich część osiągnęła najwyższy stopień awansu zawodowego nauczyciela. Subwencja oświatowa w roku 2014 wyniosła 5330,9 tys. zł.

Tab. 10 Kwalifikacje zawodowe nauczycieli i liczba etatów w przedszkolach i szkołach prowadzonych przez gminę*

Stopień awansu zawodowego nauczyciela								
Stażysta		Kontraktowy		Mianowany		Dyplomowany		Razem
SP	G	SP	G	SP	G	SP	G	
2,72	0	3,78	0,50	17,21	7,39	31,94	11,01	74,55

* Dane pozyskane z Urzędu Gminy w Wińsku.

Zdrowie

Na terenie gminy Wińsko znajdują się obecnie 3 placówki opieki zdrowotnej, w których przyjmuje łącznie 17 lekarzy różnych specjalności. W Wińsku i Krzelowie znajdują się także gabinety stomatologiczne oraz gabinet fizjoterapii (w Wińsku). W gminie są 2 punkty apteczne (w Wińsku oraz w Krzelowie), a także jedna apteka (w Wińsku). Liczba osób przypadających na jedną przychodnię wynosi 2838. W ramach podstawowej opieki zdrowotnej w gminie w latach 2012; 2013 oraz 2014 udzielono średnio 4 porad zdrowotnych na jednego mieszkańca.

Tab. 11 Placówki opieki zdrowotnej*

Rodzaj placówki	Miejscowość	Poradnie oraz specjaliści	Liczba lekarzy
Ośrodek zdrowia	Wińsko	Por. lekarza podstawowej opieki zdrowotnej	7
		Por. chirurgiczna	1
		Por. ginekologiczna	1
		Por. kardiologiczna	2
Ośrodek zdrowia	Krzelów	Por. lekarza podstawowej opieki zdrowotnej	4
		Por. diabetologiczna	1
Ośrodek zdrowia	Głębowice	Por. lekarza podstawowej opieki zdrowotnej	1

* Dane pozyskane z Urzędu Gminy w Wińsku.

Kultura i sport

Główną instytucją zajmującą się kulturą jest Gminny Ośrodek Kultury w Wińsku. Wśród zajęć, które organizuje, wymienić można: zajęcia plastyczne, językowe, biblioteczne dla najmłodszych, szachy, sekcję *Kreatywna modelina*, naukę gry na instrumentach, lokalną fabrykę kreatywności, kółko teatralne, kabaret, gimnastyka. To dość spora oferta jak na niewielką instytucję gminną. W gminie znajdują się 3 biblioteki. Na jedną bibliotekę przypada 2838 osób. Liczba wypożyczeń w ciągu roku wyniosła 14 woluminów na czytelnika. W 2012 r. na terenie gminy działały cztery kluby sportowe: w Wyszęcicach, w Wińsku, w Krzelowie oraz Orzeszkowie.

Tab. 12 Biblioteki w gminie*

Miejscowość	Liczba pracowników	Liczba woluminów	Wypożyczenia woluminów wypożyczonych na zewnątrz	Liczba czytelników
Wińsko	1	17163	5622	455
Krzelów	1	9049	4660	233
Głębowice	1	6770	1783	130
SUMA	3	32982	12065	818

*Źródło: Bank Danych Lokalnych, http://stat.gov.pl/bdl/app/strona.html?p_name=indeks.

Na terenie gminy organizowane są „dni gminy”. Jest to impreza współorganizowana przez GOK, Urząd Gminy i Młodzieżową Radę Gminy. Impreza powróciła w 2015 roku po kilku latach przerwy. Przebieg wyglądał następująco: dzień pierwszy poświęcony był młodzieży (dyskoteka, święto kolorów); dzień drugi – impreza dla wszystkich (stoiska lokalne, rękodzieło, konkursy, wystawa psów nierasowych „Kundel 2015”, zabawa taneczna); w trakcie trzeciego dnia (sportowego) odbył się rajd rowerowy. Liczbę imprez kulturalnych na terenie gminy przedstawia tab. 13.

Tab. 13 Imprezy kulturalne na terenie gminy*

Nazwa imprezy	Organizator	Zasięg imprezy (lokalny, powiatowy, wojewódzki, ogólnopolski)	Czas trwania (liczba dni)	Szacunkowa liczba uczestników
Przegląd kolęd	GOK	powiatowy	1	200
Konkurs pianistyczny	GOK, nauczyciel muzyki	powiatowy	1	100
WOŚP	GOK	lokalny	1	150
Pegazik	GOK, Szkoły	lokalny	1	40
Dzień Kobiet	GOK	lokalny	1	70
Majówka	GOK	lokalny	2-3	400
Noc Kościołów	GOK, Urząd Gminy, Parafia	lokalny	2	
Dzień Dziecka	GOK	lokalny	1	300
Dni Wińska	Urząd Gminy, GOK, Młodzieżowa Rada Gminy	lokalny	1	800
Dożynki Gminne	GOK, Urząd Gminy, Sołectwo	lokalny	1	300
Dzień papieski	GOK, parafia	lokalny	1	120
Dzień seniora	GOK	lokalny	1	60
Targi bożonarodzeniowe	GOK	powiatowy	1	200
Kiermasz wielkanocny	GOK	powiatowy	1	200
Mikołajki	GOK	lokalny	1	200
Spotkania autorski	GOK, biblioteka	lokalny	1	50
Dyskoteki dla Młodzieży	GOK, Młodzieżowa Rada Gminy	lokalny	1	200
Imprezy sołeckie (festyny)	Sołectwa, GOK	lokalny	1	

* Dane pozyskane z Urzędu Gminy w Wińsku.

W gminie aktywni są również artyści (zespoły artystyczne, chóry, kabarety itp.), co przedstawia tab. 14.

Tab. 14 Zespoły artystyczne/chóry i indywidualni artyści z terenu gminy*

Zespół/artysta	Profesja
Chór Harfa	śpiew
Zespół Głębowiczanie	śpiew
Grupa Katharsis	śpiew
Kabaret Blade Pojęcie	kabaret
Sołtys kabareciarz- Ryszard Bielecki	kabaret
Adam Andrzejak	hip-hop
Gabrysia Basz, Karolina Gil, Ula Białek	śpiew i gra na instrumencie
Agnieszka Borodacz	rękodzieło
Katarzyna Bobra	rękodzieło
Anna Żmuda	rękodzieło- modelina
Stanisława Słobodzian	rękodzieło
Milena Kasprzyk	ceramika
Augustyn Czyżowicz	opiekun wystawy „Śladami Ojców naszych”

Jan Szwiec	rękodzieło w drewnie
Marek Książczyk	kryształ, grawer
Dorota Dudek	decupage
Agnieszka Bartoszek	rękodzieło
Barbara Śliwińska	metaloplastyka
Magdalena Łopuszańska	quilling

* Dane pozyskane z Urzędu Gminy w Wińsku.

Większość miejscowości posiada świetlice gminne. Jedynie 6 z nich jest w złym stanie technicznym, większość w średnim lub dobrym.

Tab. 15 Świetlice wiejskie w gminie*

Lp.	Miejscowość	Wypożyczenie	Stan techniczny
1	Baszyn 15	stoły, krzesła	średni
2	Białawy 8	kuchnia, stoły, krzesła, toalety	średni
3	Boraszyce Wielkie 12/3	stoły, krzesła	średni
4	Brzózka 2a	stoły, krzesła	średni
5	Budków 30	stoły, krzesła, toalety,	średni
6	Buszkowice M. 11	kuchnia, stoły, krzesła, toalety, kominek,	dobry
7	Chwałkowice 2a	stoły, krzesła	zły
8	Domanice 1a	kuchnia, stoły, krzesła, toalety, kominek	bardzo dobry
9	Głębówice 21	kuchnia, stoły, krzesła, toalety, kominek	dobry
10	Grzeszyn 24	stoły, krzesła	zły
11	Iwno 44	stoły, krzesła	średni
12	Jakubikowice 14	stoły, krzesła	zły
13	Konary 45	stoły, krzesła	zły
14	Kozowo 42/1a	kuchnia, stoły, krzesła, toalety, kominek	dobry
15	Krzelow 86	kuchnia, stoły, krzesła, toalety, kominek, klimatyzacja	dobry
16	Małowice 57	stoły, krzesła	średni
17	Moczydlina Klasztorna 54	kuchnia, stoły, krzesła, toalety, kominek,	dobry
18	Morzyna 16	stoły, krzesła	średni
19	Orzeszków 17	kuchnia, stoły, krzesła, toalety, kominek,	bardzo dobry
20	Piskorzyna 29	stoły, krzesła	zły
21	Przyborów 16	stoły, krzesła	zły
22	Rajczyn 1	kuchnia, stoły, krzesła, toalety, kominek	dobry
23	Rudawa 5	kuchnia, stoły, krzesła, toalety, kominek	dobry
24	Słup 17	stoły, krzesła	średni
25	Smogorzów Wielki 40	kuchnia, stoły, krzesła, toalety, kominek	dobry
26	Smogorzówek 10	kuchnia, stoły, krzesła, toalety	dobry
27	Staszowice 4a	stoły, krzesła	średni
28	Stryjno 34/4	stoły, krzesła	średni
29	Turzany 12	kuchnia, stoły, krzesła, toalety, kominek	dobry
30	Węgrzce 49	kuchnia, stoły, krzesła, toalety, kominek, klimatyzacja	bardzo dobry
31	Wrzeszów 21	kuchnia, stoły, krzesła, toalety,	dobry
32	Wyszędice 65a	kuchnia, stoły, krzesła, kominek,	średni

* Dane pozyskane z Urzędu Gminy w Wińsku.

Organizacje pozarządowe i aktywność społeczna mieszkańców

W gminie Wińsko jednym z bardziej aktywnych podmiotów jest Młodzieżowa Rada Gminy w Wińsku działająca od kwietnia 2014 roku. Reaktywacja Młodzieżowej Rady możliwa była dzięki Stowarzyszeniu Jezierzycy, które w partnerstwie z gminą Wińsko pozyskało dotację z programu „Obywatele dla demokracji”, finansowanego z funduszy norweskich. Projekt „Teraz My! Młodzie Aktywni w gminie Wińsko” został zrealizowany, a Młodzieżowa Rada aktywnie uczestniczy w życiu społeczno-kulturalno-politycznym gminy i jest organizatorem oraz współuczestnikiem wielu działań na rzecz mieszkańców (np. grudniowy Bal dla Najmłodszych, II Wińszczańskie Targi Bożonarodzeniowe czy obchody Święta Niepodległości 11 listopada).

W roku 2014 spis organizacji pozarządowych działających w gminie Wińsko przedstawiał się następująco:

Tab. 16 Organizacje pozarządowe*

Aleksandrowice	0	
Baszyn	1	Stowarzyszenie Akacyjna Dolina, KRS: 0000513491
Białawy	0	
Białawy Małe	1	Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Wsi Białawy, Białawy Małe, KRS: 0000302680
Białawy Wielkie	1	Stowarzyszenie Rozpowszechniania Jeździectwa „Galopuj z Nami”, KRS: 0000452226
Białków	0	
Boraszyce Małe	0	
Boraszyce Wielkie	0	
Brzózka	0	
Budków	1	Ochotnicza Straż Pożarna w Budkowie, KRS: 0000055497
Buszkowice Małe	1	Integrum – Fundacja na rzecz Ludzi, Zwierząt i Środowiska, KRS: 0000151315
Chwałkowice	0	
Czaplice	0	
Dąbie	0	
Domanice	1	Stowarzyszenie Dzikie Bez, KRS: 0000469673
Głębowice	3	Stowarzyszenie „Głębowiczanie”, KRS: 0000318264 Klub Piłkarski „Zryw” Głębowice Ochotnicza Straż Pożarna w Głębowicach, KRS: 0000093734
Gołaszów	0	
Gryżyce	0	
Grzeszyn	0	
Iwno	0	
Jakubikowice	0	
Kleszczowice	0	
Konary	0	
Kozowo	0	
Krzelów	4	Ochotnicza Straż Pożarna w Krzelowie, KRS: 0000131990 Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Gospodarczego i Kulturalnego Sołectwa Krzelów-Młoty „Jezierzycy”, KRS: 0000305171 Stowarzyszenie Mikołajek, KRS: 0000453781 Towarzystwo Piłki Nożnej - Ludowy Zespół Sportowy „Kometa Krzelów”, KRS: 0000103011

Łazy	0	
Małowice	0	
Młoty	0	
Moczydlnica Klasztorna	0	
Morzyna	0	
Mysłoszów	0	
Naroków	0	
Orzeszków	3	Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Wsi Orzeszków, KRS: 0000414435 Ochotnicza Straż Pożarna w Orzeszkowie, KRS: 0000208986 Klub Piłkarski „Victoria” Orzeszków
Piskorzyna	2	Fundacja Anety Kwiatkowskiej i Artura Grabowskiego „Twój Dobry Dom,,, KRS: 0000420778 Stowarzyszenie Wspierania Aktywności Lokalnej na rzecz Wsi Piskorzyna – „Piskorzyna Razem,,, KRS: 0000310485
Przyborów	3	Polanka Wielobranżowa Spółdzielnia Socjalna, KRS: 0000478931 Stowarzyszenie Agroturystyczne „Odrzański Gościniec”, KRS: 0000281458 Klub Piłkarski „Viktoria” Przyborów
Rajczyn	1	Klub Piłkarski „Korona” Rajczyn
Rogów Wołowski	0	
Rogówek	0	
Rudawa	1	Stowarzyszenie „Nasza Wieś”, KRS: 0000319189
Słup	0	
Smogorzów Wielki	1	Ochotnicza Straż Pożarna w Smogorzewie Wielkim, KRS: 0000093625
Smogorzówek	0	
Staszowice	0	
Stryjno	1	Stryjnowski Klub Sportowy „Junak” Stryjno
Trzcina Wołowska	1	Fundacja Przyrodnicza „Pro Natura”, KRS: 0000458008
Turzany	2	Stowarzyszenie Wzgórz Wińskich, KRS: 0000100933 Ochotnicza Straż Pożarna w Turzanach, KRS: 0000087982
Węglewo	0	
Węgrzce	1	Stowarzyszenie Aktywne Sołectwo Węgrzce - Wrzeszów, KRS: 0000296969
Wińsko	7	Stowarzyszenie Zielona Gmina Wińsko Fundacja Tara - Schronisko dla Koni, KRS: 0000223306 Ochotnicza Straż Pożarna w Wińsku, KRS: 0000167130 Uczniowski Klub Sportowy Wińsko Stowarzyszenie na rzecz Pomocy Publicznemu Gimnazjum w Wińsku i Jego Młodzieży „Omnibus”, KRS: 0000053841 Klub Sportowy Pogoń Wińsko Towarzystwo Piłki Nożnej Klub Sportowy „Pogoń Drewnopak” Wińsko
Wrzeszów	0	
Wyszęćice	3	Stowarzyszenie na rzecz Integracji i Rozwoju Regionu „Wyszęcizanie”, KRS: 0000385680 Ludowy Zespół Sportowy „Błękitni” Wyszęćice Ochotnicza Straż Pożarna w Wyszęcicach, KRS: 0000031745
RAZEM	39	

*Źródło: <https://www.bip.gov.pl/subjects/6012,Starostwo+Powiatowe+Wo%C5%82%C3%B3w.html>;
<https://mojepanstwo.pl/>.

Przedsiębiorczość i rynek pracy

Liczba podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON w 2014r. w gminie Wińsko wyniosła ogółem 535. Z tego do sektora publicznego należało 14 podmiotów, a prywatnego – 521. Osoby prawne i jednostki organizacyjne nie mające osobowości prawnej występowały w liczbie 129 podmiotów, w tym: spółki prawa handlowego – 15, w tym: z udziałem zagranicznym: 3, spółki cywilne – 22, spółdzielnie: 5; fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne: 37, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – 406 podmiotów. Ogółem liczba osób pracujących na terenie gminy w 2014 roku poza indywidualnymi gospodarstwami rolnymi i podmiotami gospodarczymi zatrudniającymi do 9 osób wynosiła 488, w tym kobiet 286.

Tab. 17 Podmioty gospodarki narodowej według rodzaju działalności w 2014 r.*

Rodzaj działalności	2014
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	43
Przemysł	44
Budownictwo	90
Handel, naprawa pojazdów samochodowych	146
Transport i gospodarka magazynowa	32
Zakwaterowanie i gastronomia	12
Informacja i komunikacja	10
Obsługa rynku nieruchomości	18
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	26

*Źródło: Bank Danych Lokalnych, http://stat.gov.pl/bdl/app/strona.html?p_name=indeks.

Gmina Wińsko należy do gmin, w których poziom rejestrowanego bezrobocia utrzymuje się na wysokim poziomie, jednocześnie niewielki odsetek bezrobotnych posiada prawo do zasiłku.

Tab. 18 Bezrobotni w gminie Wińsko w latach 2011-2014*

	2011	2012	2013	2014
Liczba bezrobotnych ogółem	729	814	800	814
Liczba osób długotrwale bezrobotnych	471	501	510	501
Liczba osób bezrobotnych z prawem do zasiłku	96	92	110	92

*Dane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

W zakresie turystyki, pomimo dużych walorów gminy, w ewidencji prowadzonej przez Wójta brak zgłoszeń dotyczących miejsc noclegowych (hotele, pensjonaty, kempingi, gospodarstwa agroturystyczne, schroniska młodzieżowe). Figuruje jedynie jeden wpis, tzw. „inny obiekt” świadczący usługi hotelarskie, tj.: „NOCLEGI U OLEŃKI” w Wińsku, ilość miejsc: dwa pokoje 2-osobowe i jeden pokój 4-osobowy. Gmina Wińsko należy do gmin typowo rolniczych. Na przestrzeni ostatnich 5 lat struktura gospodarstw rolnych przedstawiała się a następujący sposób:

Tab. 19 Struktura gospodarstw rolnych*

Liczba indywidualnych gospodarstw rolnych	2010	2011	2012	2013	2014
do 5 ha powierzchni	1.041	1.059	1.018	1.050	1.036
Powierzchnia 5-10 ha	286	295	285	313	299
Powierzchnia 10-50 ha	308	342	359	404	410
Powierzchnia powyżej 50 ha	30	30	36	36	38

* Dane pozyskane z Urzędu Gminy w Wińsku.

Tab. 20 Struktura powierzchni rolnych ze względu na klasę gruntów*

Struktura gruntów ornych w gminie	Powierzchnia w hektarach
grunty bardzo dobre - klasa I , II	18,3641
grunty dobre - klasa III	4.125,8565
grunty średnie - klasa IV	5.920,2439
grunty słabe - klasa V, VI	5.713,1082

* Dane pozyskane z Urzędu Gminy w Wińsku.

Tab. 21 Struktura użytków zielonych w gminie*

Struktura użytków zielonych w gminie	Powierzchnia w hektarach
grunty bardzo dobre - klasa I , II	4,5877
grunty dobre - klasa III	628,2393
grunty średnie - klasa IV	818,9289
grunty słabe - klasa V, VI	1.229,6776

* Dane pozyskane z Urzędu Gminy w Wińsku.

Pomoc społeczna

Pomocą społeczną zajmuje się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wińsku. Formy pomocy świadczone przez GOPS to pomoc pieniężna, usługowa, rzeczowa, w postaci pracy socjalnej. W 2014 roku wydatki na pomoc społeczną i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej wyniosły 4.774.595,00 zł; w 2013 – 4.589.194,62 zł; w 2012 – 4.482.354,36 zł; w 2011 – 4.232.825,86 zł, a w 2010 – 4.519.278,22 zł. Generalnie po spadku wydatków w roku 2011. w latach następnych systematycznie były one podnoszone, chociaż – co widać poniżej – zauważalny jest spadek liczby beneficjentów. Udział ludności korzystającej ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem wygląda następująco:

- 2010 – 15,8%
- 2011 – 13,8%
- 2012 – 13,0%
- 2013 – 14,0%
- 2014 – 12,8%.

Udział ten w powiecie w 2014 roku wynosił 7,9%, natomiast w całym województwie 5,8%.

Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w okresie ostatnich pięciu lat oraz powody jej przyznawania kształtowały się następująco:

Tab. 22 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w latach 2010-2015*

Rok	Zasiłki stałe	Zasiłki okresowe	Dożywianie	Zasiłki celowe	Dodatki mieszkaniowe	Usługi opiekuńcze	Świadczenia rodzinne	Domy pomocy społecznej
2010	51	166	806	340	137	32	546	3
2011	59	170	754	269	88	21	548	3
2012	59	188	916	420	88	24	474	3

2013	62	225	843	349	79	25	447	4
2014	60	178	809	324	80	25	416	5
2015 (do 30.06.)	60	143	310	210	50	18	422	6

*Dane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Tab. 23 Powody przyznania pomocy za lata 2010-2015*

Powód przyznania pomocy	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	0	4	6	5	7	6
Potrzeba ochrony macierzyństwa	17	21	80	80	61	44
Wielodzietność	25	45	55	53	35	21
Bezrobocie	207	234	237	257	232	181
Niepełnosprawność	122	134	134	141	129	103
Długotrwała choroba	189	196	183	191	183	133
Rodziny niepełne	48	37	79	71	60	48
Alkoholizm	41	33	43	39	35	32
Narkomania	0	0	0	0	0	0
Zdarzenie losowe	4	0	2	1	4	0
Trudności po opuszczeniu ZK	0	3	4	2	0	1

*Dane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Infrastruktura techniczna

Sieć wodociągowa

Gmina posiada sieć wodociągową. Podmiotem zarządzającym siecią wodociągową jest Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Wińsku. Sumaryczna długość sieci wodociągowej w gminie wynosi 156,80 km. Liczba eksploatowanych ujęć wody/studni: 13. Ujęcia wód podziemnych: SUW Turzany, SUW Białawy Wielkie, SUW Krzelów, SUW Węgrzce, SUW Boraszyce Wielkie, SUW Moczydlnica Klasztorna, SUW Małowice. Sumaryczna wydajność eksploatacyjna studni/ujęć wody: 745122 m³/rok. Stacje uzdatniania wody w gminie: SUW Turzany, SUW Białawy Wielkie, SUW Krzelów, SUW Węgrzce, SUW Boraszyce Wielkie, SUW Moczydlnica Klasztorna, SUW Małowice.

Tab. 24 Odbiorcy wodociągów*

Odbiorcy	Ilość odbiorców w sztukach	Ilość odbiorców w % korzystających z sieci
Gospodarstwa domowe	2540	98
Przedsiębiorcy / rzemieślnicy	262	-

* Dane pozyskane z Urzędu Gminy w Wińsku.

Jakość wody pitnej jest dobra. Zużycie wody na cele bytowo-gospodarcze wynosi 220 074,34 m³ na rok, natomiast ubytki wody na sieci wynoszą ok. 20%.. W najbliższym czasie są plany modernizacji sieci lub jej rozbudowy.

Tab. 25 Stan i wiek sieci wodociągowej*

Wiek sieci	Procentowy udział	Stan techniczny (dobry, do modernizacji, do wymiany itd.)
0-20 lat	0,5	Dobry
> 20 lat	99,5	Do modernizacji, do wymiany

* Dane pozyskane z Urzędu Gminy w Wińsku.

Sieć kanalizacyjna

Gmina posiada sieć kanalizacyjną. Podmiotem zarządzającym siecią kanalizacyjną jest Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Wińsku. Długość sieci kanalizacyjnej wynosi 13354 m, w tym ogólnospławnej: 6,6 km, w tym rozdzielczej:

- deszczowej: 700 m,
- sanitarnej: 4061 m.

Liczba odbiorców korzystających z kanalizacji to 535 gospodarstwa domowe oraz punkty handlowo usługowe.

Tab. 26 Stan i wiek sieci kanalizacyjnej*

Wiek sieci	Procentowy udział	Stan techniczny (dobry, do modernizacji, do wymiany itd.)
0-20 lat	36%	Dobra
> 20 lat	64%	Do modernizacji, do wymiany

* Dane pozyskane z Urzędu Gminy w Wińsku.

W najbliższym czasie planowana jest modernizacja sieci lub jej rozbudowa.

W gminie znajduje się oczyszczalnia ścieków, usytuowana w Wińsku, wybudowana w roku 2000. Jej moc przerobowa na dobę wynosi 837,5 m³. Ilość oczyszczanych ścieków na dobę to 301,2 m³. W 2014 roku liczba ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków wyniosła 1600 osób. W chwili obecnej nie ma planów w zakresie kanalizacji gminy. W roku 2014 w gminie funkcjonowało 37 przydomowych oczyszczalni ścieków oraz 2025 zbiorników bezodpływowych. Na terenie gminy 37 przedsiębiorstw (prowadzących działalność) jest podłączonych do kanalizacji; to m.in. sklepy, zakłady fryzjerskie, Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej, GOPS, GOK, gimnazjum i inne. Istnieją również punkty nie podłączone do kanalizacji, wśród nich:

- Sklep Marek – Marek, ul. 8-go Maja; 2 osoby;
- P.P.H.U. Drewnopak, ul. Piłsudskiego; około 40 osób;
- Sklep Państwa Ćwik, ul. Mickiewicza; 5 osób;
- Sklep Dziubińska ul. Piłsudskiego; 2 osoby;
- Sklep drobiowy ul. Piłsudskiego; 2 osoby.

Tab. 27 Ilość odprowadzanych ścieków*

Ścieki przemysłowe i komunalne w dam3	
Ogółem	109,9 dam ³
Ścieki oczyszczane	109,9 dam ³
Ścieki nieoczyszczane	-
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w %	80%

* Dane pozyskane z Urzędu Gminy w Wińsku.

Sieć elektryczna

Podmiotem zarządzającym siecią na terenie gminy jest Tauron Dystrybucja S.A. Niestety brak informacji na temat stanu sieci oraz ewentualnej modernizacji, gdyż firma Tauron nie udziela takich informacji.

Infrastruktura transportowa

Tab. 28 Drogi wojewódzkie i krajowe*

Rodzaje dróg	Kierunek (nr drogi)	Długość (km)	Rodzaj nawierzchni	Klasa techniczna / Stan nawierzchni
krajowe	Rawicz – Ścinawa (36)		asfalt	G/dobry
wojewódzkie	Wińsko – Domanice (338)	ok. 9,00	asfalt	G/średni
	Rajczyn – Moczydlnica Kłasztorna (334)	ok. 13,5		G/zły

* Dane pozyskane z Urzędu Gminy w Wińsku.

Tab. 29 Drogi powiatowe*

Lp.	Nowy Nr drogi	Km drogi	Długość drogi	Przebieg drogi
1	1115 D	4+200 – 4+982	0,782	(Kamień G.) gr. pow. górowskiego – Piskorzyna
2	1099 D	2+300 – 6+932	4,632	(Piskorze) gr. pow. górowskiego – Rogów Wołowski - Wińsko (ul. Piłsudskiego)
3	1271 D	0+000 – 3+470	3,470	Dr. nr 1099 D (47 715) – Łazy
4	1113 D	7+800 – 16+590	8,790	(Wąsosz) gr. pow. górowskiego – Brzózka – Smogorzów Wielki
5	1114 D	6+945 – 19+718	12,773	(Lubiel) gr. pow. górowskiego – Białawy Wielkie – Głębowice – Pełczyn
6	1272 D	0+000 – 1+940	1,940	Wińsko – Grzeszyn
7	1273 D	0+000 – 0+723	0,723	Dr. nr 1274 D (47 712) – Białków
8	1274 D	0+000 – 11+680	11,680	Wińsko – Stryjno – Białawy Wielkie – gr. pow. trzebnickie. (Barkowo)
9	1275 D	0+000 – 18+630	18,630	Wińsko – Dąbie – Iwno – Małowice
10	1324 D	1+000 – 6+791	5,791	(Barkowo) gr. Pow. trzeb. – Aleksandrowice – Turzany – dr. Nr 111 D (47 732)

11	1276 D	0+000 – 2+810	2,810	Dr. kraj. Nr 36 – Słup
12	1277 D	0+000 – 11+200	11,200	Wińsko – Smogorzów Wlk. – Pełczyn
13	1278 D	0+000 – 5+523	5,523	Małowice – Orzeszków – dr. wojew. Nr 334

* Dane pozyskane z Urzędu Gminy w Wińsku.

Długość dróg gminnych wynosi 417,80 km, w tym:

- nawierzchni twardej – 208,90 km,
- nawierzchni twardej ulepszonej – 156,90 km,
- nawierzchni gruntowej – 52,00 km.

Jakość dróg gminnych na terenie gminy Wińsko nie jest zadowalająca. Nawierzchnia jest często zniszczona, dawno nie konserwowana, wymagająca generalnego remontu.

Tab. 30 Informacje o drogach gminnych

Klasa dróg ¹⁾	długości i powierzchnia dróg w danej klasie				długości i powierzchni według rodzaju nawierzchni																pow. poboczy utwardzonych, zatok i ścieżek rowerowych	pow. chodników i ścieżek rowerowych		
	długość [km]		powierzchnia [tys. m ²]		twarda								gruntowa											
	ogółem	w tym dwu- i wielojazdniowe	ogółem	w tym dwu- i wielojazdniowe	ulepszona						nieulepszona						ogółem		w tym:					
					bitumiczna		betonowa		kostka		brukowcowa		tłuczniowa		wzmocniona żwirem, żużlem itp.				naturalna (z gruntu rodzimego)					
					[km]	[tys. m ²]	[km]	[tys. m ²]	[km]	[tys. m ²]	[km]	[tys. m ²]	[km]	[tys. m ²]	[km]	[tys. m ²]	[km]	[tys. m ²]	[km]	[tys. m ²]			[m ²]	[m ²]
L	208,900		626,700		134,950	404,850	5,650	16,950	16,300	48,900	20,000	60,000	32,000	96,000								485	1240	
D	52,000		130,000												52,000	130,00	13,900	34,750	38,100	95,250				
RAZEM	260,900		756,700		134,950	404,850	5,650	16,950	16,300	48,900	20,000	60,000	32,000	96,000	52,000	130,00	13,900	34,750	38,100	95,250	485,000		1240,000	

*Źródło: Bank Danych Lokalnych, http://stat.gov.pl/bdl/app/strona.html?p_name=indeks.

Ścieżki rowerowe

W gminie znajduje się jedna ścieżka rowerowa w miejscowości Baszyn o długości 1,2 km, w bardzo dobrym stanie technicznym. W przyszłości planowane są inwestycje związane z infrastrukturą drogową, m.in. przebudowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych: Aleksandrowice – Raszowice, Morzyna. Inwestycja uzależniona od przyznanych środków finansowych przez Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego na ochronę, rekultywację i poprawę jakości gruntów rolnych. Ewentualny termin realizacji w 2016r

Mieszkalnictwo i zagospodarowanie przestrzenne

Liczba budynków mieszkalnych ogółem w gminie wynosi 1490. Zdecydowana większość – 1425 – to budynki prywatne. Brak jest budynków spółdzielczych. Liczba mieszkań to 2807. Łącznie składają się one z 11821 izb. Ich całkowita powierzchnia użytkowa to w wynosi 234,6 tys. m². Przeciętna liczba izb w mieszkaniu to 4,21; przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie wynosi 3,03, zaś przeciętna liczba osób na 1 izbę 0,72. Nie najgorzej przedstawia się przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania, gdyż wynosi aż 83,6 m², z kolei przeciętna powierzchnia użytkowa na 1 osobę to 27,6 m². W 2014 roku oddano do użytkowania 19 mieszkań, a rok wcześniej 15.

Tab. 31 Gminne zasoby mieszkaniowe*

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba budynków mieszkalnych	28	28	36	36	35
Liczba lokali mieszkalnych	62	58	62	60	58
Liczba lokali użytkowych	13	11	10	11	11
Pow. eksploatacyjna ogółem w m ² (lokale użytkowe + mieszkalne)	1725,95 + 2788,75	1704,76 + 2750,82	1594,20 + 2959,47	1659,23 + 2923,06	1659,23 + 2762,17
	4580,73	4455,58	4553,67	4582,29	4421,10
Pow. lokali mieszkalnych w m ²	2877,75	2750,82	2959,47	2923,06	2762,17
Przeciętna wielkość mieszkania w m ²	46	47	47	48	47
Liczba lokali mieszkalnych wykupionych	4	3	5	1	2
Liczba i powierzchnia lokali użytkowych wykupionych	1 21,19	2 110,56	1 32,72	0	0

* Dane pozyskane z Urzędu Gminy w Wińsku.

Ochrona środowiska

Walory przyrodnicze są bardzo ważnym aspektem środowiska naturalnego gminy Wińsko. Cennym obszarem przyrodniczym Gminy jest Park Krajobrazowy „Dolina Jezierzycy”, utworzony na podstawie rozporządzenia Wojewody Wrocławskiego z dnia 12 sierpnia 1994 roku, na terenie gmin Wołów i Wińsko. Park Krajobrazowy zajmuje powierzchnię 7953 ha, z czego 20 %, czyli 1591 ha, leży na terenie gminy Wińsko. Dominującą częścią parku są lasy, stanowiące 65% powierzchni. 15% powierzchni Parku zajmują łąki. Dużą część terenu parku przecinają ciągi wodne, z których największy to rzeka Jezierzycza, płynąca w północnej części Parku, oraz rzeka Juszka, której wody zasilają stawy we Wrzosach. W obrębie Parku znajdują się również tereny wykorzystywane gospodarczo, jednak

użytkowanie to nie może przyczynić się do obniżenia walorów przyrodniczych i środowiskowych Parku Krajobrazowego, gdyż jest obwarowane przepisami dotyczącymi ochrony przyrody.

Obszar Parku porośnięty jest bogatą roślinnością. Występują na nim chronione gatunki flory i fauny (osiem gatunków flory występujących na terenie Parku znajduje się na liście roślin zagrożonych w Polsce wyginięciem). W Parku żyje również ponad 190 gatunków ptaków, w tym około 135 gatunków lęgowych, między innymi derkacz i podgorzałka – gatunki zagrożone wymarciem w Europie. Park Krajobrazowy „Doliny Jezierzycy” jest jednym z najmocniejszych atutów środowiska gminy Wińsko, mogącym mieć duże znaczenie w promocji gminy Wińsko, jako obszaru sprzyjającego turystyce wypoczynkowej i przyrodniczej.

W gminie Wińsko znajdują się dwa obszary zaliczane do europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000: „Dębniańskie Mokradła”, oznaczone symbolem PLH020002, oraz „Dolina Łachy” o symbolu PLH020003.

„Dębniańskie Mokradła” obejmują teren o powierzchni 4758 ha i stanowią kompleks leśny obejmujący prawy brzeg Odry, od północy graniczący z Parkiem Krajobrazowym „Dolina Jezierzycy”. Duża część jego obszaru to siedliska wilgotne o naturalnym charakterze i tereny okresowo zalewowe.

„Dolina Łachy” ma powierzchnię 910 ha i obejmuje fragment doliny rzecznej o długości 10 km. Znajdują się tam dobrze zachowane i wykształcone zbiorowiska roślinne. „Dolina Łachy” jest terenem nizinnym, poprzecinany siecią kanałów i cieków wodnych. Ponad połowa obszaru Doliny zajęta jest przez zbiorowiska nizinnych łąk kośnych i naturalnych. Występują tam też obszary podmokłe, lasy łęgowe i grądowe oraz wzniesienia z murawami kserotermicznymi.

W miejscowości Głębowice znajduje się jeden użytek ekologiczny o nazwie „Korydon”, o powierzchni 0,64 ha. Utworzono go na terenie pokopalnianym dla ochrony występującej tam murawy kserotermicznej. Występują tam również rzadkie gatunki motyli: pazia królowej oraz modraszka. W gminie znaleźć można również 6 pomników przyrody ożywionej (dęby i buki) i jeden pomnik przyrody nieożywionej (głaz narzutowy). Ponadto istnieje 11 parków zabytkowych objętych ochroną prawną, które położone są w miejscowościach: Białawy Małe, Białków, Brzózka, Głębowice, Krzelów, Łazy, Moczydlnica Klasztorna, Morzyna, Piskorzyna oraz Słup. Park o największym obszarze znajduje się w Głębowicach i ma powierzchnię ok. 50 ha. Pozostałe parki są znacznie mniejsze – ich obszar mieści się w przedziale od 1,5 do 6 ha.

Gmina posiada Program Ochrony Środowiska Gminy Wińsko z 2004 roku oraz plan gospodarki odpadami Gminy Wińsko z roku 2005.

Bezpieczeństwo

Za bezpieczeństwo i prewencję na terenie Gminy odpowiada Powiatowa Komenda Policji w Wołowie. W miejscowości Wińsko znajduje się Rewir Dzielnicowy Komendy Powiatowej Policji w Wołowie. Ponadto w Gminie funkcjonuje 6 jednostek państwowej i ochotniczej straży pożarnej.

Tab. 32 Jednostki państwowej i ochotniczej straży pożarnej*

Miejscowość/adres	Liczba strażaków
OSP Smogorzów Wielki nr 34	17
OSP Krzelów nr 105	15
OSP Orzeszków nr 88	17
OSP Turzany nr 21	16
OSP Wińsko, ul. J. Piłsudskiego nr 44/1	18
OSP Wyszęcice Nr 86	15

* Dane pozyskane z Urzędu Gminy w Wińsku.

Budżet

W latach 2012-2014 zarówno dochody, jak i wydatki na 1 mieszkańca gminy uległy ograniczeniu. Dochody własne stanowiły w dochodach ogółem budżetu gminy 39,3%. Udział wpływów z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych w dochodach własnych wyniósł 39,6%. W 2014r. 99,3% wydatków majątkowych przeznaczono na cele inwestycyjne, z kolei wydatki majątkowe inwestycyjne stanowiły 7,9% wydatków ogółem budżetu gminy.

W minionych latach gmina aplikowała o środki unijne z Funduszu Europejskiego „Program Operacyjny Kapitał Ludzki”. W latach 2009-2010 zrealizowano przedsięwzięcie: „Termomodernizacja, adaptacja pomieszczeń i zainstalowanie nowoczesnego systemu c.o. z wykorzystaniem energii słonecznej w Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Wińsku” (IZ RPO WD 2007-2013). W roku 2011 wykonano zadanie: „Indywidualizacja procesu nauczania i wychowania uczniów klas I-III szkół podstawowych w Gminie Wińsko”. Środki z dotacji wyniosły 168 049,80 zł. Środki w dochodach budżetu gminy na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych w 2014r. wyniosły 300 000 zł.

Tab. 33 Dochody i wydatki gminy na 1 mieszkańca w latach 2012-2014*

	2012	2013	2014
Dochody ogółem budżetu gminy na 1 mieszkańca w zł	2911	2636	2800
Wydatki ogółem budżetu gminy na 1 mieszkańca w zł	2808	2507	2693

*Źródło: Bank Danych Lokalnych, http://stat.gov.pl/bdl/app/strona.html?p_name=indeks.

Tab. 34 Budżet gminy Wińsko w latach 2010-2014*

Lata	2010	2011	2012	2013	2014
I. Dochody	21 523 589,15	21 896 759,00	25 079 766,47	22 571 214,91	23 915 666,55
w tym:					
I.1.Dochody bieżące	19 946 702,55	20 564 156,44	22 678 544,25	22 400 822,91	23 329 265,13
w tym:					
I.1.1Subwencje	8 957 750,00	9 274 420,00	9 951 203,00	9 927 337,00	9 347 036,00
w tym:					
I.1.1.1.Część oświatowa subwencji ogólnej dla jst	5 276 482,00	5 487 678,00	5 842 815,00	5 682 373,00	5 330 928,00
I.1.1.2.Uzupełnienie subwencji ogólnej dla jst	-	-	5929,00	-	-
I.1.1.3.Część równoważąca subwencji ogólnej dla gmin	17 702,00	29 109,00	8 521,00	-	-
I.1.1.4.Część wyrównawcza subwencji ogólnej dla gmin	3 663 566,00	3 757 633,00	4 093 938,00	4 244 964,00	4 016 108,00
I.2.Dochody majątkowe	1 576 886,60	1 332 602,56	2 401 222,22	170 392,00	586 401,42
w tym:					
I.2.1 Pozyskane dochody majątkowe	1 466 598,87	1 112 217,19	2 168 446,49	130 682,00	468 667,39
II. Wydatki	25 569 737,03	21 846 964,58	24 196 259,38	21 464 065 56	22 995 651,10
w tym:					
II.1.Wydatki bieżące	20 304 079,23	19 111 200,39	20 513 660,53	20 116 554,59	21 170 200,62

* Dane pozyskane z Urzędu Gminy w Wińsku.

GMINA WIŃSKO W OPINII MIESZKAŃCÓW

RAPORT Z SONDAŻU

WIŃSKO 2015

Metodologia i okoliczności sondażu

W ramach prac nad aktualizacją dokumentów strategicznych gminy Wińsko – Strategii Rozwoju Lokalnego oraz Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych – przeprowadzono we wrześniu 2015 roku badania ankietowe, których celem było zebranie opinii mieszkańców o jakości życia w gminie. W szczególności zbadano przekonania dotyczące najważniejszych determinant jakości życia, głównych deficytów występujących w gminie, priorytetów rozwojowych gminy oraz pożądaných działań w perspektywie najbliższych lat.

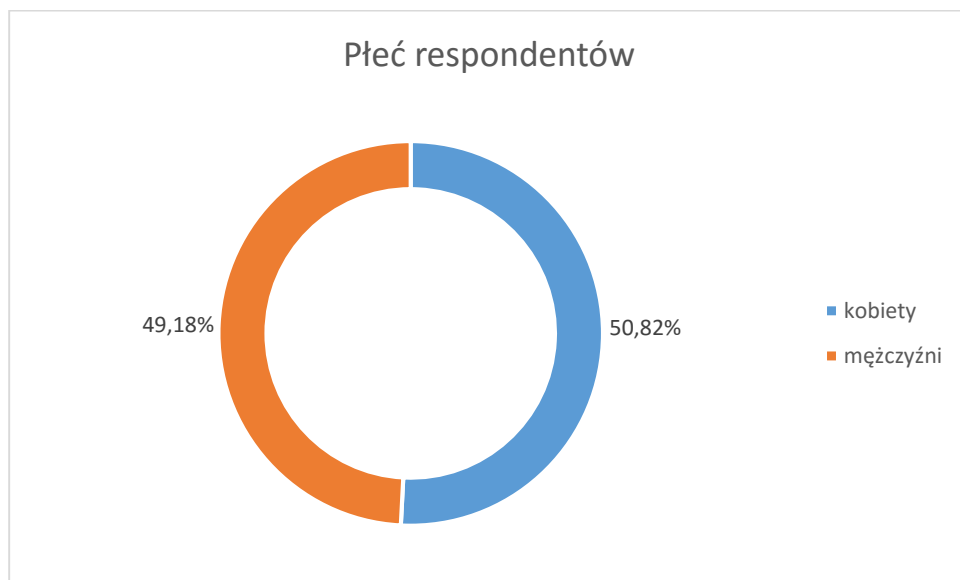
Sondaż zaplanowano dla próby 259 dorosłych mieszkańców gminy Wińsko. Liczebność ta oznacza w przypadku próby reprezentatywnej błąd maksymalny 6% przy poziomie ufności 0,95. Innymi słowy z prawdopodobieństwem 95% można zakładać, że wyniki dla całej populacji nie odbiegałyby od wyników w próbie o więcej niż 6 punktów procentowych. Faktycznie udało się zebrać 250 wypełnionych kwestionariuszy.

Aby zapewnić reprezentatywność próby bez stosowania doboru losowego, zastosowano procedurę kwotowania, przyjmując za zmienne kwotujące płeć oraz miejsce zamieszkania (sołectwo). Oznacza to, że do próby włączono osoby określonej płci zamieszkujące w danym sołectwie w liczbie proporcjonalnej do udziału mieszkańców tego sołectwa i danej płci w całej populacji mieszkańców gminy. Brak 9 kwestionariuszy ankiet nieznacznie zakłócił te proporcje.

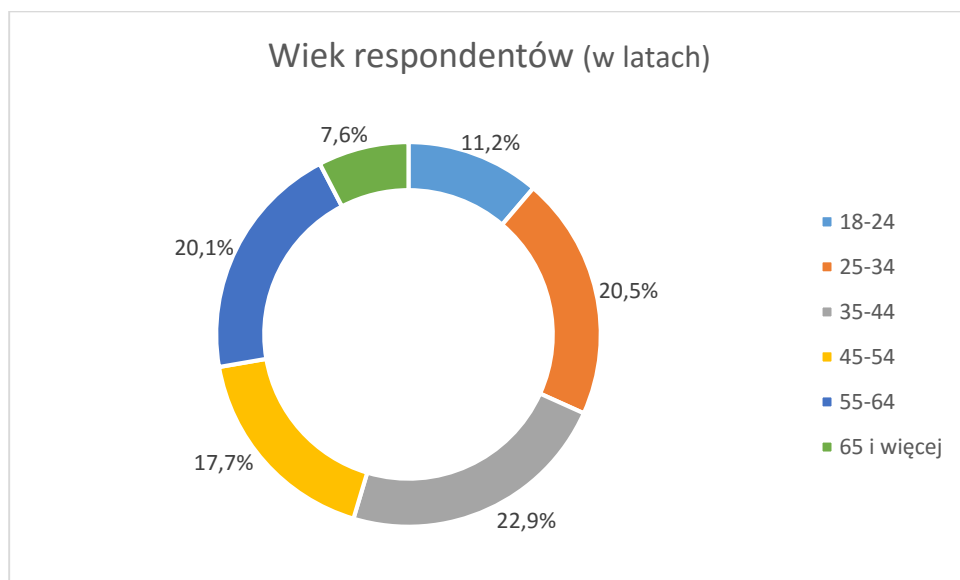
Jako narzędzie badawcze wykorzystano autorski kwestionariusz ankiety przygotowany przez zespół ekspertów. Kwestionariusze wypełniane były przez respondentów samodzielnie. Dystrybucją i zbieraniem kwestionariuszy zajęli się pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, sołtysi oraz członkowie Młodzieżowej Rady Gminy. Pracownicy GOPS-u przyjęli też na swe barki żmudne zadanie wpisania zebranych informacji do bazy danych.

Respondenci: portret socjoekonomiczny

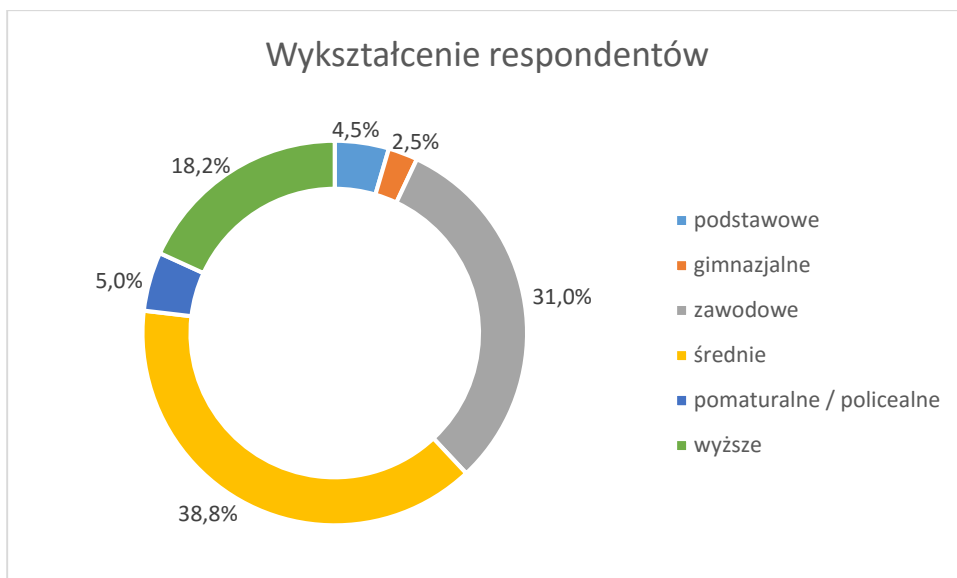
W sondażu wzięło udział 250 dorosłych mieszkańców gminy Wińsko, w tym 124 osoby zadeklarowały się jako kobiety, 120 jako mężczyźni, a 6 nie podało swojej płci. Proporcja płci w próbie wiernie odpowiada więc proporcji płci wśród mieszkańców gminy, wynoszącej 51,05% do 48,95% na korzyść kobiet.

Wśród respondentów dość równomiernie reprezentowane były poszczególne grupy wiekowe w przedziale lat 25-64. Mniej liczna była grupa najmłodsza obejmująca jednak tylko 6 roczników. Najmniej liczna – i znacznie niedoreprezentowana w sondażu – okazała się grupa najstarsza.

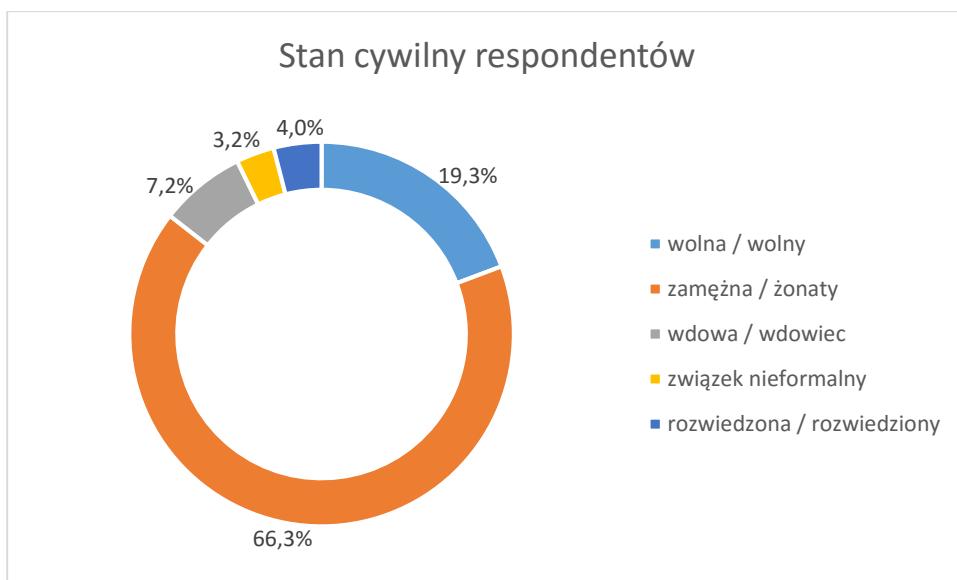

Pod względem wykształcenia dominowały w próbie osoby, które zakończyły edukację na poziomie zawodowym lub średnim. Łącznie stanowiły one 70% respondentów. Niemal co czwarty kontynuował naukę po zakończeniu szkoły średniej i prawie co piąty uzyskał wykształcenie wyższe. Tylko nieliczni badani zadeklarowali, że legitymują się wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym (razem 7%).

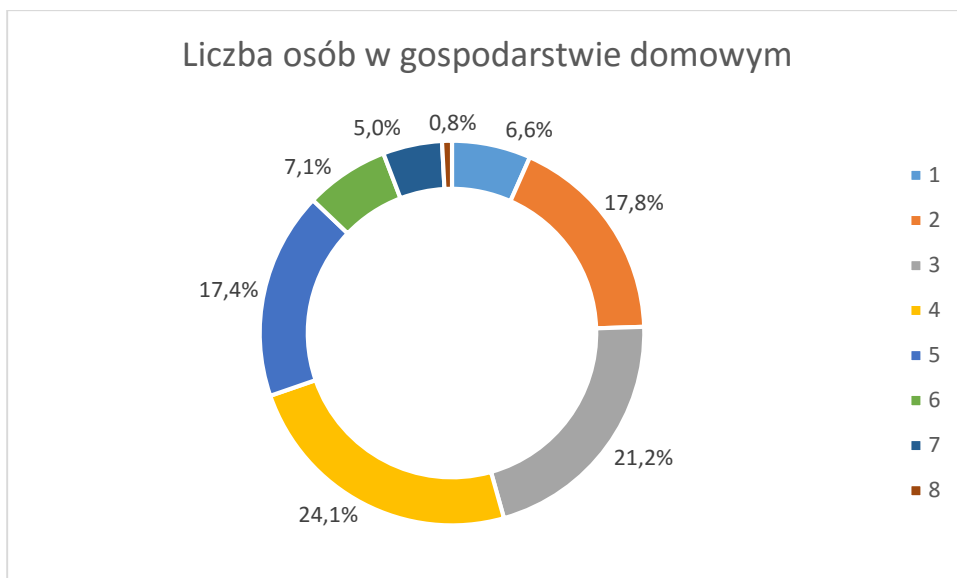

Oznacza to znaczną nadreprezentację w próbie osób dobrze wykształconych w stosunku do ich faktycznego udziału w populacji mieszkańców gminy i jednocześnie niedoreprezentowanie grup słabo wykształconych. Przyczyną tego stanu rzeczy jest zapewne sposób kolportażu kwestionariuszy oraz zróżnicowana zależnie od wykształcenia gotowość do wzięcia udziału w badaniu wymagającym samodzielnego wypełniania ankiety.

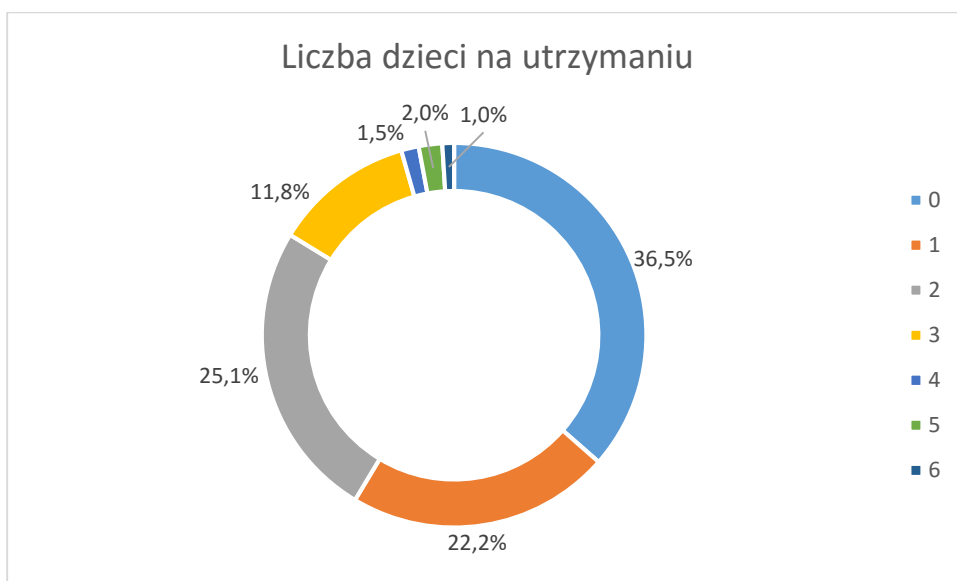
Spośród respondentów 2/3 stanowiły osoby pozostające w związku małżeńskim, a co piąty zadeklarował się jako wolny / -a. Reszta to wdowy i wdowcy, osoby rozwiedzione i żyjące w związkach nieformalnych.

Przeciętne gospodarstwo domowe respondenta liczyło 3,71 osoby. Najczęściej wystąpiły gospodarstwa 4-osobowe (prawie 1/4 ogółu), 3-osobowe (ponad 1/5) oraz 2- i 5-osobowe (po około 1/6). Gospodarstwa o większej lub mniejszej liczbie członków były stosunkowo nieliczne. Warto jednak zauważyć, że gospodarstwa domowe 1- i 2-osobowe stanowiły łącznie prawie 25% wszystkich.

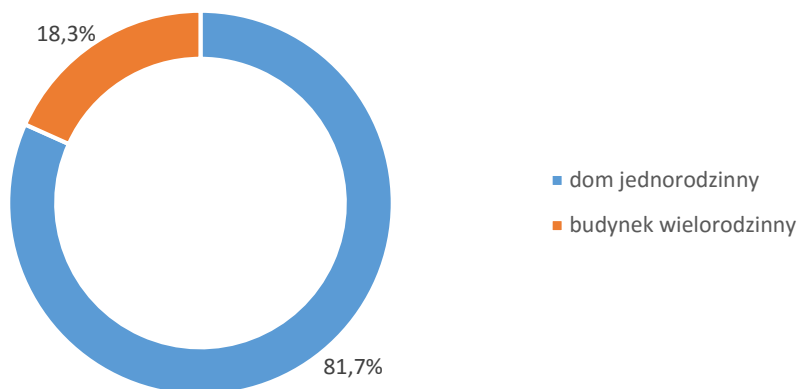

Wśród ankietowanych przeważały osoby mające dzieci na utrzymaniu: było ich łącznie prawie 2/3, podczas gdy nieposiadających dzieci na utrzymaniu nieco ponad 1/3. Badani utrzymują przeważnie dwoje lub jedno dziecko, dwukrotnie rzadziej zaś troje. Liczniesze potomstwo na utrzymaniu należy do rzadkości. Średnio respondenci utrzymują po 1,3 dziecka.

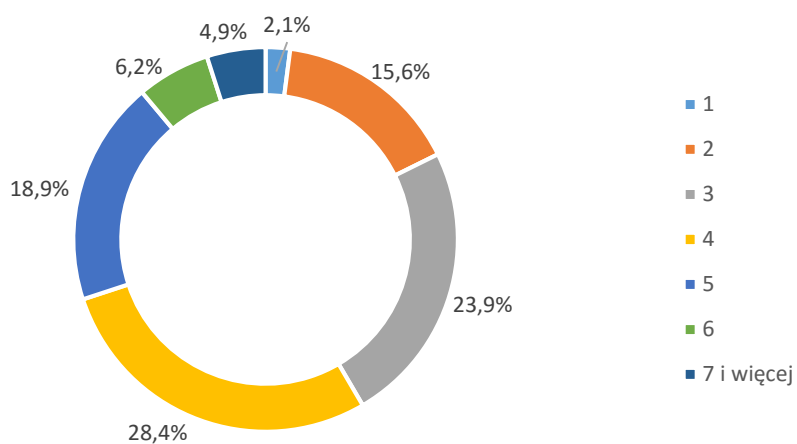

Przeszło 4/5 badanych mieszka w domach jednorodzinnych, niespełna 1/5 natomiast w budynkach wielorodzinnych. Pięciu na sześciu dysponuje co najmniej 3 pokojami, przy czym najczęściej są to 4 pokoje, 3 lub 5. Nie spotyka się niemal mieszkań 1-pokojowych. Wszystkie te dane są typowe dla terenów wiejskich.

Sytuacja mieszkaniowa - rodzaj domu

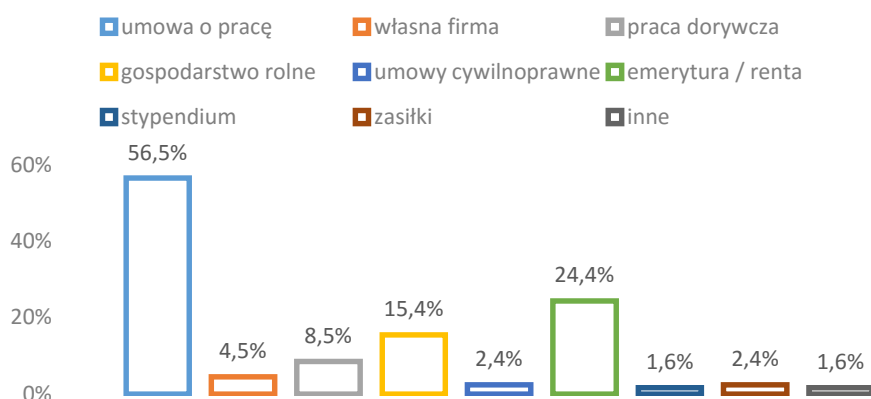

Sytuacja mieszkaniowa - liczba pokoi

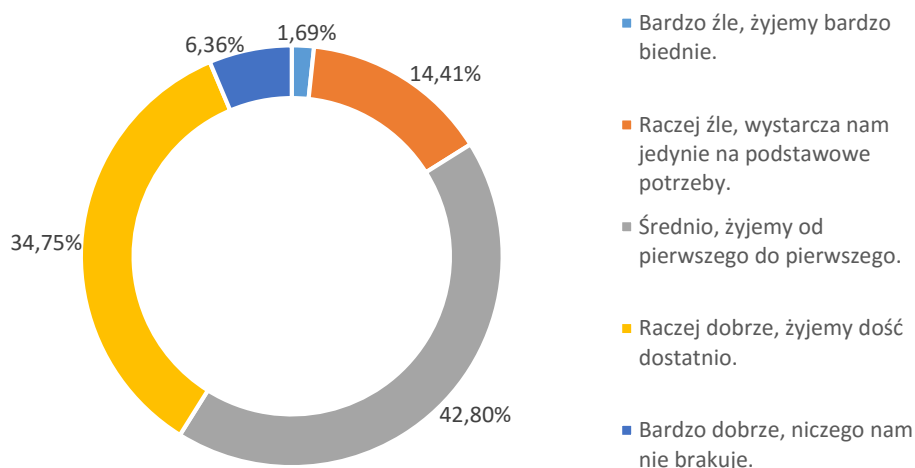
W przeważającej części badanych gospodarstw domowych najważniejszym źródłem dochodu jest praca najemna wykonywana na podstawie umowy o pracę. Wymieniło ją jako główne źródło utrzymania 56,5% ankietowanych. Co czwarty respondent zaznaczył emeryturę lub rentę, jedynie 15,4% gospodarstwo rolne, a 8,5% prace dorywcze. Jeszcze mniej, bo tylko 4,5%, zarabia na życie, głównie dzięki prowadzeniu własnej firmy.

Główne źródła utrzymania gospodarstwa domowego

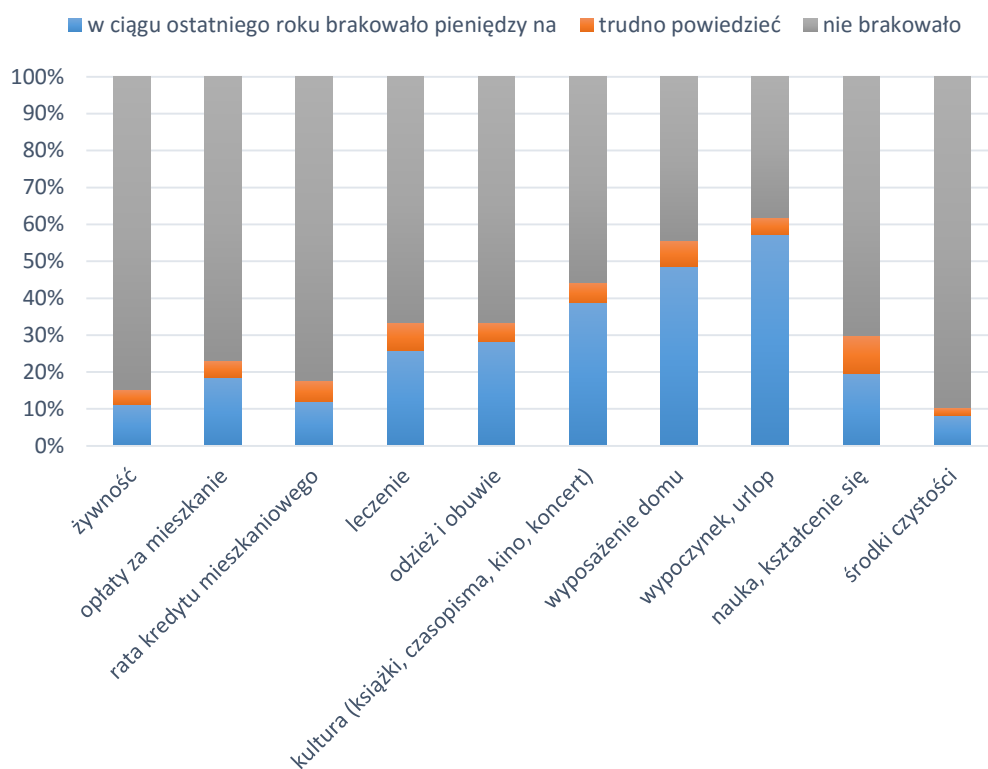
Badani stosunkowo dobrze ocenili sytuację ekonomiczną swoich gospodarstw domowych. Jako dobrą lub bardzo dobrą określiło ją łącznie ponad 40% respondentów, a jako co najmniej średnią prawie 84%. Patrząc na ten z pozoru optymistyczny obraz, musimy jednak mieć w pamięci, średniacy (najlicniejsza grupa – ponad dwóch na każdych pięciu mieszkańców) to ci, którym starcza od pierwszego do pierwszego.

Funkcjonowanie gospodarstwa domowego pod względem ekonomicznym

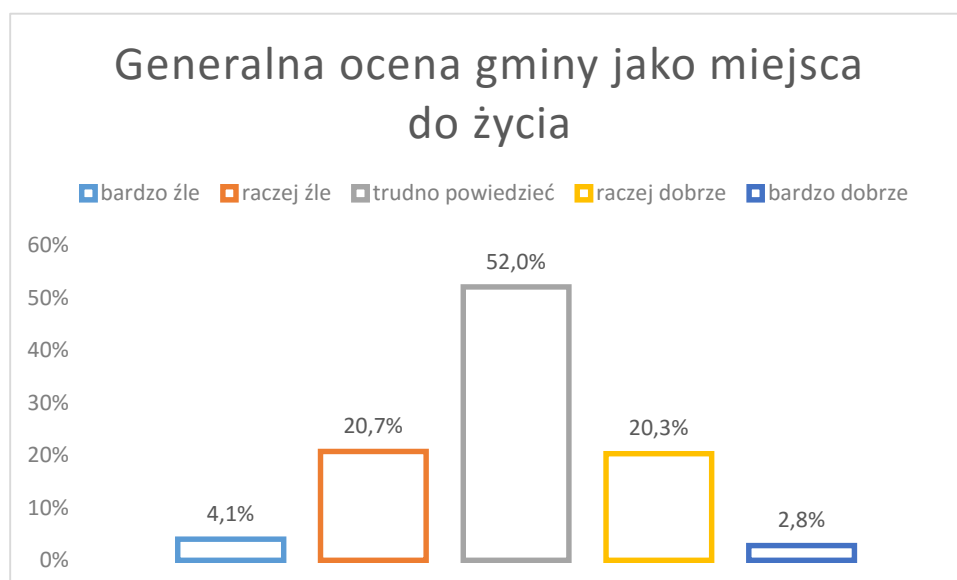
Choć więc z jednej strony stosunkowo nieliczni badani ocenili się jako mało zamożni, a tylko pojedynczy jako biedni, to z drugiej strony w ciągu ostatnich 12 miesięcy prawie połowie brakowało pieniędzy na urlop i wypoczynek, niemal połowie na sprzęt agd i wyposażenie domu, prawie 40% na wydatki związane z kulturą. Więcej niż co czwartemu badanemu nie starczało na odzież i obuwie oraz leczenie, a co piątemu na naukę i opłaty za mieszkanie. Można więc sądzić, że zadowolenie z sytuacji materialnej jest w znacznym stopniu efektem niewygórowanych oczekiwań i stosunkowo nisko umieszczonego punktu odniesienia.

Sytuacja ekonomiczna - główne kategorie wydatków

Opinie na temat gminy

Pytani o ogólną ocenę gminy jako miejsca do życia, badani wybierali najczęściej środkową odpowiedź na pięciostopniowej skali dwubiegunowej (przeszło połowa badanych). Jej znaczenie nie było doprecyzowane w kwestionariuszu, można ją jednak rozumieć standardowo jako „ani dobrze, ani źle” lub „trudno powiedzieć”. Umiarkowanie pozytywne lub umiarkowanie negatywne zdanie wyraziło po około 20% respondentów. Nieliczne okazały się natomiast zarówno odpowiedzi zdecydowanie pozytywne, jak i zdecydowanie negatywne.

Wydaje się więc, że stosunek Wińszczan do swojej gminy jest dość obojętny, a w każdym razie pozbawiony skrajności. Widoczna symetria rozkładu odpowiedzi powinna być jednak interpretowana jako sygnał bez wątpienia negatywny. W większości wypadków bowiem mieszkańcy utożsamiają się ze swoją miejscowością i okolicą, czego wyrazem jest w tego typu badaniach przewaga ocen pozytywnych nad negatywnymi¹. Uzyskana w gminie Wińsko proporcja 23,1% do 24,8% (na niekorzyść ocen pozytywnych!) musi zatem niepokoić.

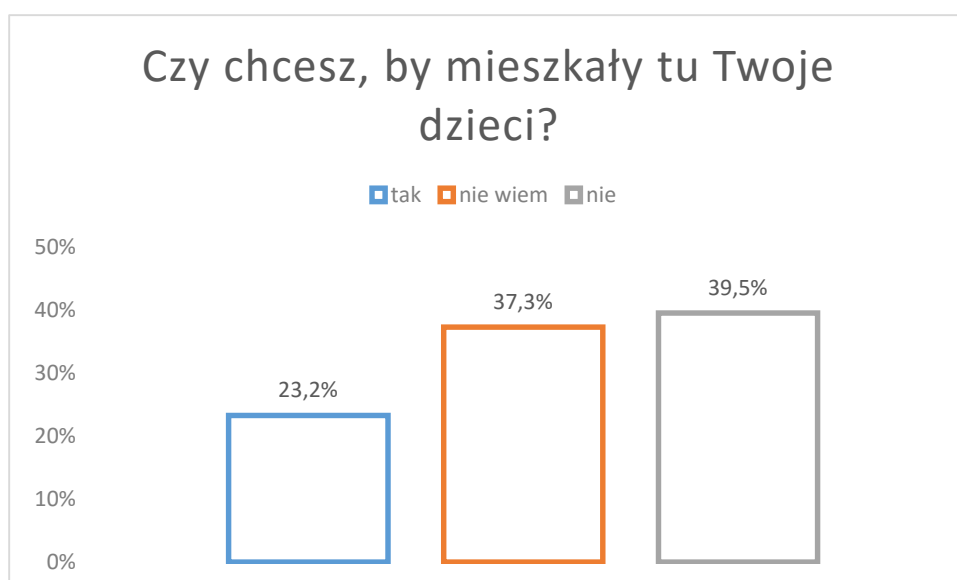
Zarysowaną powyżej interpretację potwierdza rozkład odpowiedzi na pytanie „Czy gdyby miał (-a) Pan (-i) taką możliwość, wyprowadziłby (-aby) się Pan (-i) stąd?”. Mimo że nieznacznie, to jednak liczba odpowiedzi pozytywnych przeważała nad negatywnymi: mieszkańcy gminy, gdyby mogli, raczej wyprowadziliby się niż pozostali na miejscu².

¹ Dla przykładu w gminie Żmigród stosunek odpowiedzi pozytywnych (bardzo dobrze, raczej dobrze) do negatywnych (bardzo źle, raczej źle) wynosił 57,6% do 10,7%, a w gminie Strzelin (przy zastosowaniu nieco innej skali) 74% do 7%.

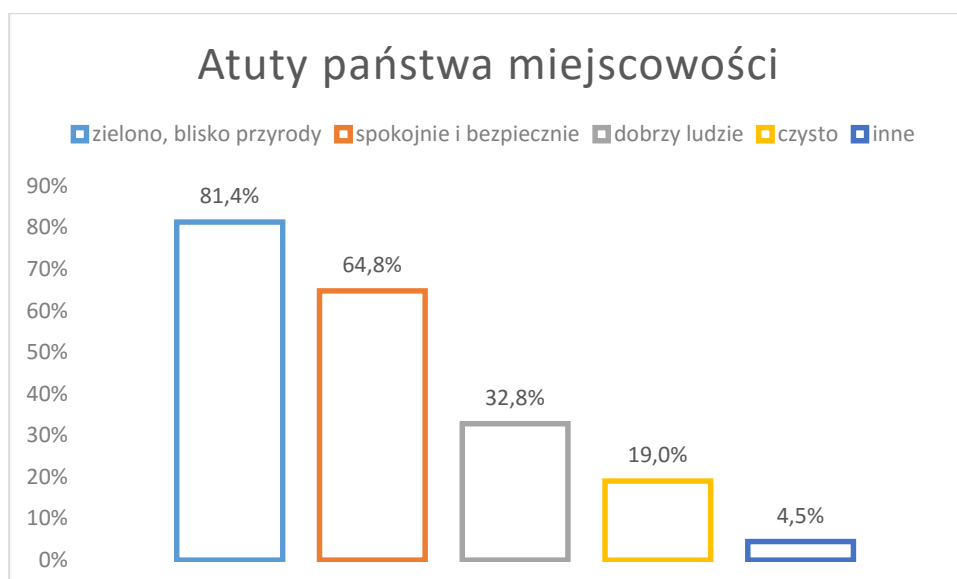
² Odwrotnie było we wspomnianych wcześniej gminach. W Strzelinie chcący pozostać przeważali nad chcącymi się wyprowadzić w stosunku 43% do 29%, a w Żmigrodzie w proporcji 56,2% do 23,4%.

Co znamienne, tylko niespełna 1/4 respondentów chciałaby, żeby ich dzieci mieszkały w przyszłości na terenie gminy, podczas gdy zdecydowanie więcej (2/5) nie chce tego.

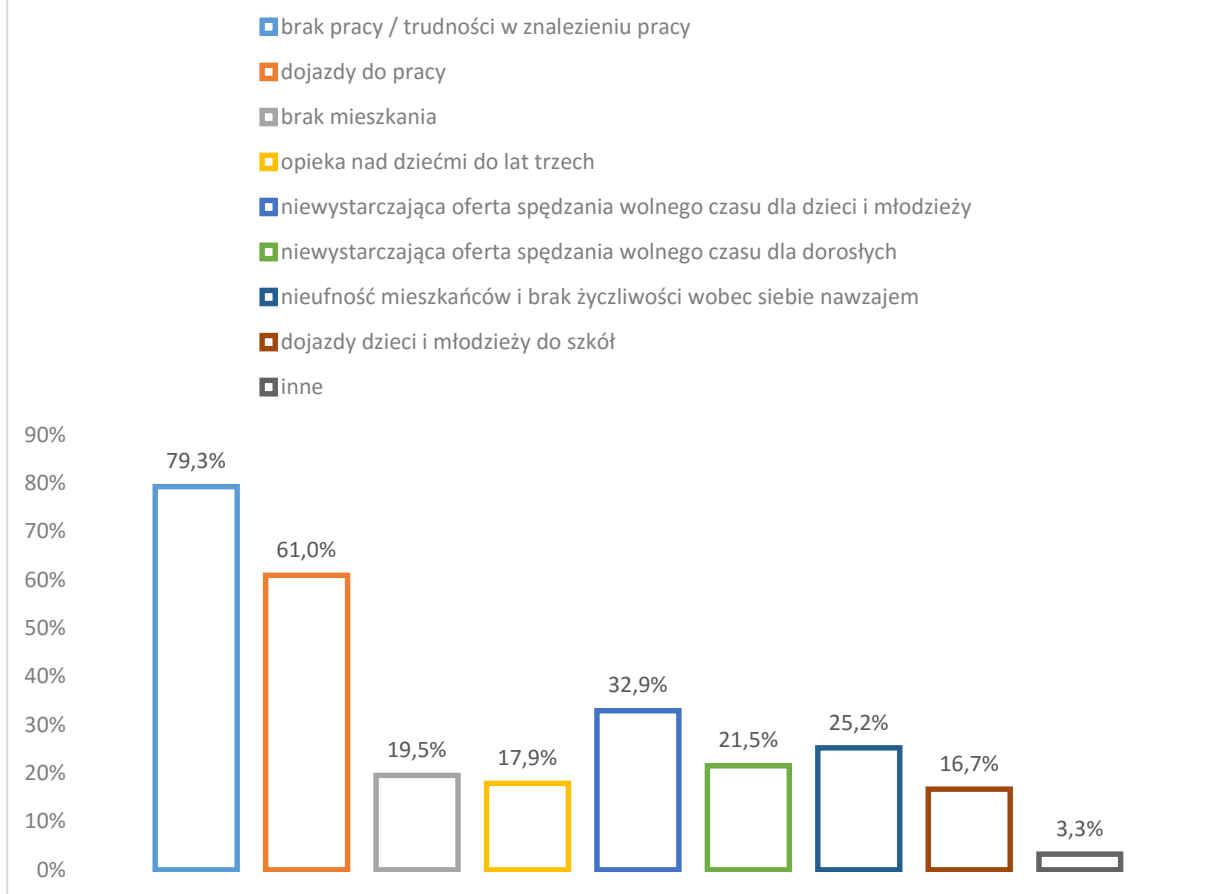

Pytani o atuty własnych miejscowości, ankietowani zdecydowanie najczęściej wskazywali na walory przyrodnicze, nieco rzadziej zaś na spokój i bezpieczeństwo. Pozytywną oceną sąsiadów wyraził co trzeci badany.

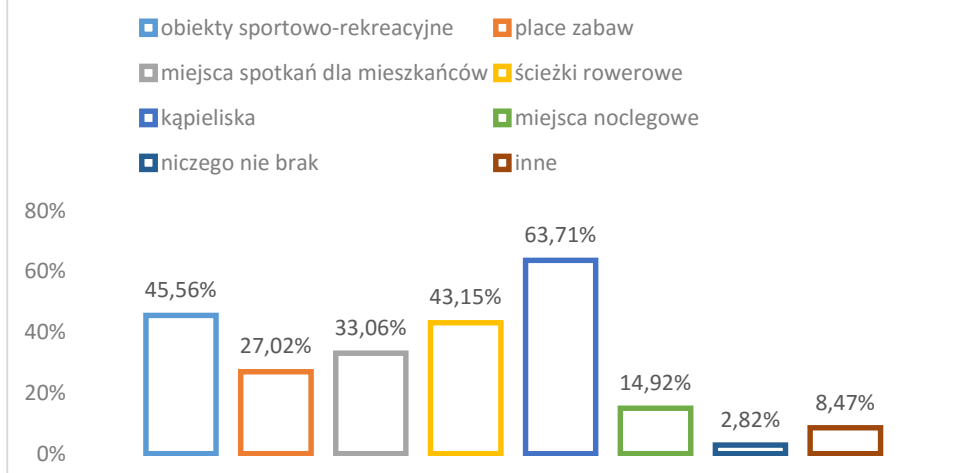
Za największy problem dla mieszkańców gminy respondenci uznali zdecydowanie brak pracy i wynikające stąd kłopoty z jej znalezieniem. Odpowiedź tę wskazało 4 na 5 ankietowanych. Drugie miejsce na liście bolączek przypadło dojazdowi do pracy – wskazało je 3 na 5. Pozostałe trudności związane z życiem w gminie uzyskały znacznie mniej wskazań. Wymieńmy więc tylko trzecią pod tym względem – niewystarczającą ofertę spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży (32,9% wskazań), i dowód samokrytycyzmu – nieufność mieszkańców i brak wzajemnej życzliwości (25,2%).

Największe problemy związane z życiem gminie

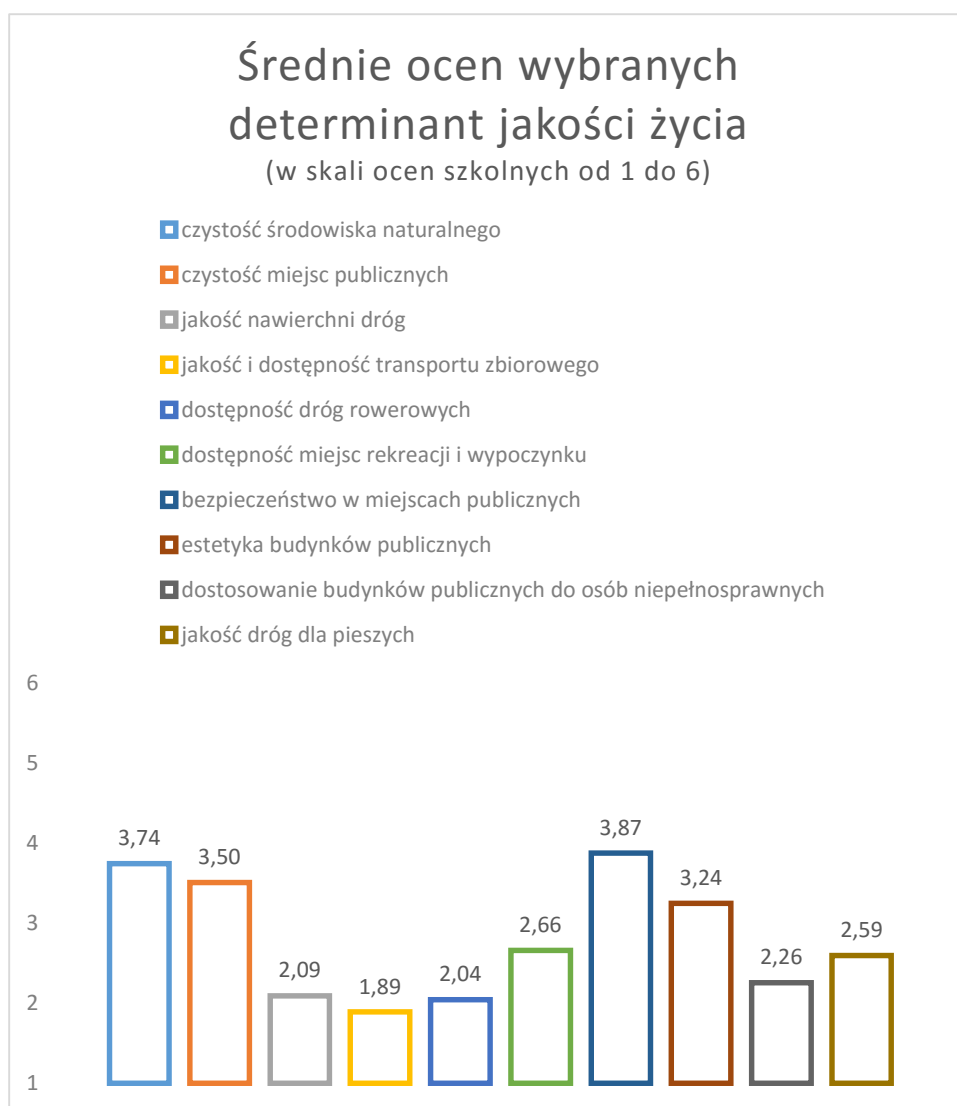

Spśród miejsc, których brakuje w gminie, badani wymieniali przede wszystkim kąpielisko, inne obiekty sportowo-rekreacyjne (jak można sądzić na podstawie rozmów z mieszkańcami, chodzi głównie o halę sportową) i ścieżki rowerowe. Mniejszy odsetek wskazał miejsca służące spotkaniom mieszkańców oraz place zabaw.

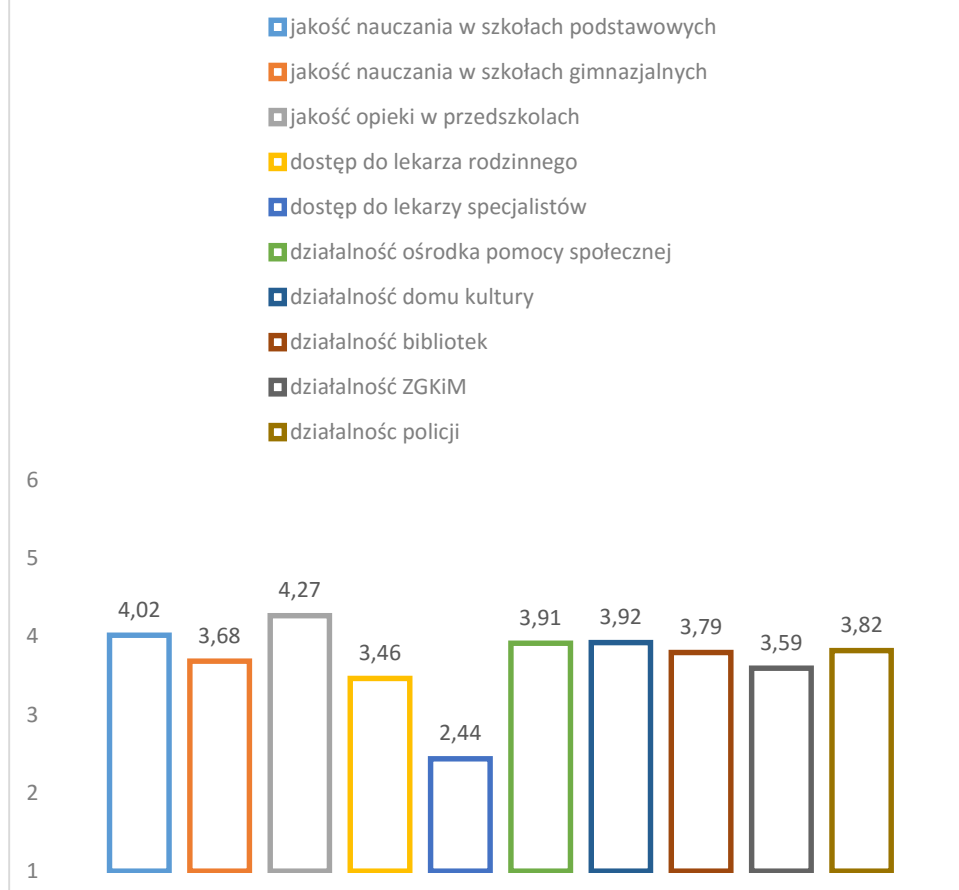
Miejsca, których brakuje w gminie

W kolejnych pytaniach badani zostali poproszeni o wystawienie ocen (według skali szkolnej) wybranym determinantom jakości życia w gminie. Noty uznać trzeba ogólnie za niskie. Średnie z ocen dokonanych przez respondentów mieszczą się w przedziale od 1,89 za jakość i dostępność transportu zbiorowego do 4,27 za jakość opieki w przedszkolach. Na 20 wziętych pod uwagę aspektów jakości życia tylko dwa uzyskały ocenę powyżej dobrej (wspomniana już jakość opieki w przedszkolach i jakość nauczania w szkołach podstawowych), 11 ocenę pomiędzy dostateczną a dobrą, a 7 poniżej dostatecznej (w tym jeden poniżej szkolnej dopuszczającej!). Skrajnie niskie noty ankietowani wystawili za: wspomnianą wyżej jakość i dostępność transportu zbiorowego, dostępność dróg rowerowych oraz jakość nawierzchni dróg. Niewiele lepiej oceniono dostosowanie budynków publicznych do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz dostęp do lekarzy specjalistów.

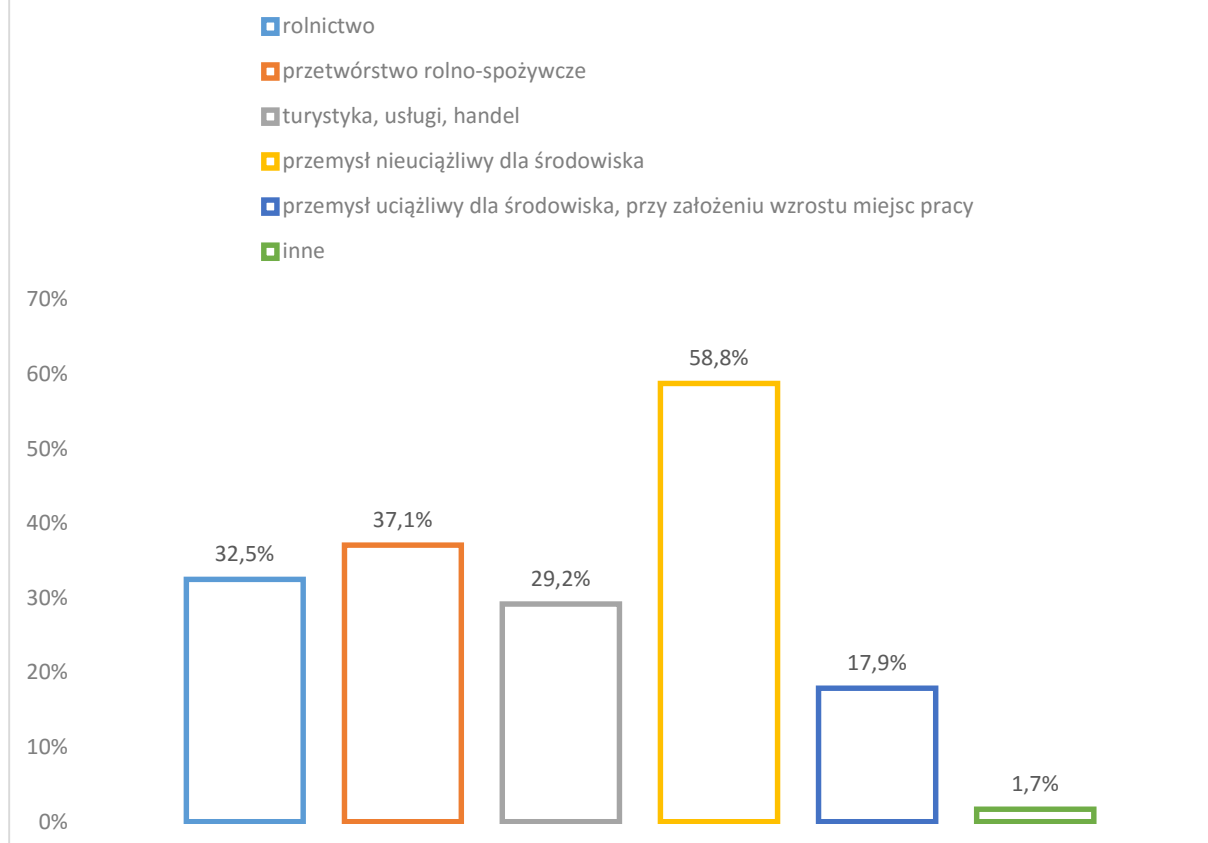
Średnie ocen wybranych determinant jakości życia c.d. (w skali ocen szkolnych od 1 do 6)

Szansy na poprawę sytuacji gminy największa część ankietowanych upatruje w rozwoju przemysłu nieuciążliwego dla środowiska – blisko 2/3 uważa, że na ten obszar gmina powinna postawić w najbliższych latach. Znacznie mniej wskazań uzyskało przetwórstwo rolno-spożywcze (być może traktowane przez część respondentów jako typowy przykład przemysłu nieuciążliwego dla środowiska), rolnictwo (jako dział gospodarki nieoferujący nowych miejsc pracy) oraz turystyka, usługi i handel (jako obszary, które wyczerpały, przynajmniej chwilowo, swój potencjał wzrostu)³.

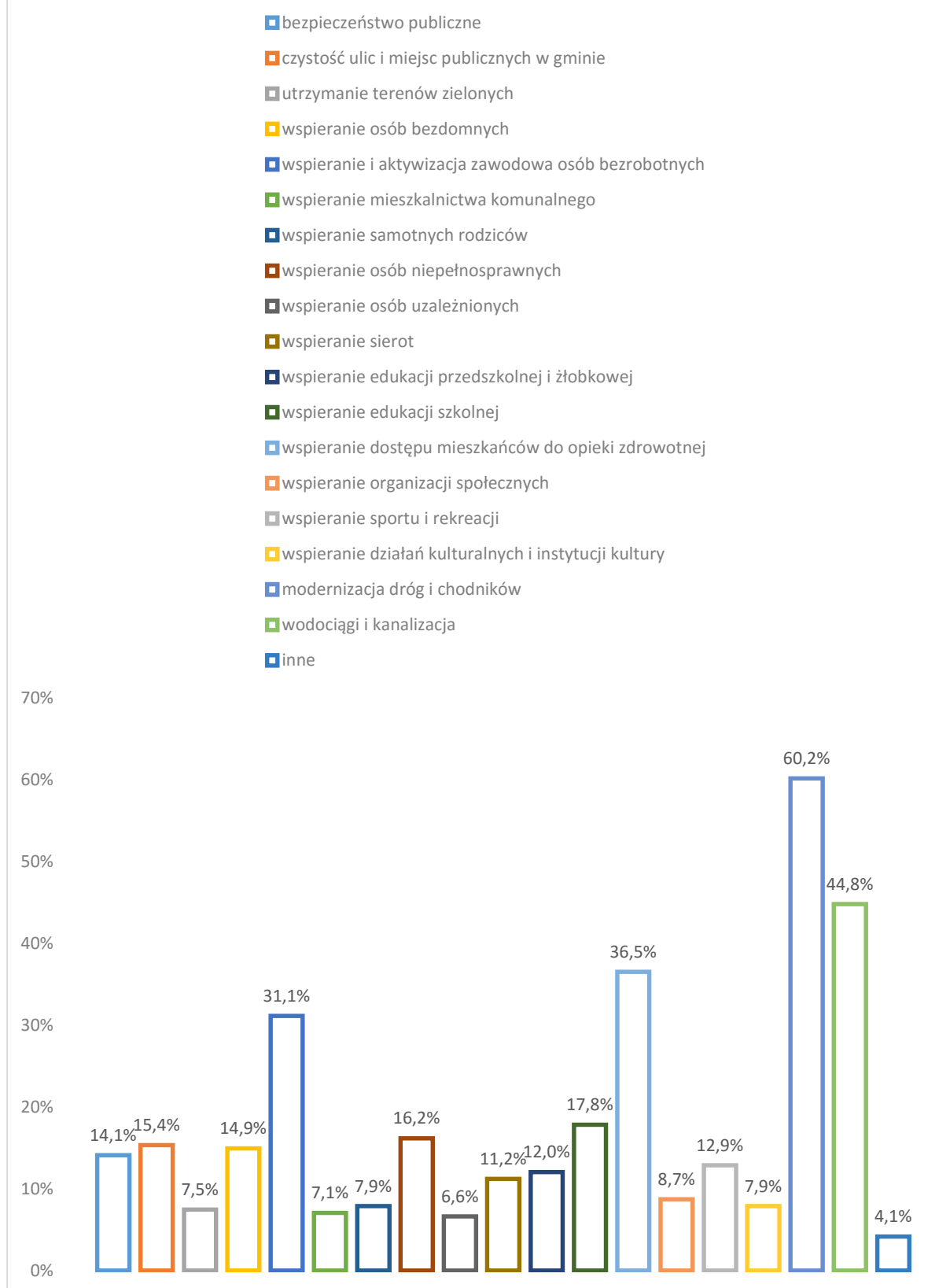
³ Zawarte w nawiasach sugestie zaproponowali mieszkańcy uczestniczący w warsztacie poświęconym interpretacji wyników badań.

Na rozwój jakich gałęzi gospodarki powinna Pana / Pani zdaniem stawiać nasza gmina w ciągu najbliższych kilku lat?

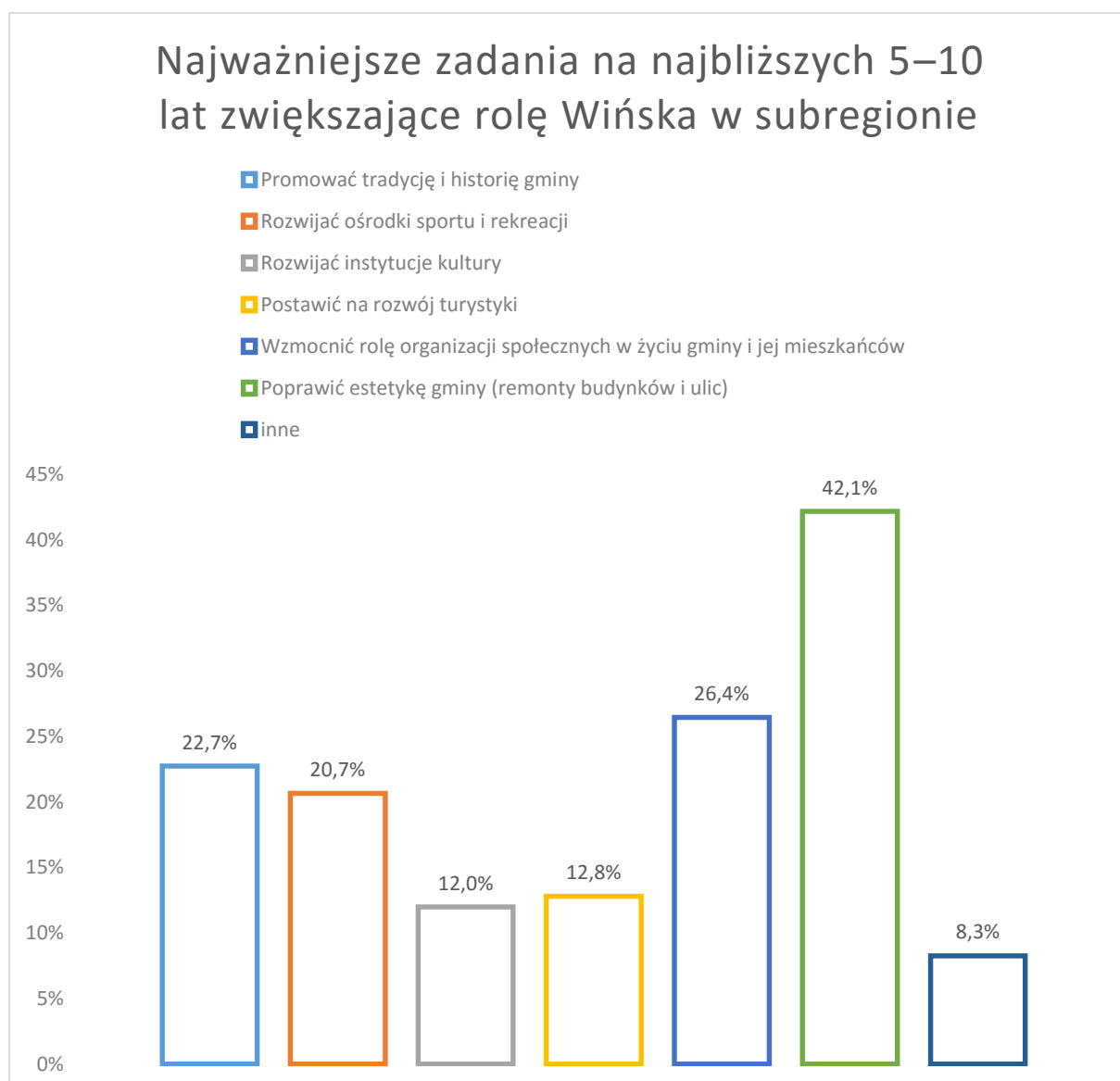
Bardzo wyraziste okazały się opinie badanych na temat priorytetów, na jakich powinny skoncentrować się władze gminy. Zdecydowanie największy odsetek wskazań przypadł modernizacji dróg i chodników – opowiedziało się nią 3/5 ankietowanych. Kolejne miejsca zajęły wodociągi i kanalizacja z poparciem niespełna 1/2 badanych. Na wspieranie dostępu do opieki zdrowotnej oraz wspieranie i aktywizację zawodową osób bezrobotnych wskazało po około 1/3 respondentów. Pozostałe zadania spotkały się ze znacznie mniejszym poparciem mieszkańców.

Zadaniach, na których powinny skoncentrować się władze gminy

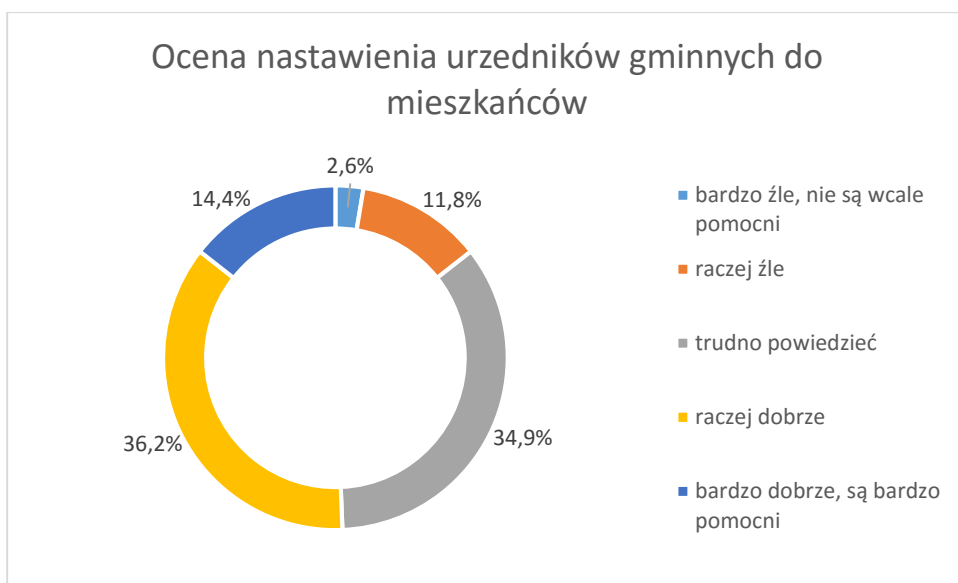
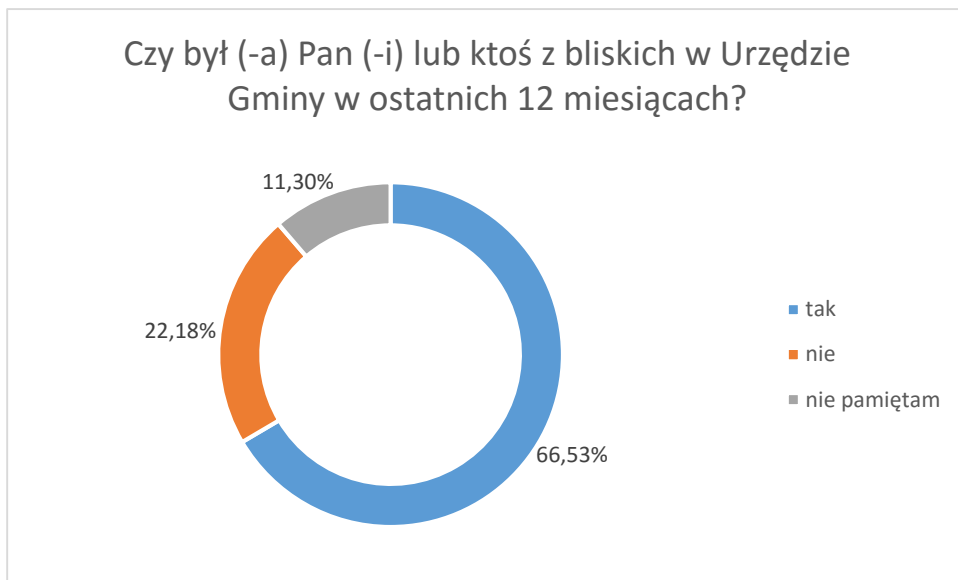

Podobną hierarchię ważności spraw odczytać można z odpowiedzi udzielonych przez badanych na pytanie otwarte o kluczową inwestycję do realizacji w gminie w najbliższych latach. Zdecydowanie najczęściej wymieniano remont dróg (wszystkich rodzajów: wojewódzkich, powiatowych i gminnych), zwykle wspominając przy tym także o chodnikach i drogach dla rowerów. Drugą pod względem częstości pojawiania się w wypowiedziach respondentów inwestycją było rozbudowa sieci kanalizacyjnej. Często formułowano też postulat stworzenia miejsc pracy („zakłady produkcyjne”, „ściągnąć inwestorów”, „strefa ekonomiczna”). Rzadziej pojawiały się kwestie poprawy komunikacji zbiorowej, budowy boisk, kąpieliska i placów zabaw albo gazyfikacji. Co ciekawe, tylko jeden respondent wspomniał o wspieraniu dostępu do opieki zdrowotnej.

Zapytani o sposób na zwiększenie roli Wińska w subregionie, respondenci ponownie poparli przede wszystkim działania w obszarze twardej infrastruktury. Ponad 40% uznało, że celowi temu służyć będzie najlepiej poprawa estetyki gminy poprzez remonty budynków i ulic. Mniej wskazań uzyskało wzmocnienie roli organizacji społecznych, promocja tradycji i historii gminy oraz rozwój ośrodków sportu i rekreacji. Jedynie co ósmy badany widzi szansę na wzrost znaczenia gminy w rozwijaniu turystyki lub instytucji kultury.

Większość badanych lub ich bliskich miała w ciągu ostatnich 12 miesięcy kontakt z Urzędem Gminy. Niewielu z nich uznało nastawienie urzędników gminnych do mieszkańców za złe lub bardzo złe. Ponad połowa ankietowanych była przeciwnego zdania i wystawiła pracownikom Urzędu pozytywne oceny. To jeden z niewielu jasnych punktów krajobrazu gminy.

WZÓR COROCZNEJ KARTY RAPORTU Z MONITORINGU I EWALUACJI WDRAŻANIA ZAPISÓW STRATEGII

(karta opracowana na podst. wzoru zaczerpniętego z: *Jak przygotować lokalny program rozwoju przedsiębiorczości. Poradnik dla gmin i powiatów*, W. Dziemianowicz, T. Kierzkowski, R. Knopik)

1. Numer raportu

2. Okres objęty raportem

3. Podmiot opracowujący raport

4. Opis działań zrealizowanych w okresie objętym raportem zgodnie z wytyczonymi w strategii celami strategicznymi

Cele strategiczne i operacyjne	Zadania	Zrealizowane działania	Wnioski / rekomendacje do dalszych działań

5. Informacje o problemach związanych z realizacją działań (w odniesieniu do konkretnych celów i zadań)

6. Wprowadzone modyfikacje, jeśli wystąpiły, w realizacji zapisów strategii (w odniesieniu do konkretnych celów i zadań)

7. Ocena efektywności realizowanych działań

8. Ocena skuteczności realizowanych działań

9. Ocena trafności wybranych działań.

10. Działania jakie zostaną zrealizowane w najbliższym okresie w ramach realizacji strategii

UZASADNIENIE

Celem opracowania jest aktualizacja dokumentu strategicznego Gminy Wińsko – „Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Wińsko na lata 2016 – 2026”. W szczególności zbadano przekonania dotyczące jakości życia, głównych deficytów występujących w gminie, priorytetów rozwojowych gminy oraz pożądaných działań w perspektywie najbliższych lat.

W aktualizowanym dokumencie zaproponowano zmianę wizji gminy, która brzmi: „*Wińsko to gmina przyjazna mieszkańcom, gościom i inwestorom; wspierająca aktywność społeczną i przedsiębiorczość; podnosząca swą atrakcyjność turystyczną*”.

Wizja przedstawia oczekiwany i pożądaný stan gminy w przyszłości, jest obrazem gminy, który władze lokalne i mieszkańcy zamierzają wykreować w toku realizacji przyjętej koncepcji rozwoju. Jest zatem odpowiedzią na istniejące i niezaspokojone potrzeby i problemy społeczności. Tak rozumiana, powinna spełnić funkcję integracyjną i motywacyjną dla całej wspólnoty samorządowej.

Deklaracja zawarta w nowej wizji Gminy Wińsko została przełożona na cele strategiczne i operacyjne oraz konkretne działania. Do celów strategicznych wymienionych w dokumencie należą:

1. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości.
2. Aktywna zintegrowana i zaradna społeczność lokalna.
3. Infrastruktura gminna przyjazna mieszkańcom.
4. Sprawne i przyjazne instytucje gminne.

Dla osiągnięcia w/w celów wyznaczono bardziej szczegółowe cele strategiczne i zadania, a niektóre z nich to: rozwój infrastruktury technicznej; w tym dróg, budowa sieci dróg rowerowych, budowa ośrodka sportu i rekreacji, rozwój bazy noclegowej i agroturystyki, budowa parkingów przy budynkach użyteczności publicznej, utworzenie placów zabaw w miejscowościach, które jeszcze takich placów nie mają, rewitalizacja parku przy cmentarzu żydowskim i ewangelickim, rozbudowa istniejącej oczyszczalni ścieków, oczyszczanie i renowacja zbiorników wodnych, czyszczenie rowów melioracyjnych, opracowanie systemu udogodnień dla małych i średnich przedsiębiorstw, opracowanie oferty inwestycyjnej gminy, rozwój przetwórstwa rolno – spożywczego na bazie produktów lokalnych, uruchomienie klubu młodzieżowego i klubu seniora, organizowanie cyklicznych imprez dla poszczególnych grup wiekowych mieszkańców, zakup samochodu do przewozu osób niepełnosprawnych, uruchomienie punktów darmowego dostępu do internetu w gminie.

Realizacja niektórych z w/w zadań wiązać się będzie z podjęciem działań o charakterze inwestycyjnym.

W oparciu o zapisy ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235 z późn. zm.), wystąpiono do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu oraz do Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego we Wrocławiu o opinię w sprawie odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Wyżej wymienione organy pozytywnie zaopiniowały wspomniany wniosek.